

Wiadomości **Uniwersyteckie**

16 | Twarze komercjalizacji

Katedra Geomatyki i Kartografii UMCS

28 | Nasi absolwenci

Praca w dyplomacji umożliwia wszechstronny rozwój. Rozmowa z Szymonem Pękałą – I radcą w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku

38 | Nauka i ludzie

Staramy się podążać za trendami. Rozmowa z dr. hab. Marcinem Lipowskim, prof. Uczelni – dziekanem Wydziału Ekonomicznego UMCS

Fot. Bartosz Proll

Rozszerzenie działalności Centrum Europejskiego UMCS, 21 stycznia 2025 r.

Fot. Michał Piłat

Noc Biologów, 10 stycznia 2025 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 15** | Nasze sukcesy
- 16** | Twarze komercjalizacji
- 18** | Na wydziałach

NASI ABSOLWENCI

- 28** | Praca w dyplomacji umożliwia wszechstronny rozwój. Rozmowa z Szymonem Pękałą – I radcą w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku, absolwentem UMCS

NAUKA I LUDZIE

- 31** | Dlaczego warto oszczędzać? Okiem eksperta
- 34** | Nie ma miłości bez zazdrości? Rozmowa z dr Pauliną Banaszkiwicz z Katedry Psychologii Emocji i Osobowości UMCS
- 38** | Staramy się podążać za trendami. Rozmowa z dr. hab. Marcinem Lipowskim, prof. Uczelni – dziekanem Wydziału Ekonomicznego UMCS

KARTKA Z KALENDARZA

- 42** | Wydział Ekonomiczny UMCS w latach 1965–2025
- 46** | Matylda Unger (1923–2025). Wspomnienie

WYDARZENIA NAUKOWE

- 47** | Międzynarodowy projekt AMUSE
- 48** | Współpraca z Polskim Radiem Lublin
- 48** | Projekt CJKP w programie NAWA

SPRAWY STUDENCKIE

- 49** | Spotkanie informacyjne na Wydziale Ekonomicznym dot. programu Erasmus+
- 50** | Premiera cyklu „Open Debates”. Spotkanie z Krzysztofem Hetmanem
- 51** | 66. Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym – etap okręgowy
- 52** | OKO na UMCS
- 53** | Studenci informatyki na Akademickich Mistrzostwach Polski w Programowaniu Zespołowym i CERC
- 54** | Panel dyskusyjny pt. „Między nami tłumaczami” z udziałem tłumaczy slawistów
- 55** | Wykład i warsztaty „EcoCity”
- 55** | Wyjątkowa wizyta w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie
- 56** | Każda droga ma swój koniec. Rozmowa z Michałem Kitlińskim – lekkoatletą AZS UMCS
- 57** | Warsztaty w Fundacji Rozwoju Designu LuCreate
- 58** | Sportowy styczeń
- 59** | Strefa Chillu 2025

ŻYCIE KULTURALNE

- 60** | Pokaz filmu *Magiczne miasto*
- 60** | „Nowe sytuacje, nowe re-interpretacje”

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 61** | Zrównoważony rozwój miast w Arktyce – książka z Routledge już dostępna
- 62** | *Torańska i „Kultura”*. Promocja książki z serii „W kręgu paryskiej »Kultury«”
- 64** | XXXIII tom serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives”

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichocka, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Michał Piłat (fotograf), Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skalecka, Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-

-Orlińska, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Kamil Michaluk, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Adrian Skubiszewski, Paulina Turyło-Nowak, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, <http://dtp.academicon.pl/>

Druk: Magic

Nakład: 420 egzemplarzy

Okładka: Noc Biologów, fot. Michał Piłat

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadestanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

XIV Noc Biologów na UMCS

10 stycznia na Wydziale Biologii i Biotechnologii odbyła się XIV Noc Biologów. To wyjątkowe wydarzenie co roku gromadzi w całej Polsce pasjonatów biologii i biotechnologii. Uczelnie wyższe, instytuty naukowe oraz placówki edukacyjne otwierają wówczas swoje drzwi dla wszystkich zainteresowanych, oferując wiele atrakcyjnych aktywności. Od początku w tę inicjatywę włącza się również Wydział Biologii i Biotechnologii UMCS.

Uczestnicy Nocy Biologów na naszej Uczelni mieli okazję wziąć udział w 6 wykładach oraz ponad 20 różnorodnych zajęciach naukowych, takich jak warsztaty, pokazy czy eksperymenty w laboratoriach. Uroczyste otwarcie wydarzenia odbyło się w „Galerii pod Palmą” i wzięli w nim udział przedstawiciele kolegium rektorskiego: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, prorektor ds. studen-

tów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska oraz prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, a także: kanclerz Małgorzata Stręciwilk, dziekan Wydziału dr hab. Anna Matuszewska, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych dr hab. Grzegorz Janusz, prof. UMCS oraz koordynatorka projektu dr Joanna Strubińska.

Tegoroczna edycja wydarzenia odbyła się pod hasłem „Tajemnice życia od komórek do biosfery”. Uczestnicy zostali zaproszeni do odkrywania złożoności życia na różnych poziomach i mogli poczuć się jak prawdziwi naukowcy. Czekają na nich m.in. „Opowieści z krypty”, w których pracownicy UMCS prezentowali ciekawostki dotyczące budowy i funkcjonowania ludzkiego organizmu oraz wybrane narządy wewnętrzne człowieka, takie jak choćby nerka czy jelito. Odważni mogli wziąć do ręki kości ludzkie, m.in. czaszkę, kości szkieletu, a nawet ludzki mózg.

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Z kolei na warsztatach „Biolodzy z dreszczykiem, rośliny w zbrodni” uczestnicy mogli przekonać się, w jaki sposób botanika jest wykorzystywana w kryminalistyce. Poprzez zabawę w detektywów rozwiązywali zagadkę – pobierali próbkę biologiczną z miejsca przestępstwa, następnie za pomocą kluczy do identyfikacji materiału roślinnego oraz sprzętu laboratoryjnego odkrywali tajemnicę. Dużym powodzeniem cieszyły się warsztaty „Zobacz DNA na własne oczy”, w czasie których uczestnicy samodzielnie wykonywali izolację materiału genetycznego z owoców i śliny oraz poznawali ciekawostki na temat tej cząsteczki biologicznej.

W programie znalazły się również m.in. zajęcia dotyczące wykorzystania hodowli komórek *in vitro* w nauce i medycynie, warsztaty cyjanotopii – procesu fotograficznego, który pozwala stworzyć odbitki o głębokim niebieskim odcieniu, warsztaty mikrobiologiczne, które odkrywały świat mikroskopijnych form życia na Ziemi oraz warsztaty dotyczące pracy w laboratorium. To tylko niektóre z zajęć, które czekały na uczestników Nocy Biologów stacjonarnie. Dodatkowo dla osób, które nie mogły osobiście odwiedzić Wydziału Biologii i Biotechnologii, organizatorzy przygotowali wykłady online – „Fascynujący mózg”, „Niewidzialni sprzymierzeńcy – jak działa mikrobiom człowieka”, „Dlaczego rosnę?”, „Tajemnice życia gleby” oraz „Zmysły roślin”.

„Mamy nadzieję, że mali odkrywcy będą chcieli kontynuować swoje badania jako nasi studenci, a potem być może pracownicy. Biologia i biotechnologia to obecnie bardzo rozwijające się dziedziny nauki. W czasie Nocy Biologów co roku pokazujemy to, co dotyczy zarówno nas samych, jak i świata wokół nas

– mówiła koordynatorka dr Joanna Strubińska z Katedry Biologii Komórki.

Ogólnopolska Noc Biologów to wydarzenie edukacyjne, które przyciąga nie tylko dzieci i uczniów szkół średnich, ale także osoby dorosłe pragnące poszerzyć swoją wiedzę o biologii. To świetna okazja do zdobycia w przystępny sposób informacji na temat najnowszych odkryć naukowych oraz znalezienia motywacji do rozwijania kariery w naukach przyrodniczych,oczynając od studiowania na UMCS.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Rozszerzenie działalności Centrum Europejskiego UMCS

21 stycznia w Dworku Kościuszków odbyło się spotkanie zorganizowane przez Centrum Europejskie UMCS, podczas którego rozszerzono dotychczasową umowę o współpracy zawartą pomiędzy uniwersytetami z Polski, Francji i Ukrainy i łączącą jednostki samorządowe tych państw. Tego dnia do umowy o współpracy włączono nowych członków. Wśród nich znaleźli się: Doniecki Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Stusa z siedzibą w Winnicy, Winnicki Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Michała Kociubińskiego, Charkowski Uniwersytet Narodowy im. Wasyla Karazina i miasto Winnica.

Podczas wydarzenia rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski wręczył nominacje członkom Rady Programowej Centrum, w której zasiedli: dr Krzysztof Żuk – prezydent Lublina; Mathieu Klein – mer Nancy; Vladyslav Skalskyy – zastępca mera Winnicy; Czesław Bartela – konsul honorowy Rzeczypospolitej Polskiej w Nancy (jako wiceprzewodniczący Rady); Jean-Luc Schneider – attaché ds. nauki i współpracy uniwersyteckiej Ambasady Francji w Polsce; prof. Yves Petit – dyrektor Uniwersyteckiego Centrum Europejskiego w Nancy; prof. Maria Fartunova-Michel z Uniwersytetu Lotaryńskiego w Nancy; prof. Tetyana Kaganowska – rektor Charkowskiego Uniwersytetu Narodowego im. W. Karazina; prof. Illya Khadzhyrov – rektor Donieckiego Uniwersytetu Narodowego im. W. Stusa

z siedzibą w Winnicy; prof. Kseniya Smyrnova – prorektor ds. współpracy międzynarodowej Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego im. T. Szewczenki; prof. Andrij Samiła z Czerniowieckiego Uniwersytetu Narodowego im. J. Fedkowycza; prof. Julia KERNIAKIEWICZ-TANASIJCZUK z Przykarpacciego Uniwersytetu Narodowego im. W. Stefanyka; Olesia Zhovnych z Winnickiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. M. Kociubińskiego.

Nominacje otrzymali również przedstawiciele władz UMCS i pracownicy naszej Alma Mater: dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS – prorektor ds. ogólnych (jako przewodniczący Rady); dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS – dziekan Wydziału Prawa i Administracji; prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak; dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. UMCS; dr hab. Marek Olejnik i dr Elżbieta Szulc-Wałęcka.

W obradach wzięli także udział: Antoine Le Solleuz (zastępca mera Nancy), Oksana Yatcenko (reprezentująca zastępcę mera Winnicy), Olena Ihnatova (dziekan Wydziału Neofilologicznego Winnickiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. M. Kociubińskiego), Krzysztof Stanowski (dyrektor Biura – Centrum ds. Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta Lublin), Joanna Szeląg (Urząd Miasta Lublin), dr hab. Sylwia Kucharuk, prof. UMCS (dyrektor Centrum Europejskiego UMCS).

Podczas spotkania zaproponowano nowe kierunki aktywności Centrum, dyskutowano na temat zacieśnienia współpracy oraz możliwości rozwoju kierunku prawo międzynarodowe i prawo Unii Europejskiej, który jest realizowany w formule podwójnego dyplomowania wspólnie z Uniwersytetem Lotaryńskim w Nancy.

Centrum Europejskie UMCS zostało powołane w 2018 r. w wyniku porozumienia o współpracy polsko-francusko-ukraińskiej, zawartego pomiędzy Lublinem, Nancy, Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetem Lotaryńskim oraz uczelniami ukraińskimi: Kijowskim Uniwersytetem Narodowym im. Tarasa Szewczenki, Czerniowieckim Uniwersytetem Narodowym im. Jurija Fedkowycza i Przykarpaccim Uniwersytetem Narodowym im. Wasyla Stefanyka w Iwano-Frankiwsku. Działająca w Centrum Rada Programowa jest organem konsultacyjnym i reprezentuje strony porozumienia.

*Sylwia Kucharuk
Magdalena Wołoszyn-Mróz*

Fot. Barłozz/Profil

Pierwsze posiedzenie Rady Uczelni w kadencji 2025–2028

28 stycznia odbyło się pierwsze posiedzenie Rady Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w kadencji 2025–2028. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele władz rektorskich: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki oraz prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, a także kanclerz Małgorzata Stręciwilk i kwestor Katarzyna Komotajtis.

Rektor wręczył członkom Rady powołania na nową kadencję. Gremium tworzą obecnie: prof. dr hab. Urszula Bobryk, prof. dr hab. Andrzej Jakubecki, prof. dr hab. Marek Tchórzewski, Grażyna Elżbieta Fiok, Radosław Janik (przewodniczący), Andrzej Rutkowski oraz przewodniczący Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów. W obradach z głosem doradczym uczestniczą także przedstawiciele związków zawodowych działających w Uniwersytecie.

Fot. Bartosz Piel

Rada Uczelni została powołana na mocy ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Do jej kompetencji należy m.in. opiniowanie projektu strategii Uczelni i statutu, a także wskazywanie kandydatów na rektora. Rada ma również wpływ na gospodarkę finansową poprzez opiniowanie planu rzeczowo-finansowego oraz zatwierdzanie wykonania tego planu i sprawozdania finansowego. Monitoruje też proces zarządzania Uniwersytetem.

Katarzyna Skalecka

Powiększył się skład Rady Młodych Naukowców

9 stycznia odbyło się pierwsze w tym roku spotkanie Rady Młodych Naukowców, podczas którego dyplomy nadania członkostwa w niej otrzymały nowe osoby. Powołania wręczyli rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki. Otrzymały je następujące osoby: dr Eliza Jackowska-Boryc (Instytut Matematyki), dr hab. Adrian Niewęglowski (Instytut Nauk Prawnych), mgr Monika Raczkiewicz (Instytut Nauk Chemicznych), dr Cezary Rudnicki

(Instytut Filozofii), mgr Piotr Kosela (Instytut Informatyki), dr Sylwia Stączek (Instytut Nauk Biologicznych), dr Michał Sułek (Instytut Nauk Biologicznych) i mgr Adrian Szałkowski (Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej).

W trakcie spotkania przewodnicząca Rady dr Lyubov Klapkiv z Instytutu Ekonomii i Finansów zaprezentowała wydarzenia oraz inicjatywy naukowe, które RMN zrealizowała w 2024 r. Dodatkowo omówione zostały plany działalności Rady na bieżący rok, do których należy m.in. kontynuowanie cyklu spotkań „O nauce bez spiny” z wiodącymi badaczami z różnych dziedzin oraz wdrożenie nowego projektu na temat *work-life balance*, którym pokieruje dr Magdalena Boczkowska, pomysłodawczyni inicjatywy.

Rada Młodych Naukowców serdecznie zaprasza wszystkich zainteresowanych do kontaktu oraz aktywnego śledzenia strony RMN na Facebooku.

Lyubov Klapkiv

Nagrodzono najlepsze prace w dziedzinie uchodźstwa i przymusowych przesiedleń

Za nami II edycja konkursu na najlepszą pracę dyplomową oraz doktorską w dziedzinie uchodźstwa i przymusowych przesiedleń. 28 stycznia w Hotelu Mercure Lublin Centrum miała miejsce gala wręczenia nagród połączona z podpisaniem listów o dalszej współpracy pomiędzy Biurem Terenowym Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w Lublinie (UNHCR), Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej i Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II.

Podczas wydarzenia naszą Uczelnię reprezentował prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek – prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką. Obecni byli również ks. dr hab. Piotr Wiśniewski, prof. KUL – prorektor KUL ds. misji i Marco Procaccini – dyrektor Biura UNHCR w Lublinie.

Komisja złożona z przedstawicieli ww. instytucji spośród 24 nadesłanych prac wybrała najlepsze z nich w 3 kategoriach: praca licencjacka/inżynierska, praca magisterska i praca doktorska. Oceniany był ich poziom edytorski i merytoryczny (lub artystyczny), jak również nowatorski i twórczy charakter.

W kategorii prace magisterskie laureatkami zostały studentki reprezentujące UMCS. I miejsce zdobyła Julia Kaproń, II – Olga Serena Nishimwe, zaś wyróżnienie otrzymała Wiktoria Paździerz.

W trakcie gali głos zabrał prof. Zbigniew Pastuszek:

„Bez współpracy z UNHCR i Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II nasza Uczelnia po pierwsze – nie byłaby w tej inicjatywie, a po drugie – nie realizowalibyśmy tak sprawnie konkursu, który ma bardzo ważny wymiar społeczny. Jest istotny z punktu widzenia

osób przeżywających problem uchodźstwa i poddanych konieczności fizycznego przemieszczenia się z miejsca, w którym żyją, do miejsca nowego zamieszkania. To niezwykle ważne również dla uniwersytetów, które mają realizować pewną misję społeczną. To my kształcimy studentki i studentów do tego, żeby byli dobrymi i otwartymi obywatelami kraju europejskiego (...).

Natomiast ks. prof. Piotr Wiśniewski dodał:

„Migracje i problemy uchodźców należą do szczególnie palących kwestii w XXI w. Widzimy to w relacjach i przekazach wszystkich mediów (...). Cieszę się, że na co dzień możemy realizować nie tylko różnego rodzaju badania naukowe, ale także wcielać pomysły naukowe w życie. Współpraca między naszymi ośrodkami jest tego dowodem i bardzo za nią dziękuję (...). To druga edycja konkursu, ale myślę, że będą kolejne. Prace, które zostały nagrodzone, świadczą o tym, że inicjatywa cieszy się coraz większym powodzeniem. Dziękuję za spotkanie, a wszystkim laureatom składam serdeczne gratulacje.

Pełna lista nagrodzonych osób

W kategorii prace licencjackie:

- Julia Wardzała-Deshmukh (Uniwersytet Jagielloński) za pracę pt. „Refugee protection in international public law with particular reference to the 1951 Refugee Convention” – I miejsce;
- Paweł Wróblewski (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie) za pracę pt. „Unia Europejska wobec zjawiska migracji środowiskowych” – II miejsce;
- Hubert Zapędowski (Uniwersytet Gdański) za pracę pt. „Wizerunek uchodźcy – porównawcza analiza dyskursów prasowych dotyczących uchodźców z granicy

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

białoruskiej (2021) i ukraińskiej (2022) w perspektywie podejścia dyskursywno-historycznego” – wyróżnienie;

- Federica Pugliese (Politechnika Rzeszowska) za pracę pt. „Projekt architektoniczny zespołu tymczasowych schronisk dla ofiar klęsk żywiołowych i uchodźców” – wyróżnienie.

W kategorii prace magisterskie:

- Julia Kaproń (UMCS) za pracę pt. „Figura uchodźcy z Ukrainy w wybranych polskich tygodnikach opinii” – I miejsce;
- Olga Serena Nishimwe (UMCS) za pracę pt. „Examining Humanitarian Aid and Government Responses to Prolonged Displacement: A Case Study of Burundi” – II miejsce;
- Weronika Knowska (Akademia Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni) za pracę pt. „Between Law and Lies: Exploring Manipulated Information and the Refugee Crisis in Greece in 2020” – wyróżnienie;
- Wiktoria Paździerz (UMCS) za pracę pt. „Zjawisko uchodźstwa w dziełach filmowych. Sztuka jako komentarz do współczesnych wydarzeń” – wyróżnienie;
- Iryna Yashchenkob (Uniwersytet Jagielloński) za pracę pt. „Rola samorządu terytorialnego w procesach integracji migrantów uciekających przed konfliktami zbrojnymi i przemocą (na przykładzie migracji przez wojnę w Ukrainie)” – wyróżnienie.

W kategorii prace doktorskie:

- Aliaksei Shulha (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) za rozprawę pt. „Udzielanie cudzoziemcom ochrony międzynarodowej na terytorium Republiki Białorusi” – I miejsce;

Fot. Michał Piat

- Mariusz Solarz (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) za pracę pt. „Działalność duszpasterska wśród ludności ewakuowanej z ZSRS w polskich osiedlach uchodźczych w Afryce Wschodniej i Południowej, Indiach, Meksyku i Nowej Zelandii (1942–1952)” – II miejsce.

Przymusowe migracje i uchodźstwo dotyczą miliony ludzi na całym świecie. Organizowany przez UNHCR, UMCS i KUL konkurs przyczynia się do promowania badań naukowych w tej dziedzinie. Dzięki różnorodności prac możliwe jest odkrycie nowych perspektyw i metod badawczych, które pozwolą na lepsze zrozumienie problemu i znalezienie skuteczniejszych rozwiązań.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Nowa nauka, świeże spojrzenie – „Młody Projekt”

20 listopada 2024 r. ruszył nowy cykl podcastów pt. „Młody Projekt”, realizowany przez Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki we współpracy z Akademickim Radiem Centrum. To inicjatywa, której celem jest popularyzacja pracy badawczej i osiągnięć naukowych pracowników Uczelni, zarówno w środowisku akademickim, jak i w przestrzeni pozanaukowej.

„Młody Projekt” to seria spotkań z pracownikami naukowymi UMCS, podczas których opowiadają o swoich najnowszych badaniach, wyjątkowych projektach i oryginalnych pomysłach. Co szczególnie istotne, prezentowane badania koncentrują się na aktualnych wyzwaniach społecznych i przynoszą konkretne propozycje lub rozwiązania, które zmieniają rzeczywistość.

Za każdym projektem badawczym kryje się fascynująca historia i wyjątkowa osobowość naukowca. Uczestnicy programu szczerze opowiadają o swoich inspiracjach, wyzwaniach i motywacjach. Te osobiste relacje sprawiają, że nauka staje się bardziej przystępna nie tylko dla osób zainteresowanych pracą badawczą, ale także dla wszystkich, którzy są ciekawi świata.

Tym, co wyróżnia „Młody Projekt”, jest aktualność poruszanych tematów i ich interdyscyplinarny charakter, ponieważ rozmówcami są osoby o różnych doświadczeniach i zainteresowaniach badawczych. Wśród poruszonych tematów znalazły się m.in.: ana-

liza i usprawnienie publicznego systemu opieki zdrowotnej, zastosowanie sztucznej inteligencji w obszarze zdrowia psychicznego, innowacyjne metody terapii onkologicznej, twórczość literacka dla dzieci czy nowatorskie podejście do upamiętniania sportowców w przestrzeni miejskiej.

Do tej pory w programie gościli kolejno: dr Łukasz Jasiński, dr Marcin Rządeczka, mgr Michał Ćwiek, dr Margaret Ohia-Nowak, dr Grzegorz Iwanicki, dr Aleksandra Tryniecka, dr Magdalena Bury-Kamińska, dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS, prof. dr hab. Jolanta Szypra-Kozłowska i dr Elżbieta Szulc-Wałęcka.

W roli prowadzącej występuje dr Dorota Walczak z Biura Promocji i Popularyzacji Nauki.

„Młody Projekt” można śledzić przez różne kanały komunikacji. Nowe odcinki są emitowane w każdą środę o godz. 19:00 na antenie Akademickiego Radia Centrum 98,2 FM, a także w serwisach YouTube UMCS (playlista „Młody Projekt”) oraz Spotify Nauka UMCS, gdzie znaj-

dują się wszystkie dotychczasowe odcinki programu.

Nauka żyje dzięki dialogowi. Dlatego zapraszamy do subskrybowania naszych kanałów, zadawania pytań w komentarzach, a także dzielenia się własnymi przemyśleniami. Jeżeli zajmujesz się projektem, który chcesz pokazać światu, skontaktuj się z Biurem Promocji i Popularyzacji Nauki. Chęć uczestnictwa w programie można zgłosić na adres: nauka@mail.umcs.pl.

Dorota Walczak

Wspieramy rozwój nauczycieli – Program Szkół Partnerskich UMCS

W swoim szerokim wachlarzu działalności Biuro Promocji i Popularyzacji Nauki z sukcesem rozwija zainicjowany w 2008 r. Program Szkół Partnerskich. Oferujemy opiekę merytoryczną, organizacyjną oraz możliwość udziału uczniów w specjalnie organizowanych pokazach, warsztatach i spotkaniach naukowych. Nasi partnerzy mogą również korzystać z nowoczesnych zasobów dydaktycznych Uczelni, takich jak specjalistyczne laboratoria, biblioteki, bazy danych i platformy edukacyjne. Dzięki temu zapewniamy nie tylko solidne wsparcie w procesie kształcenia, ale również inspirację do podejmowania ambitnych wyzwań i rozwijania pasji.

Dla dyrektorów, pedagogów i wychowawców również przygotowaliśmy wiele warsztatów i webinarium. Oferujemy zajęcia z zakresu m.in.: integracji międzykulturowej, wrażliwości kulturowej i kompetencji międzykulturowych, metod pracy z uczniem sprawiającym trudności wychowawcze, metod pracy z uczniem niepełnosprawnym, umiejętności psychologiczno-pedagogicznych nauczyciela wychowawcy. Obok warsztatów, których podstawowym celem jest podniesienie umiejętności merytoryczno-edukacyjnych nauczycieli, oferujemy również webinarium poświęcone m.in. tematyce wypalenia zawodowego, umiejętności radzenia sobie ze stresem, inteligencji emocjonalnej, wellbeingu, kompetencji coachingowych w pracy nauczyciela oraz podniesieniu poziomu umiejętności komunikacyjnych.

Webinarium to ważne narzędzie wspierające rozwój zawodowy i osobisty. Chcemy nie tylko dostarczyć nauczycielom wiedzy z zakresu ich specjalizacji, ale także podkreślić znaczenie rozwoju kompetencji oso-

bistych. To właśnie odporność psychiczna, poczucie bezpieczeństwa, samoocena czy radzenie sobie z wyzwaniami i porażkami bezpośrednio wpływają na dobrostan, relacje z innymi i ogólną jakość życia. Wyższy poziom tych kompetencji przekłada się na większą odporność psychiczną oraz poczucie szczęścia w obliczu codziennych wyzwań.

Podczas zajęć jesteśmy otwarci na potrzeby i sugestie zarówno nauczycieli chcących rozwijać swoje kompetencje miękkie, jak i pracowników UMCS, którzy pragną dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem.

Kolejny rok funkcjonowania Programu Szkół Partnerskich zakończyliśmy sukcesem. Ponad 6 tys. uczniów wzięło udział w zorganizowanych przez nas wykładach i warsztatach. W ostatnim czasie zrealizowanych zostało również 6 webinarium, w których aktywnie uczestniczyło ponad 100 nauczycieli. W 2024 r. podpisaliśmy 24 nowe umowy partnerskie i aktualnie współpracujemy ze 146 szkołami z 8 województw.

Dotychczasowe doświadczenia pokazują, jak ważne dla stron partnerstwa jest podejmowanie wspólnych przedsięwzięć edukacyjno-wychowawczych. Zachęcamy do współpracy wszystkich, którzy do tej pory nie brali aktywnego udziału w przygotowywanych wydarzeniach, uczniów, nauczycieli, ale również pracowników Uniwersytetu, którzy chcieliby podzielić się specjalistyczną wiedzą i zaszczerpić w młodzieży pasję do nauki. Osoby zainteresowane współpracą zachęcamy do kontaktu z Biurem Promocji i Popularyzacji Nauki, tel. 81 537 57 15, e-mail: nauka@mail.umcs.pl.

Izabela Łucjan

Opracowanie: Centrum Promocji UMCS

Karnawałowy piknik naukowy na UMCS

Pod hasłem „Witamy w naszej bajce” studenci Uniwersytetu Dziecięcego UMCS oraz dzieci i wnuki pracowników Uczelni spotkali się z Panem Kleksem i świętym mikołajem na karnawałowym pikniku naukowym. 18 stycznia najmłodszy studenci odwiedzili Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki, gdzie przy eksperymentach i wspólnej zabawie zbieraliśmy do puszek Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy pieniądze na onkologię i hematologię dziecięcą.

Oblegane były warsztaty hodowli *in situ* mikrokryształów pod mikroskopem. Nie mniejszym zainteresowaniem cieszyło się koło fortuny, matematyczne gry i haft matematyczny studentów z Koła Dydaktyków MaFiI oraz warsztaty kreatywne i malowanie twarzy. Dodatkowo nowe pokolenie modelek i modeli wzięło udział w mikołajowym pokazie mody.

Warsztaty z druku 3D pod kierunkiem dr hab. Bożeny Zgardzińskiej, prof. UMCS przygotowali studenci I roku inżynierii druku 3D w ramach projektu „Szkoła druku 3D”. Zapewne nie spodziewali się tak wielkiego zainteresowania.

Przyjaciele Uniwersytetu Dziecięcego i wolontariusze zaangażowani w przygotowanie pikniku: Pan Kleks –

prorektor prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek, święty mikołaj – mgr Piotr Kukier (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki), dr Natalia Wilk (Wydział Artystyczny), dr hab. Tomasz Momot, prof. UMCS (Wydział Artystyczny), Ada Niezgódka – mgr Magdalena Grzelak (Kwestura/Kontroling), dr Anna Gąsior (Instytut Matematyki), dr Anna Bednarska (Instytut Matematyki), studenci z Koła Dydaktyków „MaFiI” oraz Wydziału MFiI, dr inż. Urszula Maciołek (Laboratorium Analityczne Wydziału Chemii), lic. Maria Rymczuk (Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej), mgr Katarzyna Sikorska-Gazda (Biuro Kadr), mgr Anna Tym (Biblioteka WMFiI), mgr Grzegorz Bukowski (Muzeum Mineralów, Meteorytów i Skamieniałości „Młyn Hipolit”), Paulina Jamrozik, Marlena Miedzowska, Wiktoria Grądzielewska, Michał Bukowski, AZS UMCS, Szkoła Podstawowa nr 2 w Kazimierzu Dolnym z siedzibą w Dąbrówce – Filia UD UMCS, grupa taneczna z Młodzieżowego Domu Kultury w Chełmie pod kierunkiem Ewy Charańczyk, harcerze z 62 LDsH Ewenement i uczniowie lubelskich szkół.

Dziękujemy wszystkim za wsparcie i już teraz zapraszamy na przyszłoroczny bal.

Uniwersytet Dziecięcy UMCS

Fot. Anna Bukowska

Archiwum prywatne Anny Bukowskiej

Obchody jubileuszu Università del Salento

Przestawiciele władz rektorskich: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski oraz prorektorzy prof. dr hab. Dorota Kołodyńska i prof. dr hab. Wiesław Gruszecki odwiedzili Università del Salento. Włoska uczelnia jest naszym partnerem w ramach konsorcjum uniwersytetów europejskich ATHENA i świętuje jubileusz 70-lecia istnienia.

17 stycznia w Centro Congressi Ecotekne miała miejsce jubileuszowa inauguracja roku akademickiego 2024/2025. Obchody święta Università del Salento odbywały się pod hasłem „Uniwersytet dla kraju, kraj dla uniwersytetu” i przyciągnęły uwagę akademickiej Europy. W uroczystości wzięli udział m.in.: prezydent Republiki Włoskiej Sergio Mattarella, przed-

Archiwum prywatne

stawiciele władz lokalnych oraz reprezentanci uczelni europejskich.

Warto przypomnieć, że rektor Università del Salento prof. Fabio Pollice w październiku 2024 r. wzięł udział w inauguracji na UMCS oraz był prelegentem w panelu pn. „Partnerstwo strategiczne we współpracy międzynarodowej uniwersytetów” podczas Międzynarodowego Kongresu Marii Curie-Skłodowskiej „Innowacja jest kobietą. Nauka – Biznes – Edukacja”.

Centrum Prasowe

Nowe prezydium Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS

30 stycznia na I nadzwyczajnym posiedzeniu Parlamentu Studentów UMCS odbyły się wybory na przewodniczącego Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów. Każdy student naszego Uniwersytetu mógł zgłosić swoją kandydaturę drogą mailową poprzez wysłanie pisemnego oświadczenia na adres Parlamentu Studentów UMCS.

Podczas posiedzenia w wyniku głosowania znaczną większością głosów wygrał Andrzej Rojewski – student V roku prawa, który stał się nowym przewodniczącym ZUSS w kadencji 2024–2026. W skład prezydium weszli również Michał Mikulski i Dawid Świstak jako wiceprzewodniczący oraz Jakub Brzeziński jako sekretarz.

„ Jestem zaszczycony i wdzięczny za zaufanie, jakim obdarzyli mnie studenci, wybierając na przewodniczącego Zarządu Uczelnianego

Fot. Magdalena Michalew

Samorządu Studentów. To dla mnie ogromne wyróżnienie, ale także odpowiedzialność, której jestem w pełni świadomy. Chciałbym, aby Samorząd był miejscem otwartym na potrzeby wszystkich studentów, przestrzenią dialogu i realnego działania. Moją misją jest dążenie do tego, by każdy student czuł, że jego głos ma znaczenie, a sprawy, które są dla niego ważne, znajdują odzwierciedlenie w naszej działalności. Wspólnie z całym zespołem będziemy pracować nad inicjatywami, które poprawią warunki studiowania, zwiększą możliwości rozwoju i integracji społeczności akademickiej. Wierzę, że dzięki zaangażowaniu i współpracy uda nam się wiele osiągnąć

– powiedział Andrzej Rojewski

Nina Gomoła

Korepetycje z sercem

Szukasz sposobu, by połączyć rozwój zawodowy z pomocą innym? Dołącz do projektu „Korepetycje z sercem” i wspieraj edukacyjnie dzieci z lubelskich domów dziecka.

Dzięki zaangażowaniu w ten projekt zyskasz realne doświadczenie w nauczaniu, rozwiniesz umiejętności dydaktyczne i przywódcze, pomożesz młodym osobom w rozwoju, otrzymasz oficjalne zaświadczenie o wolontariacie do CV i staniesz się częścią społecznie odpowiedzialnej inicjatywy UMCS.

Jako członek społeczności UMCS możesz prowadzić korepetycje z wybranego przez siebie przedmiotu. Sam decydujesz, ile czasu możesz na to poświęcić. Zapewniamy wsparcie na każdym etapie współpracy.

Formularz rejestracyjny znajduje się na stronie: www.umcs.pl/pl/korepetycje-z-sercem.htm.

Masz pytania? Napisz do nas: centrumpromocji@mail.umcs.pl.

Nie zwlekaj – zrób pierwszy krok w kierunku pozytywnej zmiany. Twoje zaangażowanie może odmienić czyjąś przyszłość!

Justyna Stępniaik

Podziękowanie dla osób zaangażowanych w prace nad Europejską Stolicą Kultury 2029

23 stycznia w Teatrze Starym w Lublinie odbyło się spotkanie, podczas którego władze miasta podziękowały wszystkim, którzy przyczynili się do zdobycia tytułu Europejskiej Stolicy Kultury Lublin 2029. Naszą Uczelnię podczas wydarzenia reprezentował prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS.

W czasie spotkania prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk podkreślił, że zdobyty przez miasto tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029 to wspólny sukces, który

jest podsumowaniem dwóch lat intensywnych przygotowań do konkursu.

Należy dodać, że w tworzeniu aplikacji uczestniczyli także pracownicy naszej wspólnoty akademickiej. Wszystkim przyświecała idea RE:UNION, a prowadzone działania opierały się na wspólnotowości. Lublin 2029 to ambitny program i wielka szansa dla miasta. Cieszymy się, że UMCS ma w tym swój udział.

Maciej Cieciora

Sukces projektu dr. hab. Piotra Łuczkiwicza, prof. UMCS z Instytutu Archeologii

W plebiscycie „Archeologiczne Sensacje 2024”, organizowanym przez popularnonaukowe czasopismo archeologiczne „Archeologia Żywa”, projekt dr. hab. Piotra Łuczkiwicza, prof. UMCS z Instytutu Archeologii zajął pierwsze miejsce w kategorii „Najciekawszy projekt rozpoczęty w 2024 r.”.

Projekt „Przemiany kulturowe na Niżu Polskim w III–I w. p.n.e. i ich synchronizacja ze światem celtyckim i śródziemnomorskim – problem chronologii absolutnej” jest finansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki. Jego celem jest stworzenie skutecznych narzędzi dla wypracowania nowego modelu korelacji tych dwóch systemów chronologicznych. Jest oparty na datowaniu absolutnym zabytków z ziem Polski (przede wszystkim fibul), dystynktywnych dla poszczególnych faz chronologii względnej. Podstawą jest tu uzyskanie możliwie dużej serii dat absolutnych dla zespołów grobowych z tej strefy kulturowej.

Nowoczesne metody datowania absolutnego na podstawie izotopów węgla (^{14}C AMS), wsparte krzywymi kalibracyjnymi, a także zaawansowanymi metodami modelowania statystycznego (tzw. statystyka bezjańska), przy badaniach dużych serii prób zapewniają wysokie prawdopodobieństwo uzyskania precyzyjnych

dat o niewielkim przedziale błędu. Od jakiegoś czasu z sukcesem wykorzystuje się do takich badań spalone kości (ludzkie i zwierzęce). Dla celów projektu wytypowano 130 zespołów grobowych z terenów Polski, ze strefy kultury przeworskiej oraz z Pomorza. Reprezentują one wszystkie fazy chronologiczne z analizowanego okresu. Każdy z tych grobów zawiera odpowiednią do badań ilość przepalonych szczątków kostnych, a także co najmniej dwa zabytki dobrze datowane w ramach faz periodyzacji względnej. Uwzględniono też wszystkie inwentarze z importowanymi zapinkami pochodzącymi ze strefy lateńskiej, spełniające powyższe warunki.

Używanie dotychczasowego modelu chronologicznego dla ziem Polski sprawiało, że w ekstremalnych przypadkach różnica w datowaniu tych samych zabytków wynosi prawie pół wieku. Dostarczenie dużej liczby dat absolutnych pozwoli lepiej skorelować lokalny system z opartym na datach absolutnych systemem periodyzacji w kręgu lateńskim. Będzie to też istotne w kontekście prób synchronizacji materiałów archeologicznych z wydarzeniami historycznymi znanymi ze źródeł pisanych.

Paulina Litka

UMCS w THE World University Rankings by Subject 2025

Pod koniec stycznia pojawiła się aktualizacja THE World University Rankings by Subject 2025. W zestawieniu dziedzinowym w naszej Uczelni najwyższym wynikiem mogą poszczycić się prawo (miejsce 301+) oraz nauki humanistyczne i sztuka (miejsce 601+). W rankingu znalazły się także nauki przyrodnicze (miejsce w przedziale 801–1000), nauki społeczne (miejsce 1001+) oraz nauki fizyczne (miejsce 1001+).

THE World University Rankings by Subject 2025 jest częścią Times Higher Education World University Ran-

king, który cieszy się zaufaniem naukowców, rad zarządzających uczelni, partnerów z sektora gospodarki oraz branżowych ekspertów. Zestawienie jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych i cenionych rankingów na świecie – przygotowuje je brytyjskie czasopismo „Times Higher Education” i publikuje corocznie od 2010 r. Zgodnie z zapowiedziami najnowsza edycja THE World University Rankings zostanie opublikowana 9 października 2025 r.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

KATEDRA GEOMATYKI I KARTOGRAFII UMCS

Fot. Bartosz Prohl

↑ Od lewej: dr Jakub Kuna, mgr Adrian Szałkowski, dr Mateusz Zawadzki

Zespół Katedry Geomatyki i Kartografii UMCS to grupa profesjonalistów łączących doświadczenie z energią i otwartością na nowe wyzwania. Prowadzimy badania naukowe i dydaktykę z zakresu geomatyki, kartografii, teledetekcji oraz GIS. Nasze badania obejmują analizy przestrzenne, modelowanie procesów krajobrazowych, a także opracowanie map, w tym interaktywnych. Ważnym elementem jest wizualizacja 3D oraz zastosowanie w analizach przestrzennych nowych technologii zdalnego pozyskiwania informacji, np. przy użyciu dronów.

Łączymy interdyscyplinarne badania z ich praktycznym zastosowaniem, kładąc nacisk na rozwój narzędzi wspierających zarządzanie przestrzenią oraz na innowacyjne podejście do analizy i wizualizacji danych przestrzennych.

Aktywnie współpracujemy z samorządami, instytucjami naukowymi, kulturalnymi i przedsiębiorstwami w całej Polsce. W ramach tej współpracy zrealizowaliśmy projekty o charakterze interdyscyplinarnym w obszarach promocji, turystyki, dziedzictwa kulturowego, ochrony środowiska i zarządzania krajobrazem.

Oferta

1. Tworzenie, wdrażanie i zarządzanie systemami GIS zgodnymi z potrzebami użytkownika. Projektowanie zgodne ze standardami UX. Integracja źródeł danych.
2. Usługi z zakresu WebGIS polegające na: opracowaniu i wdrożeniu aplikacji mapowych online, przygotowaniu map i ich optymalizacji do publikacji w formie usług danych rastrowych OGC, map interaktywnych oraz scen 3D.
3. Analizy przestrzenne i modelowanie środowiskowe w ArcGIS, QGIS i ArcGIS Online polegające na: przetwarzaniu i analizie zdjęć satelitarnych oraz UAV, modelowaniu kartograficznym, rekonstrukcji przestrzennej, wizualizacji 2D i 3D z wykorzystaniem Numerycznych Modeli Terenu i Pokrycia Terenu, ortofotomapy oraz baz danych PZGiK.
4. Opracowania kartograficzne w postaci map, planów i atlasów mających charakter monograficznych opracowań tematycznych. Forma opracowania – drukowana lub elektroniczna.
5. Konsultacje i doradztwo w trakcie: przygotowania projektów wykorzystujących dane przestrzenne, wdrażania technologii GIS i WebGIS, tworzenia strategii rozwoju opartych na analizach przestrzennych.
6. Szkolenia i warsztaty dla firm i instytucji w zakresie podstaw GIS oraz zaawansowanych narzędzi analitycznych. Szkolenia z prawnych i organizacyjnych aspektów korzystania z technologii GIS.

Możliwości współpracy

Oferujemy szerokie możliwości współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, integrując nowoczesne technologie i metody analityczne w rozwiązywaniu problemów przestrzennych oraz wspieraniu rozwoju regionalnego. Współpraca ta może być dostosowana do potrzeb partnerów z sektora publicznego, biznesowego i edukacyjnego. Mamy liczne osiągnięcia w tym zakresie, np. w pracach nad portalem internetowym do automatycznego generowania map turystycznych czy w wielu wydawnictwach kartograficznych popularyzujących walory krajobrazowo-kulturowe i dokumentujących historię naszego kraju. Uczestniczymy w projektach badawczo-rozwojowych finansowanych ze środków krajowych i unijnych.

Współpraca z nami może przyczynić się do podniesienia efektywności zarządzania przez wprowadzenie nowoczesnych technologii do ewidencji zasobów, analizy ich stanu i procesów związanych z ich zmianą. Zwiększona kontrola nad zasobami daje możliwość optymalizacji działań i nakładów poniesionych na rozwój i funkcjonowanie zarządzanej przestrzeni.

Świadczymy także doradztwo eksperckie w zakresie doboru rozwiązań, które będą kompromisem pomiędzy możliwościami finansowymi podmiotów a ich potrzebami. W ramach działalności eksperckiej zapewniamy szkolenia z obsługi narzędzi GIS oraz wdrażanie technologii wspierających zarządzanie przestrzenią publiczną.

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

tel. 81 537 55 40/81 537 57 50

e-mail: biznes@umcs.pl

Opracowanie materiałów: Centrum Prasowe UMCS

Fot. Bartosz Proń

← Od lewej: dr hab. Paweł Cebryk, prof. Krzysztof Kałamucki, mgr Adrian Szałkowski i dr hab. Mirosław Krukowski

Wydział Artystyczny

Wystawy

22 stycznia w Uniwersyteckiej Galerii Sztuki odbył się wernisaż wystawy „Transforman II” autorstwa Pavla Formana. Ekspozycja, której kuratorem był Tomáš Kodela, była dostępna dla zwiedzających do 28 lutego.

23 stycznia w Chatce Żaka odbył się wernisaż wystawy „Eksklawa: Punkt Wyjścia”, prezentowanej w Galerii Głównej oraz Przestrzeni Działań Nieoczywistych. Tytułowa eksklawa – w geografii oznaczająca odizolowaną część terytorium – w kontekście wystawy staje się metaforą osobistego stanu zawieszenia. Prace prezentowane na wystawie to różnorodne refleksje nad tym, co znaczy przekraczać granice – artystyczne, emocjonalne i życiowe. Wśród uczestników wystawy znaleźli się: Anna Filipiuk, Kamil Jerzyk, Konstancja Żynel, Maria Chmielnicka, Mariia Jerzyk, Weronika Cieślak i Zuzanna Gajewska. Nad projektem artystycznym czuwała dr hab. szt. Anna Perłowska-Weiser.

17 stycznia odbyło się otwarcie wystawy projektu Dotyk Sztuki / Touch of Art w Galerii Sztuki Wozownia w Toruniu. Prace doskonale wkomponowały się w przestrzeń dolnej sali ekspozycyjnej, gdzie gra światła i cieni podkreśla charakter wystawy, zapraszając do wielozmysłowej percepcji i głębokiego zanurzenia w świat sztuki współczesnej. Projekt został zainicjowany w 2019 r. i realizowany jest przez Instytut Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego UMCS. Jego założeniem było przygotowanie ekspozycji w pełni dostosowanej do percepcji dotykowej. Tak powstała wystawa prezentująca dzieła sztuki haptycznej, skierowana do wszystkich grup odbiorców, w tym do osób niewidomych i niedowidzących. Kuratorzy projektu: dr szt. Anna Beata Barańska i dr szt. Radosław Skóra.

Koncerty

29 stycznia w Małej Sali Widowiskowej Chatki Żaka odbył się koncert „Stylistyki”, będący podsumowaniem pracy studentów kierunku jazz i muzyka estradowa. Zaprezentowano standardy jazzowe w autorskich

aranżacjach przygotowanych przez studentów pod kierunkiem mgr. Michała Lewartowicza. Program obejmował utwory w różnych stylistykach, takich jak swing, funk, muzyka latynoamerykańska oraz jazz-rock. Koncert został zorganizowany przez Katedrę Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej Instytutu Muzyki oraz Akademickie Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Sukcesy

Prof. dr hab. Marta Fiołka z Katedry Immunobiologii została powołana na eksperta Agencji Badań Medycznych (ABM) – państwowej agencji odpowiedzialnej za rozwój badań w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu. Celem działalności ABM jest budowa innowacyjnego systemu opieki zdrowotnej. Jej funkcjonowanie przyniesie również wymierne korzyści dla pacjentów – pozwoli ocenić, które nowe technologie medyczne i metody terapeutyczne powinny być stosowane dla zaspokojenia potrzeb społeczeństwa.

Wydarzenia

9 stycznia odbył się wernisaż wystawy fotografii dr. hab. Marka Kucharczyka, prof. UMCS pt. „Między bios a anthropos”. Udział w nim wzięli przedstawiciele władz Wydziału oraz Instytutu, pracownicy UMCS, miłośnicy fotografii i rodzina autora zdjęć. Prof. Marek Kucharczyk pracuje w Katedrze Zoologii i Ochrony Przyrody. Jest członkiem rzeczywistym Związku Polskich Artystów Fotografików (Okręg Lubelski) i Związku Polskich Fotografów Przyrody (Okręg Rostoczański-Podkarpacki) oraz autorem 23 wystaw indywidualnych, m.in. „Faktury, struktury i myśli ulotne”, „Fragmenty większej całości”, „Powidoki”, „Repetycje”, „Wieloświaty”, „Zamyślniki i inne znaki przestankowe”, a także dwóch części „Rozważań nad istotą czasu”. Brał udział w ponad 20 wystawach zbiorowych w kraju i za granicą. Jego prace znajdują się w zbiorach muzealnych i prywatnych. Wystawa jest przede wszystkim przedstawieniem przenikania się świata przyrody określanego tu jako bios z anthropos – sferą człowieka i wytworami jego kultury.

W dn. 16–17 stycznia w Lublinie gościli przedstawiciele Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z członkami Grupy ds. Zapyłaczy. Spotkanie było zorganizowane w ramach projektu „Partnerstwo: Środowisko dla Rozwoju” w celu pracy nad dokumentem pt. „Krajowa Strategia ds. Owadów Zapyłających”. Działania te związane są z wdrażaniem Zielonego Ładu w Polsce. Spotkanie otworzył dyrektor Instytutu Nauk Biologicznych dr hab. Grzegorz Janusz, prof. UMCS. Jednym z punktów programu była także wizyta w Ogrodzie Botanicznym, po którym gości oprowadziła dyrektor dr Grażyna Szymczak.

Wydział Ekonomiczny

Doktoraty

30 stycznia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Jana Brauna pt. „Instrumenty wsparcia finansowego produkcji energii ze źródeł odnawialnych w Polsce na przykładzie wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej”. Promotor: dr hab. Jolanta Szolno-Koguc, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Teresa Famulska (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), prof. dr hab. Marta Postuła (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Krzysztof Surówka (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie). Rada Naukowa Instytutu Ekonomii i Finansów 30 stycznia podjęła decyzję o nadaniu mgr. Janowi Braunowi stopnia doktora.

Wyjazdy

W Jordan University College (partnerskiej uczelni UMCS) odbyła się XII uroczysta promocja. Udział w niej wzięli dr Konrad Czernichowski, który przebywa tam gościnnie jako wykładowca, oraz troje studentów, którzy przebywali na Wydziale Ekonomicznym w ramach programu Erasmus+ KA 171. Tytuły zawodowe licencjata uzyskali Joyce Meshack Magere (zarządzanie – zamówienia publiczne), Josephat Kimbage (ekonomia) oraz Elias Robert (finanse i rachunkowość). Studenci bardzo dobrze wspominają pobyt w Pol-

sce i ich marzeniem jest powrót na studia magisterskie na UMCS.

W dn. 6–10 stycznia, w ramach programu Erasmus+ KA 171, dr hab. Mariusz Kicia, prof. UMCS odwiedził Jordan University College (JUCo), partnerską uczelnię w Tanzanii. Poprowadził tam zajęcia dla studentów kierunków ekonomia, pedagogika, zarządzanie oraz finanse i rachunkowość („Polish Economy 1989–2024: 35 Years of Development and Challenges”) oraz dla studentów prawa i teologii („Introduction to Finance”). Spotkał się też z pryncypałem (odpowiednik rektora) oraz dziekanem Wydziału Handlowego, a podczas wykładu otwartego studentom przedstawił ofertę dydaktyczną Wydziału Ekonomicznego i całego UMCS. Na semestr letni roku akademickiego 2024/2025 zaplanowane są kolejne wymiany wykładowców Wydziału Ekonomicznego i Wydziału Handlowego, a 9 studentów JUCo będzie studiować w Lublinie.

Wydarzenia

W grudniu odbyło się kolejne spotkanie w ramach KASE Lublin. Tym razem gośćmi byli przedstawiciele firmy BOSKO, którzy podzielili się swoją historią i doświadczeniami związanymi z prowadzeniem biznesu. Opowiedzieli o początkach firmy, wyzwaniach, z jakimi musieli się zmierzyć, oraz o tym, jak rozwijali działalność. Dużo uwagi poświęcili praktycznym aspektom prowadzenia biznesu.

19 grudnia w Muzeum Narodowym w Lublinie odbyła się kolejna debata z cyklu „Porozmawiajmy o ekonomii. Współczesne wyzwania rynku sztuki”, współorganizowana przez Wydział Ekonomiczny, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Lublinie i Muzeum Narodowe w Lublinie. Poglądy na współczesny rynek sztuki wymieniały dr hab. Elżbieta Kubińska, prof. UEK, dyrektor Instytutu Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Barbara Oratowska, zastępca dyrektora Muzeum Narodowego w Lublinie. W roli moderatora wystąpiła dr Ilona Skibińska-Fabrowska z Katedry Ubezpieczeń i Inwestycji.

21 stycznia odbyło się spotkanie Klubu Młodego Księgowego Finansisty, które stanowiło wyjątkową okazję dla studentów do poszerzenia wiedzy z zakresu

rachunkowości i doradztwa podatkowego, a także nawiązania kontaktów z praktykami z branży. W roli gościa specjalnego wystąpiła Bożena Nowicka, dyrektor Biura Doradztwa Podatkowego w renomowanej firmie DORADCA Sp. z o.o.

23 stycznia odbyło się spotkanie z dr hab. Anną Wziątek-Staśko, prof. UJ, która szczegółowo omówiła wyniki badań zrealizowanych w trakcie 3-miesięcznego stażu naukowego na Wydziale Ekonomicznym UMCS.

23 stycznia odbyło się spotkanie Rady Przedsiębiorców przy Wydziale Ekonomicznym. Podczas wydarzenia powołano nowy skład Rady na kadencję 2025–2028. Funkcję przewodniczącego objął dziekan dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS. W jej skład weszli: dr hab. Iwona Mendryk – prodziekan ds. jakości kształcenia, dr Mariusz Lisowski – prodziekan ds. studentów, Robert Bronisz – prezes Zarządu Fundacji Lubelska Wyżyna IT, prezes Zarządu ABM Greiffenberger Polska Sp. z o.o., Maciej Boratyński – branch director ROHLIG SUUS Logistics, Stefan Czerwiński – prezes Zarządu Stowarzyszenia Księgowych w Polsce, Oddział Okręgowy w Lublinie, Maciej Dudkowski – manager lubelskiego oddziału PwC, Katarzyna Frankowska – dyrektor ds. personalnych Grupy KOM-EKO, Zbigniew Michalak – prezes Lubelskiego Forum Pracodawców, dr Mariusz Sagan – dyrektor Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin, dr Ilona Skibińska-Fabrowska – dyrektor Narodowego Banku Polskiego Oddział w Lublinie.

29 stycznia odbyły się warsztaty z negocjacji dla szkół partnerskich UMCS, zorganizowane dla Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego w Lublinie. Uczniowie klas o profilu biznesowym wzięli udział w grze szkoleniowej „Giganci Negocjacji”, która przeniosła ich na rynek motoryzacyjny, gdzie rywalizowali jako producenci i sprzedawcy motocykli. Ustalając ceny swoich produktów, mogli współpracować, aby optymalnie wykorzystać ograniczony popyt rynku. Mogli także konkurować, aby zyskać więcej niż pozostali. Uczniowie uczestniczyli w 9 rundach rozgrywki pomiędzy zespołami negocjacyjnymi. Zwycięski zespół otrzymał pakiety z gadżetami promocyjnymi UMCS, zaś pozostali – nagrody pocieszenia. Wydarzenie zostało zrealizowane przy wsparciu Biura Promocji i Popularyzacji Nauki.

W dn. 30–31 stycznia odbyło się szkolenie dotyczące metod badań jakościowych oraz *academic writing*, które poprowadziła prof. dr hab. Beata Glinka, ceniona badaczka w dziedzinie nauk ekonomicznych, specjalizująca się w przedsiębiorczości, zarządzaniu oraz metodach badań jakościowych. W pracy badawczej koncentruje się m.in. na przedsiębiorczości migrantów, przedsiębiorczości korporacyjnej, kulturowych aspektach zarządzania oraz prośrodowiskowych zachowaniach pracowników.

Publikacje

Ukazała się książka dr. Łukasza Jasińskiego pt. *Agonia. Co państwo zrobiło z amerykańską opieką zdrowotną?* To kompleksowa analiza historii amerykańskiego systemu ochrony zdrowia, który zamiast być oparty na swobodnych procesach rynkowych, jest coraz bardziej zdominowany przez interwencje państwowe.

Wydział
Filologiczny

Sukcesy

Dr Izabella Kimak z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki została laureatką konkursu Fulbright Senior Award. Dr I. Kimak spędzi 6 miesięcy na Loyola University Chicago, pracując nad projektem pt. „Mapping the Polish Midwest: Polish American Literature and Place-Making”. Projekt jest kontynuacją realizowanego aktualnie przez nią grantu badawczego NCN OPUS pt. „Sweet Home Chicago? The Windy City and American Writers of Polish Descent”.

Dr Aleksandra Tryniecka z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki otrzymała nagrodę w międzynarodowym konkursie Eyelands Book Awards w kategorii „Opublikowana książka dla dzieci” za powieść *Bunky and the Summer Wish*.

Wydarzenia

7 stycznia odbył się wykład prof. Lynn Zimmerman, stypendystki Fulbrighta ELF, pt. „America’s Natural Treasures”. Spotkanie w ramach serii „ASK an American”

prowadziła dr Lidia Książ-Hunek z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki.

15 stycznia odbyło się spotkanie z mgr. Konradem Szulgą, pracownikiem Katedry Lingwistyki Stosowanej oraz tłumaczem z wieloletnim doświadczeniem w tłumaczeniach pisemnych i ustnych. Zapoczątkowało ono serię wykładów „Tricks of the Trade in Translation and Interpretation”, organizowanych przez Katedrę Anglistyki i Amerykanistyki.

23 stycznia w Warsztatach Kultury odbył się wernisaż „Sztuka tłumaczeń – Hymny” dotyczący hymnów różnych krajów. Był to finał tłumaczeń realizowanych przez studentów lingwistyki stosowanej w ramach zajęć „Projekt tłumaczeniowy: planowanie, realizacja, zarządzanie”.

24 stycznia prof. dr hab. Dariusz Chemperek z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa wziął udział w promocji książki pt. *Podróż obcego z Polski na Śląsk* Victora Zadika Honoriusa, która odbyła się w Górze na Dolnym Śląsku. Z tej okazji wygłosił wykład „Relacja z dolnośląskiej Góry (1784) Victora Zadika Honoriusa wobec oświeceniowego podróżnictwa”. W wydarzeniu odbywającym się w zaledwie 8-tysięcznym mieście wzięło udział aż 90 osób, co przekonuje do wspierania regionalnych inicjatyw promujących małe ojczyzny.

27 stycznia dr hab. Anna Pastuszka z Katedry Germanistyki przeprowadziła wykład online pt. „O granicach i ich przekraczaniu w *Lapidariach I–VI* Ryszarda Kapuścińskiego” dla studentów slawistyki z Institut für Slavistik Uniwersytetu Poczdamskiego. Wykład został zorganizowany przez dr Birgit Krehl w ramach współpracy między UMCS a Uniwersytetem Poczdamskim.

Naukowcy w mediach

17 stycznia dr Bartosz Wójcik z Katedry Lingwistyki Stosowanej wystąpił w charakterze gościa i specjalisty w audycji radia TOK FM. Tematem rozmowy w programie „Szkoda czasu na złe seriale” był serial *Powrót Millie Black*, który powstał na podstawie opowiadania laureata Nagrody Bookera Marlona Jamesa.

Wydział Filozofii i Socjologii

Doktoraty

6 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Beaty Leskiej. Temat pracy: „Kultura ubóstwa warszawskiej Pragi”. Promotor: dr hab. Grzegorz Pyszczyk, prof. APS (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie). Recenzenci: dr hab. Hanna Bojar, prof. IFiS PAN (Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie), prof. dr hab. Urszula Jarecka (Instytut Filozofii i Socjologii PAN w Warszawie), prof. dr hab. Jacek Kurczewski (Uniwersytet Warszawski). 13 grudnia odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Instytutu Socjologii, na którym podjęto uchwałę w sprawie nadania mgr Beacie Leskiej stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki socjologiczne.

13 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Katarzyny Zabratańskiej. Temat pracy: „Koncepcja różnorodności i zarządzania różnorodnością w organizacji na przykładzie spółek giełdowych”. Promotor: dr hab. Jagoda Jezior, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Irena Machaj (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim), dr hab. Dariusz Wadowski (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II), prof. dr hab. Danuta Walczak-Duraj (Uniwersytet Łódzki). 13 grudnia odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Instytutu Socjologii, na którym podjęto uchwałę w sprawie nadania mgr Katarzynie Zabratańskiej stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki socjologiczne.

18 grudnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Mateusza Rury. Temat pracy: „Komunikacja egzystencjalna w kontekście filozofii Karla Jaspersa, Lwa Szestowa i Emila Ciorana”. Promotor: dr hab. Andrzej Ostrowski. Recenzenci: prof. dr hab. Janusz Dobieszewski (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Tomasz Kupś (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr hab. Jacek Prokopski, prof. PWr (Politechnika

Wrocławskiej). 18 grudnia odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Instytutu Filozofii, na którym podjęto uchwałę w sprawie nadania mgr. Mateuszowi Rurze stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie filozofia.

Wydział Historii i Archeologii

Profesury

10 grudnia w Pałacu Prezydenckim odbyła się uroczystość wręczenia nominacji profesorskich nauczycielom akademickim oraz pracownikom nauki i sztuki. Z rąk prezydenta Andrzeja Dudy nominację odebrał prof. dr hab. Leszek Wierzbicki z Instytutu Historii.

Wydarzenia

11 stycznia odbył się wykład dr. hab. Ireneusza Łucia, prof. UMCS pt. „Od mitu do historii – znaczenie homerowych epepei w rekonstruowaniu dziejów starożytnych Greków”. Uczestniczyli w nim głównie nauczyciele szkół średnich z województwa lubelskiego, dla których była to doskonała okazja do poznania wyników najnowszych badań na temat świata greckich miast-państw. Wykład zwińczyła dyskusja.

11 stycznia w gmachu Wydziału Historii i Archeologii odbyły się eliminacje okręgowe LI Olimpiady Historycznej, w których uczestniczyło 146 uczniów i uczennic ze szkół średnich województwa lubelskiego. W charakterze ekspertów uczestniczą w niej pracownicy Instytutu Historii: dr hab. Ireneusz Łuć, prof. UMCS, dr hab. Małgorzata Kołacz-Chmiel, prof. UMCS, dr Kamil Jakimowicz, dr hab. Małgorzata Nossowska, prof. UMCS i prof. dr hab. Mariusz Mazur. Przewodniczącym Komitetu Okręgowego jest dr hab. Marek Sioma, prof. UMCS. Olimpiadę organizuje Polskie Towarzystwo Historyczne w Warszawie.

14 stycznia pracownicy Wydziału Historii i Archeologii zorganizowali spotkanie z mgr Justyną Mazur z Zespołu ds. Międzynarodowej Mobilności i Programu Erasmus+, która opowiedziała m.in. o procedurze

wyjazdu i możliwym dofinansowaniu w ramach pobytu na Erasmusie. Była to również doskonała okazja do wysłuchania opowieści o Erasmusowych doświadczeniach z Grecji.

31 stycznia Studenckie Koło Amatorów Antyku zorganizowało spotkanie z mgr. Marcinem Kalbarczykiem, absolwentem UMCS, pracownikiem Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie, który w trakcie studiów rozpoczął swoją przygodę z rekonstrukcją historyczną. Gość opowiedział o tym, w jaki sposób ta pasja okazuje się przydatna w pracy muzealnika.

Naukowcy w mediach

Dr Renata Lesiakowska wystąpiła w odcinku pt. „Kolonizacja z kontraktu”, zrealizowanym przez TVP3 Lublin w ramach cyklu „Historie niezapisane”. Program, wyemitowany 2 stycznia, poświęcony był tzw. kolonizacji józefińskiej na Zamojszczyźnie (sprowadzaniu niemieckich osadników wiejskich u schyłku XVIII w.). Materiał dostępny jest na stronie <https://lublin.tvp.pl/>.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Spotkania

22 stycznia odbyło się zdalne spotkanie studentów kierunku nauczanie matematyki i informatyki z autorką podręczników do informatyki – Grażyną Kobą. Podręczniki jej autorstwa obejmują podstawę programową z informatyki na każdym poziomie kształcenia i odzwierciedlają wieloletnie doświadczenie zawodowe i metodyczne autorki. Studenci III roku studiów I stopnia wraz z dr hab. Beatą Byliną, prof. UMCS, prowadzącą zajęcia z dydaktyki informatyki na poziomie szkoły podstawowej, wysłuchali prelekcji G. Koby na temat roli podręcznika w nauczaniu informatyki w szkole podstawowej. Z kolei studenci II roku studiów II stopnia wraz z dr Małgorzatą Cudną, prowadzącą zajęcia z dydaktyki informatyki w szkole ponadpodstawowej, wysłuchali wystąpienia dotyczącego podstawy programowej z informatyki w kontekście obecnie wprowadzonych i proponowanych zmian.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Sukcesy

Dr Marcin Siłuch i dr Piotr Bartmiński (Katedra Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji) zostali współwykonawcami projektu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju ORCHARDSCAN w ramach konkursu Innglobo. Celem projektu jest opracowanie wstępnego systemu wspierającego podejmowanie decyzji dotyczących zwalczania szkodników i chorób w sadach jabłoniowych. Projekt jest realizowany przez konsorcjum, w którego skład wchodzi: Instytut Geodezji i Kartografii UMCS, Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy, Uniwersytet Rzymski La Sapienza i firma Orbifly.

Mgr inż. Paulina Pyżyk, absolwentka kierunku gospodarka przestrzenna, otrzymała wyróżnienie w IV edycji konkursu na najlepszą pracę dyplomową „Dziedzictwo i rozwój Podkarpacia”, organizowanego przez Marszałka Województwa Podkarpackiego. Została nagrodzona za pracę pt. „Efekty wdrażania programów rewitalizacji wybranych miast województwa podkarpackiego”, której promotorem była dr hab. Bogusława Baran-Zgłobicka, prof. UMCS.

Wydarzenia

Od 20 grudnia do 28 stycznia w holu Wydziału można było oglądać wystawę koncepcji zagospodarowania przestrzeni ulic Towarowej, Farbiarskiej i Kościuszki w Lublinie, które powstały w ramach realizacji międzyuczelnianego projektu „Laboratorium Zieleni Miejskiej”. Ze strony UMCS w projekcie uczestniczyli członkowie SKNP „SmartCity” pod opieką dr Dagmary Kociuby.

Odbyły się kolejne odczyty Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 9 stycznia mgr Stanisław Sieradzki wygłosił prelekcję „Bieszczady – fenomen społeczny”. 16 stycznia dr Katarzyna Mięsiak-Wójcik w ramach cyklu pt. „Spotkania z podróżą” opowiedziała o Sri Lance podczas wykładu „Tuk-tukiem, motocyklem, pociągami... Idealny sposób na Cejlon?”. 23 stycznia dr Sylwester Wereski przedstawił prelekcję „Arizona Dream – w pogoni za upałami”, a 30 stycznia dr Marian Butkiewicz opowiedział o „Szwajcarii, jakiej nie znacie”.

24 stycznia odbyło się spotkanie na temat programów dla studentów w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności i Erasmus+. Prowadzącą była Olga Kokot – przedstawicielka Europejskiego Korpusu Solidarności i Narodowej Agencji Programu Erasmus+, absolwentka turystyki i rekreacji na UMCS.

Współpraca ze szkołami

10 stycznia uczniowie XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Zbigniewa Herberta w Lublinie – szkoły partnerskiej UMCS uczestniczyli w wykładzie „Naukowe spojrzenie na teorię o końcu świata” dr Jolanty Józwik.

8 stycznia w Zespole Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów w Lublinie odbył się etap okręgowy XII Olimpiady Wiedzy o Turystyce. W konkursie uczestniczyli uczniowie ze szkół z Lublina: III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej, Liceum Ogólnokształcącego im. Jana III Sobieskiego, V Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Skłodowskiej-Curie, Zespołu Szkół Ekonomicznych im. A. i J. Vetterów, Zespołu Szkół nr 5 im. Jana Pawła II, Technikum Gastronomiczno-Hotelarskiego oraz z Zespołu Szkół Zawodowych nr 2 im. L. Wyczółkowskiego w Rykach. Komitetowi Okręgowemu OWoT przewodniczyła dr hab. Ewa Skowronek, prof. UMCS, która w imieniu władz dziekańskich Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej przekazała uczestnikom drobne upominki i zachęcała do podjęcia studiów na kierunku turystyka i rekreacja na naszej Uczelni.

Publikacje

Komisja Europejska opublikowała raport o stanie gleb w Europie „The State of Soils in Europe”. W jego opracowaniu uczestniczył prof. dr Jean Poesen (Katedra Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji).

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Konferencje

22 stycznia dr Katarzyna Korona uczestniczyła w webinarium „Restorative justice in juvenile criminal matters”.

Odbyło się z udziałem autorów krajowego raportu na temat sprawiedliwości naprawczej wobec nieletnich, przygotowanego przez włoski organ ds. gwarancji dzieciństwa i dorastania. Głównym tematem webinarium było poznanie, jak sprawiedliwość naprawcza jest wdrażana w przypadku dzieci mających kontakt z prawem (niekoniecznie w kontekście konfliktu z prawem) oraz wskazanie korzyści, które sprawiedliwość naprawcza może przynieść ofiarom, przestępcom i społeczności. Zaprezentowano główne tezy z obszernego raportu badawczego włoskiego Autorità Garante per l'Infanzia e l'Adolescenza (Urząd Gwarantujący Dzieciństwo i Dorastanie). Następnie miała miejsce dyskusja obejmująca refleksje ekspertów EFRJ.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Sukcesy

Dr Elżbieta Szulc-Wałęcka, adiunkt w Katedrze Administracji Publicznej, została powołana do działającej w Ministerstwie Cyfryzacji Grupy Roboczej ds. Sztucznej Inteligencji w sekcji ds. AI, praw człowieka i demokracji. Celem grupy jest m.in. wsparcie opracowania i realizacji „Polityki Partycypacji i Transparentności Ministerstwa Cyfryzacji”. Eksperti będą tworzyć rekomendacje i rozwiązania w zakresie wykorzystywania nowych technologii zgodnie z wartościami demokratycznymi i prawami człowieka.

Kostium projektu studentki produkcji medialnej Aleksandry Sochan znalazł się wśród 20 najlepszych strojów narodowych w konkursie Mister World 2024. Jej dyplomowa kolekcja kostiumów pt. „Wesele – fantazje i lęki” została wyróżniona przez Związek Zawodowy Filmowców, Muzeum Historii Katowic, Teatr Capitol oraz Międzynarodową Szkołę Kostiumografii i Projektowania Ubioru w Warszawie (MSKPU). Ta kostiumograficzna reinterpretacja wybranych postaci ze słynnego dramatu Wyspiańskiego, nawiązująca do motywów strojów ludowych z Krakowa i Lublina, opowiada historię, w której każdy z bohaterów jest czymś wyobrażeniem – perwersyjną fantazją lub głębokim lękiem.

Szczególnym wyróżnieniem dla kolekcji okazało się zaproszenie do współpracy przez polskiego kandydata do tytułu Mister World 2024.

Studenci III roku produkcji medialnej Filip Opoka i Dariusz Obydź zostali laureatami stypendiów przyznanych przez Prezydenta Miasta Lublin na realizację młodzieżowych projektów w 2025 r. Otrzymane środki pomogą w realizacji dwóch projektów filmowych. Pierwszy z nich to krótkometrażowy film fabularny pt. *Bornholm* (Filip Opoka), a drugi to dokument krótkometrażowy *Przecież jeszcze wczoraj stało tu to* (Dariusz Obydź), który porusza temat znikania kiosków prasowych z handlowej mapy Lublina.

Konferencje

5 grudnia w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa pt. „Komunikowanie polityczne w ponowoczesności”, zorganizowana przez pracowników Katedry Komunikacji Politycznej – dr Annę Szwed-Walczak, dr. Łukasza Jędrzejskiego, dr. Kamila Mazurka we współpracy z dr hab. Agnieszką Łukasik-Turcką, prof. KUL z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Konferencję otworzył prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką UMCS. Uczestników przywitani: prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor INoKSIM, prezes Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS, prodziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa, sekretarz PTKS, prof. dr hab. Ewa Maj, kierownik Katedry Komunikacji Politycznej. W trakcie obrad plenarnych naukowcy przedłożyli wyniki badań nad: relacjami myśli politycznej – komunikowania politycznego oraz komunikacji politycznej, propagandą w serwisach informacyjnych, ewolucją propagandy w związku z rozwojem technologii AI. Następnie przeprowadzono pięć sekcji tematycznych pt. „Propaganda i dezinformacja”, „Komunikowanie podmiotów politycznych (perspektywa polska)”, „Podmioty komunikowania politycznego (perspektywa zagraniczna)”, „Formy komunikowania politycznego”, „Sztuka i polityka”. Konferencję zakończył panel dyskusyjny pt. „Strategie komunikowania wyborczego. Polska 2023–2025”.

Wydarzenia

3 stycznia w Teatrze Wielkim Operze Narodowej w Warszawie odbyła się inauguracja prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej. Na uroczystość została zaproszona dr hab. Katarzyna Stachurska-Szczesiak, prof. UMCS, kierownik Centrum Dokumentacji Europejskiej, członek Team Europe.

13 stycznia studenci kierunku produkcja medialna uczestniczyli w spotkaniu z Danielem Salmanem, aktorem teatralnym i serialowym z Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie. Mieli okazję zapoznać się ze specyfiką technik aktorskich oraz mogli dowiedzieć się, na czym polega klasyczne aktorstwo. Wydarzenie, moderowane przez dr Justynę Maguś, miało charakter zapoznawczy i warsztatowy. Zagadnienia prezentowane w trakcie spotkania będą realizowane na zajęciach fakultatywnych prowadzonych przez D. Salmana.

15 stycznia odbyła się charytatywna debata oksfordzka pt. „Organizacje charytatywne powinny koncentrować się na długoterminowych rozwiązaniach strukturalnych zamiast na doraźnej pomocy”. W jej trakcie zbierane były datki na rzecz Lubelskiego Hospicjum dla Dzieci im. Małego Księcia w Lublinie. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Koło Naukowe Debat Oksfordzkich.

16 stycznia miało miejsce spotkanie studentów z przedstawicielami Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Lublinie, zorganizowane pod hasłem „Poznaj nas! Dołącz do nas!”. Wydarzenie miało na celu przybliżenie studentom specyfiki pracy w policji oraz zainspirowanie do podjęcia służby na rzecz społeczeństwa. Spotkanie prowadziła dr Ewelina Kancik-Kołtun z Katedry Administracji Publicznej, a gośćmi byli asp. Krzysztof Kołtun i insp. Elżbieta Konowatek. Asp. K. Kołtun przedstawił m.in. działalność policji, jej struktury i proces rekrutacji. Zaprezentowano film ze szkoły policji, który przybliżył codzienne życie i szkolenie przyszłych policjantów. Studenci mogli także przymierzyć okulary i narkogogle – specjalne okulary służące do symulowania wpływu spożycia alkoholu i narkotyków na percepcję i koordynację ruchową człowieka.

22 stycznia odbyła się dyskusja ekspercka pt. „The World in the Trump II Era”, w której za pośrednictwem łączy

internetowego udział wzięli goście ze Stanów Zjednoczonych: prof. Stephen J. Farnsworth – dyrektor Center for Leadership and Media Studies, University of Mary Washington oraz prof. David Jervis z St. Joseph’s University, Drexler University. Każdy z ekspertów wygłosił krótki wykład na temat drugiej prezydentury Donalda Trumpa i jej potencjalnych konsekwencji dla świata. Następnie odbyła się sesja Q&A. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Instytut Stosunków Międzynarodowych.

27 stycznia odbyła się kolejna Przedsesyjna Pomoc Relaksacyjna, stanowiąca doskonałą okazję do tego, aby przygotować się do sesji w atmosferze wsparcia i współpracy. W programie znalazły się m.in. antystresowe kolorowanki, gry planszowe, przekąski i napoje w ramach Strefy Relaksacyjnej; warsztat „Jak znaleźć motywację, kiedy nic nam się nie chce?”; sesja relaksacji metodą Jacobsona; turniej gier planszowych oraz wymiana książek. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Rady Wydziałowe Samorządu Studentów Wydziałów Politologii i Dziennikarstwa oraz Pedagogiki i Psychologii.

W styczniu studenci kierunku produkcja medialna, pod okiem mgr Aleksandry Szymanek z Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych, przygotowali miniwystawę pt. „Let’s Vitalise newspapers”. Ekspozycja prezentuje pierwsze strony gazet, które zostały specjalnie zaprojektowane w języku angielskim.

29 stycznia odbyła się druga edycja obchodów Chińskiego Nowego Roku na naszej Uczelni. Z tej okazji odbył się wykład dr hab. Agaty Ziętek, prof. UMCS pt. „Kultura jako źródło miękkiej siły. Globalizacja Chińskiego Nowego Roku” oraz spotkanie studenckie pt. „Poznaj Tajwan: kultura, życie codzienne, edukacja i praca” z Natalią Łucziewicz, Kamilem Golemo i Klarą Chillewicz. Obchody zostały zorganizowane przez Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych we współpracy z Forum Młodych Dyplomatów oraz Welcome Center UMCS.

29 stycznia odbyło się drugie spotkanie w ramach cyklu „Poznaj nas! Dołącz do nas!”. Gościem był naczelnik Wydziału Inspekcji Wojewódzkiego Inspektoratu

Transportu Drogowego w Lublinie Paweł Gruszka. Spotkanie miało na celu zapoznanie studentów z działalnością Inspekcji Transportu Drogowego (ITD) oraz możliwościami współpracy. P. Gruszka zwrócił uwagę, że ITD jest instytucją odpowiedzialną za kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących transportu drogowego oraz niezarobkowego przewozu osób i rzeczy. Inspektorzy ITD przeprowadzają kontrole drogowe, monitorują przestrzeganie przepisów oraz podejmują działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa na drogach. Inspekcja współpracuje również z innymi instytucjami w celu harmonizacji praktyk kontrolnych i podnoszenia standardów transportu drogowego.

Publikacje

Ukazała się monografia naukowa pt. *Ksi@żka jest kobietą. Rynek książki (dla) kobiet. Przeszłość – Stan obecny – Perspektywy* pod redakcją naukową dr hab. Anity Has-Tokarz, prof. UMCS i dr Renaty Malesy z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej. Książka została wydana nakładem Wydawnictwa UMCS jako drugi tom zainicjowanej w 2023 r. serii „KSI@ŻKA W MEDIACH – MEDIA W KSI@ŻCE”. W monografii znalazło się 12 artykułów przygotowanych przez badaczy z polskich i ukraińskich ośrodków naukowych. Zgromadzone teksty (w języku polskim i angielskim) uporządkowano w dwóch częściach problemowych: „Branża książkowa jako obszar aktywności kobiet – perspektywa historyczna i współczesna” oraz „Kobiety wymiar (ryнку) książki”.

W wydawnictwie Universitas jako drugi tom serii „Przewodniki naukowe”, którą współredaguje prof. dr hab. Marta Wójcicka z Katedry Komunikacji Medialnej, ukazała się publikacja pt. *Lingwistyczne badania nad dyskursem. Kompendium*, stanowiąca syntezę aktualnych badań nad istotą dyskursu. Zaprezentowano w niej perspektywy rozwoju tychże badań oraz wyniki analizy dyskursu różnych domen/obszarów społecznych. Kompendium to podręcznik akademicki, po który sięgnąć powinni wykładowcy i studenci kierunków medioznawczych, lingwistycznych, socjologicznych, politologicznych, historycznych i innych z zakresu nauk humanistycznych i społecznych.

Ukazała się monografia naukowa pt. *Polska myśl polityczna na emigracji (1939–1990)* pod redakcją naukową dr hab. Anety Dawidowicz, prof. UMCS, dr hab. Eweliny Podgajnej, prof. UMCS, dr Eleonory Kirwiel z Katedry Myśli Politycznej i Komunikowania Politycznego UMCS oraz prof. Jarosława Rabińskiego z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Stanowi ona pokłosie dyskusji i współpracy naukowej zainicjowanej przez Katedrę Myśli Politycznej i Komunikowania Politycznego UMCS we współpracy z Centrum Badań nad Historią Polskiego Państwa na Uchodźstwie KUL, Instytutem im. Generała Władysława Andersa, Regionalnym Ośrodkiem Debaty Międzynarodowej w Lublinie i Ludowym Towarzystwem Naukowo-Kulturalnym Oddział w Lublinie oraz z naukowcami z wielu ośrodków akademickich w Polsce.

Artykuł pt. *Civic Activism During the COVID-19 Pandemic in the Visegrad Countries* autorstwa dr Eweliny Kancik-Kołtun (Katedra Administracji Publicznej) został opublikowany w wolnym dostępie w numerze 84(4)/2024 czasopisma naukowego „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne”. Celem artykułu jest analiza zrealizowanych badań empirycznych nad aktywnością obywatelską podczas pandemii COVID-19, a następnie próba interpretacji wyników w ujęciu analizy komparatystycznej w państwach Grupy Wyszehradzkiej.

W grudniowym numerze czasopisma naukowego „Studies in Logic, Grammar and Rhetoric” (t. 69/2024, z. 1) ukazał się artykuł dr Marty Michalczuk-Wlizło z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka. Celem tekstu pt. *Doctor’s Conscience Clause and Pregnancy Termination. The Case of Poland* jest zaprezentowanie wzajemnych, normatywnych złożoności problemu badawczego, czyli możliwości powoływania się lekarza na klauzulę sumienia w przypadku prawa pacjentki do aborcji w Polsce. Czasopismo jest indeksowane w interdyscyplinarnej bazie abstraktów i cytowań Scopus (II kwartył), a na liście czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego ma 100 pkt. Artykuł ukazał się w wolnym dostępie na stronie internetowej czasopisma.

Artykuł dr Anny Szwed-Walczak (Katedra Komunikacji Politycznej) pt. *Anna Szymańska-Kwiatkowska – redaktor naczelna „Kobiety i Życia” w latach 1986–1990* ukazał się w wolnym dostępie w „Czasopiśmie Naukowym Instytutu Studiów Kobięcych” (nr 17(2)/2024). Anna Szymańska-Kwiatkowska była redaktorem naczelną tygodnika „Kobieta i Życie” w latach 1986–1990, kiedy plasował się on na drugim lub trzecim miejscu wśród najchętniej czytanych pism w Polsce. Zarządzała redakcją w okresie transformacji ustrojowej oraz przeobrażeń systemu medialnego i utrzymywała zainteresowanie pismem, mimo drastycznego wzrostu jego ceny. Celem badań było ukazanie portretu dziennikarki i redaktora naczelnego.

Współpraca ze szkołami

14 stycznia dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS podpisała porozumienie o współpracy z IV Liceum Ogólnokształcącym im. Stanisława Staszica w Białej Podlaskiej, które reprezentował dyrektor mgr Rafał Wliźło. Umowa przewiduje w szczególności realizację zajęć, szkoleń, warsztatów i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjno-naukowym dla uczniów i nauczycieli. W spotkaniu wzięły też udział prodziekan ds. studenckich dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS i dr hab. Małgorzata Stępnik, prof. UMCS z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. IV Liceum Ogólnokształcące im. St. Staszica w Białej Podlaskiej należy do elitarnej grupy 30 szkół w Polsce zrzeszonych w Stowarzyszeniu Szkół Aktywnych.

Inne

Wydział Politologii i Dziennikarstwa włączył się w ogólnopolską inicjatywę społeczną Różowa Skrzyneczka, która polega na wsparciu kobiet w dostępie do produktów higienicznych. Różowa Skrzyneczka to bezpłatne środki higieny osobistej (podpaski i tampony), z których w nagłych przypadkach mogą skorzystać kobiety. Umieszczanie takich skrzyneczek w przestrzeni publicznej służy walce z wykluczeniem menstruacyjnym. Przystąpienie do akcji odbyło się z inicjatywy Rady Wydziałowej Samorządu Studentów Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz Niezależnego Zrzeszenia Studentów UMCS, przy wsparciu dziekan dr hab. Eweliny Podgajnej, prof. UMCS.

Wydział Prawa i Administracji

Sukcesy

20 grudnia Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego powołał dr. Jakuba Kosowskiego z Katedry Postępowania Karnego jako jedyne przedstawiciela uczelni z Lublina na członka Komisji Dyscyplinarnej przy ministrze właściwym ds. szkolnictwa wyższego i nauki na kadencję od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2028 r.

Dziekan Wydziału Prawa i Administracji dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS został powołany do Rady Programowej Ośrodka Badań, Studiów i Legislacji przy Krajowej Radzie Radców Prawnych. Zadania Ośrodka dotyczą w szczególności opiniowania projektów aktów prawnych przesyłanych w ramach konsultacji do KRRP, przygotowywania projektów aktów prawnych, prac legislacyjnych związanych z projektami ustawowymi dotyczącymi wykonywania zawodu radcy prawnego, analizy stanu prawa samorządowego, przeprowadzania badań i sondaży związanych m.in. ze stanem pomocy prawnej w Polsce oraz interpretacji przepisów związanych z wykonywaniem zawodu radcy prawnego.

Konferencje

10 stycznia odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Spadek – kwestia dziedziczenia w prawie cywilnym”, zorganizowana w formule hybrydowej przez Sekcję Prawa Cywilnego Studenckiego Koła Naukowego Prawników. Jej celem było omówienie kluczowych zagadnień związanych z procesem dziedziczenia w polskim prawie cywilnym. Wydarzenie odbyło się w formie hybrydowej.

Warsztaty

16 stycznia odbył się webinar zorganizowany przez Koło Naukowe Profesji Prawniczych, Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych i Forum Młodych Dyplomatów pt. „Staże w instytucjach Unii Europejskiej”.

24 stycznia Koło Naukowe Prawa Pracy zorganizowało warsztaty pt. „Marka osobista prawnika na LinkedIn”, które poprowadziła r.pr. dr Iwona Gęsicka, adiunkt w Katedrze Prawa Pracy.

Praca w dyplomacji umożliwia wszechstronny rozwój

Rozmowa z Szymonem Pękałą – I radcą w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Narodach Zjednoczonych w Nowym Jorku, absolwentem UMCS

W latach 2002–2007 studiował Pan stosunki międzynarodowe na ówczesnym Wydziale Politologii UMCS. Wróćmy wspomnieniami do tego okresu.

To był bardzo dobry czas. Zależało mi na tym, żeby nawiązywać relacje z ludźmi i miałem szczęście, że trafiłem na grupę ciekawych świata znajomych i przyjaciół. Nadal mam kontakt z wieloma osobami, które wtedy poznałem.

Według mnie Lublin jest najlepszym miastem do studiowania. Zawsze w ten sposób je reklamuję, czym być może wzbudzam lekkie kontrowersje wśród moich koleżanek i kolegów, którzy studiowali w Krakowie lub w Warszawie.

Okres studiów w dużej mierze wpłynął na to, jak obecnie wygląda moje życie, nie tylko to prywatne, ale także – a właściwie przede wszystkim – zawodowe.

Wydział Politologii słynął z fantastycznej kadry dydaktycznej. Z tego, co wiem, tak pozostało do dziś. Wykładowcy, od których miałem przyjemność się wtedy uczyć, to były osobowości zapadające w pamięć.

Może Pan przywołać jakieś nazwiska?

Oczywiście. To np. ówczesny dziekan Wydziału prof. Ziemowit Jacek Pietraś. Wszyscy pamiętają jego specyficz-

ne poczucie humoru. Podczas zajęć mobilizował nas do samodzielnego myślenia – zadawał pytania w taki sposób, że bez umiejętności wyciągania wniosków i łączenia faktów nie dało się na nie odpowiedzieć. To było godne podziwu. Budował w nas, studentach stosunków międzynarodowych, poczucie, że mamy przed sobą interesującą przyszłość, coś ważnego do zrobienia. Utwierdzał w przekonaniu, że nie znaleźliśmy się na Wydziale przypadkowo, tylko po to, żeby zdobyć wiedzę i potem wykorzystać ją w swoim życiu zawodowym.

Drugą osobowością, którą doskonale zapamiętałem z czasów moich studiów, był prof. Waldemar Paruch, prowadzący wtedy zajęcia z historii najnowszej i metodologii badań politycznych. Bardzo trudno było je zaliczyć, jeżeli komuś udało się to za pierwszym razem, mógł być z siebie naprawdę dumny. Profesor potrafił zaskoczyć pytaniem, np. co to jest „kaftan Lenina” lub co powiedział Josip Broz Tito na piątym kongresie Komunistycznej Partii Jugosławii. Nie można było powiedzieć, że nie omawialiśmy tego tematu na zajęciach, ponieważ wypowiedź jugosłowiańskiego przywódcy była np. umieszczona w przypisie do artykułu, który prof. Paruch kazał nam przeczytać. Tak nauczyliśmy się wnikliwości.

Słyszałam, że podczas studiów był Pan nie tylko pilnym studentem, ale także bardzo zaangażowanym członkiem organizacji studenckich oraz pozarządowych. Co dała Panu działalność na tych polach?

Przede wszystkim wiele się nauczyłem. Do samorządu studenckiego na Wydziale przeprowadzaliśmy demokratyczne wybory, z konkurencją promującą swoich kandydatów i kampanią wyborczą z prawdziwego zdarzenia. To był świetny trening pracy zespołowej i stosowania w praktyce wiedzy, którą profesorowie nam przekazywali.

Byłem jednym z reprezentantów studentów w Senacie UMCS – znalazłem się wśród profesorów, którzy mieli za sobą wieloletnie kariery, więc reprezentując środowisko studenckie, musiałem prowadzić dyskusje dotyczące spraw Uczelni na trochę innym poziomie. To mi się bardzo przydało w późniejszej pracy zawodowej, czyli ta umiejętność dyskusowania z osobami mającymi większe doświadczenie, bez nieśmiałości, ale też z pewną dozą pokory wobec wiedzy innych.

Interesowałem się też kwestiami ukraińskimi, dlatego zaangażowałem się we współpracę z Fundacją Młoda Demokracja oraz Stowarzyszeniem Polsko-Ukraińskie Forum Współpracy. Brałem udział w wyjazdach do Ukrainy, gdzie promowaliśmy wartości europejskie wśród młodych ludzi. Trzeba pamiętać, że to było niemal 20 lat temu, więc perspektywa europejska nie stanowiła jeszcze dla tego kraju oczywistego wyboru.

Przez pewien czas prowadziłem również zajęcia dla uczniów liceów na Lubelszczyźnie, mające na celu przekazywanie wiedzy o Unii Europejskiej. Mówimy o czasie tuż przed wstąpieniem Polski do UE i tuż po tym wydarzeniu, dlatego ważne było budowanie świadomości, czego można po Unii oczekiwać, co znaczy być obywatelem Unii, a jednocześnie obywatelem Polski.

I nadszedł rok 2007, kiedy ukończył Pan studia na UMCS. Czym się Pan zajął jako świeżo upieczony absolwent stosunków międzynarodowych?

Po studiach ukończyłem jeszcze roczne studia podyplomowe w Studium Bezpieczeństwa Narodowego Uniwersytetu Warszawskiego. Kontynuowałem również aktywność w organizacjach pozarządowych, szukając jednocześnie stałego zatrudnienia. I w zasadzie prawie wraz z końcem studiów podyplomowych zostałem zatrudniony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych na stanowisku referendarza, czyli jednym z najniższych

Archiwum prywatne Szymona Pękali

stanowisk w urzędniczej hierarchii. Biorąc pod uwagę brak zawodowego doświadczenia, to było odpowiednie stanowisko. Zajmowałem się głównie dyplomacją publiczną, m.in. wykorzystaniem mediów społecznościowych do promocji naszego kraju za granicą. Wtedy Twitter i Facebook zyskiwały na popularności, w związku z tym Polska musiała znaleźć swoje miejsce w nowym, wirtualnym wymiarze prowadzenia polityki zagranicznej. Przez pierwsze lata, kiedy social media stawały się nieodłącznym elementem naszej pracy, polska dyplomacja była jedną z najbardziej aktywnych i najbardziej rozpoznawalnych w Internecie.

Każdego roku dyplomaci, którzy są zatrudnieni w MSZ, mogą się zgłaszać do pracy w placówkach zagranicznych w ramach wewnętrznego naboru, tak zwanej rotacji. I tak oto w 2014 r. wybrano mnie do pracy w Konsulacie Generalnym RP w Nowym Jorku. Pełniłem tam funkcję wicekonsula w wydziale zajmującym się m.in. wydawaniem paszportów polskim obywatelom oraz wiz cudzoziemcom, którzy przyjeżdżali do Strefy Schengen, a których głównym celem podróży była Polska. Później kierowałem tym wydziałem.

W okręgu nowojorskim praca konsularna ma wiele różnych wymiarów, począwszy od wsparcia polskich obywateli (to jedno z największych skupisk Polonii na świecie), poprzez zapewnienie pomocy obywatelom

innych państw, którzy chcą odwiedzić Polskę, po kontakty z korpusem konsularnym i władzami amerykańskimi.

W Nowym Jorku pracowałem do 2018 r., po czym wróciłem do Warszawy, gdzie przez trzy lata kontynuowałem karierę w Departamencie Konsularnym MSZ. To było ciekawe doświadczenie, ponieważ mogłem przekonać się, z jakimi wyzwaniem mierzą się polscy konsulowie w innych częściach świata.

W 2021 r. ponownie wyjechałem do Nowego Jorku jako radca, a potem I radca w Stałym Przedstawicielstwie RP przy Narodach Zjednoczonych. Mam zaszczyt reprezentować Polskę w Komitecie Administracyjnym i Budżetowym Zgromadzenia Ogólnego ONZ, czyli V Komitecie. Podczas bieżącej sesji Zgromadzenia jestem wiceprzewodniczącym tego Komitetu. Pod koniec każdego roku składający się ze wszystkich państw członkowskich V Komitet ustala budżet Organizacji Narodów Zjednoczonych na kolejny rok – w 2025 r. będzie on wynosił około 3,7 mld dolarów. Opracowujemy też rezolucje wpływające na strukturę ONZ, np. dotyczące zatrudniania pracowników, zamawiania towarów i usług, a także wsparcia operacji pokojowych. Finansowanie misji pokojowych to kolejne około 6 mld dolarów, które musimy wynegocjować. Udział poszczególnych państw w wydatkach ONZ jest obliczany, w pewnym uproszczeniu, na podstawie ich siły gospodarczej.

Praca w dyplomacji ma kilka wymiarów, które często się przenikają. Jest służba konsularna, którą już wykonywałem, jest też dyplomacja wielostronna przy organizacjach multilateralnych, czyli to, co robię teraz – niektórzy uważają, że jest ona najtrudniejsza, bo zamiast jednego partnera mamy wielu, a w przypadku ONZ niemal 200. Oprócz tego jest dyplomacja bilateralna, czyli klasyczna ambasada dwustronna – tego jeszcze nie próbowałem, ale może w przyszłości też mnie to czeka.

Dyplomacja pozwala wykonywać bardzo ważne zadania w skali makro i mikro. Można np. wspierać ambasadora w negocjowaniu rezolucji czy umów międzynarodowych, przemawiać w imieniu naszego państwa, ale też udzielać pomocy zwykłym ludziom, co robią konsulowie. Kolejnym młodym absolwentom UMCS zdecydowanie polecam zgłoszenie się na aplikację dyplomatyczno-konsularną i rozpoczęcie przygody z dyplomacją właśnie od służby konsularnej. Pod wieloma względami to najszlachetniejsza część naszej pracy, skąpiona na człowieku, któremu trzeba pomóc.

A teraz zadam pytanie niezwiązane z pracą. Jak na co dzień żyje się w Stanach Zjednoczonych?

Powiedziałbym, że są Stany Zjednoczone i jest Nowy Jork. Jeżeli ktoś przyjeżdża do Nowego Jorku, to powinien wyjechać daleko poza miasto, żeby zobaczyć, jak naprawdę wyglądają Stany. Nowy Jork nie jest zbyt reprezentatywny. To jedna z największych metropolii, z największą liczbą ludności w USA, ponad połowa nowojorczyków urodziła się za granicą. To miasto imigrantów, niemal pozbawione zieleni i hałaśliwe, a jednocześnie fascynujące. W tak wielkiej aglomeracji można być całkowicie anonimowym, tutaj każdy jest skądś, każdy ma jakiś akcent, ludzie nie mają uprzedzeń co do tego, że ktoś np. mówi po angielsku w ten czy inny sposób.

Europejczykom wydaje się dziwne, że większość Amerykanów nie ma paszportu, nie wyjeżdża za granicę, ale ma to swoje uzasadnienie – w tym państwie jest wszystko, od ogromnych kosmopolitycznych miast po przepiękne, niezamieszkałe tereny, od oceanów po rozległe góry. O pięknie amerykańskiej natury można opowiadać bez końca, podobnie jak o ludziach, którzy tu mieszkają. Amerykanie są bardzo gościnni, nigdy nie spotkałem się z tym, żeby ktoś negatywnie odniósł się do faktu, że jestem z Polski, wręcz przeciwnie – wszyscy są ciekawi, skąd przyjechałem, nawet jeżeli nie wiedzą, gdzie dokładnie jest położony nasz kraj i niekoniecznie kojarzą postaci z nim związane.

Planuje Pan powrót do Polski?

Jestem dyplomatą i zawodowym urzędnikiem, więc na pewno wrócę do Polski. Zarówno wyjazd, jak i powrót każdego dyplomaty zależy od MSZ, które decyduje, gdzie jesteśmy potrzebni i na jak długo. Naszą pracą kieruje zasada rotacji, dzięki temu nie tylko poznajemy nowe miejsca, ale też utrzymujemy stały kontakt z centralą po to, żeby wiedzę nabytą za granicą przekazywać kolegom, którzy właśnie wyjeżdżają.

Na koniec chciałbym dodać, że jak tylko jestem w Lublinie, to zawsze z sentymentem odwiedzam miasteczko akademickie i plac Litewski, gdzie kiedyś mieszkałem w Wydziale, na którym studiowałem. Jestem bardzo dumny z Lublina i z naszej Uczelni. Wierzę, że UMCS ma przed sobą wielką przyszłość.

Rozmawiała Magdalena Cichońska

Dlaczego warto oszczędzać?

Okiem eksperta

Polska, jeśli chodzi o oszczędzanie, nie wypada dobrze na tle innych krajów. Stopa oszczędności w naszym państwie (czyli oszczędności w stosunku do dochodu rozporządzalnego) kształtuje się na poziomie ok. 5%. Biorąc pod uwagę kraje strefy euro, ta liczba jest tam trzykrotnie większa i przekracza 15%. W 2022 r., kiedy mieliśmy także bardzo wysoką inflację, ten wskaźnik był w Polsce wręcz ujemny (-0,8%), czyli *de facto* konsumowaliśmy więcej, niż odkładaliśmy. Obecnie jedynym narodem w Unii Europejskiej z ujemnym wskaźnikiem są Grecy.

Dlaczego należy oszczędzać?

W zależności od źródła wskazywane są różne statystyki dotyczące oszczędzania w Polsce, ale większość z nich potwierdza, że ok. 55% osób deklaruje posiadanie jakichkolwiek oszczędności. To oznacza, że pozostali nie mają żadnych odłożonych środków. Według danych z września 2024 r. zgromadziliśmy tych oszczędności łącznie przeszło 2,4 bln zł. 70% tej kwoty, czyli ponad 1,7 bln zł, lokujemy w depozytach bankowych, trzymamy na rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych lub w gotówce. Biorąc pod uwagę inflację, która zbliża się do 5%, obecnie tylko najlepsze lokaty (często promocyjne i na krótki okres) dają możliwość osiągnięcia lepszej stopy zwrotu. Oznacza to, że w 70% odkładamy nasze oszczędności w taki sposób, że na nich nominalnie zarabiamy, ale realnie tracimy, czyli siła nabywcza tych pieniędzy jest mniejsza niż w okresach wcześniejszych.

Jednym z głównych powodów oszczędzania jest ochrona kapitału przed inflacją. Służą temu chociażby obligacje oszczędnościowe Skarbu Państwa indeksowane inflacją albo lokaty bankowe, choć w tym drugim przypadku nie do końca. Tak jak wspominałem, większość lokat, w których tak lubują się Polacy, raczej nie zapewni im stopy zwrotu przewyższającej inflację.

Motywy skłaniającym do odkładania środków jest też zabezpieczenie na tzw. czarną godzinę, na wypadek czegoś, co się może stać w życiu, albo po prostu na starość. Ważne jest, abyśmy oszczędzali na naszą emeryturę, ponieważ sposób, w jaki dzisiaj będziemy odkładać te środki, da nam możliwość godnego życia po osiągnięciu wieku emerytalnego, a jednocześnie zapewni lepszy start naszym dzieciom.

Podejście do inwestycji

Często można usłyszeć, że ktoś „bawi się w inwestowanie”. Zawsze powtarzam, że jeśli już inwestujemy, powinniśmy potraktować to jako poważne, intelektualne zajęcie. Dzięki temu mamy odpowiednią motywację do tego typu działania. Inwestując, musimy zdawać sobie sprawę, że mamy możliwość uzyskania wyższej

stopy zwrotu (często znacząco wyższej) niż w bezpiecznych oszczędnościach, ale jednocześnie wystawiamy się na ryzyko. Długoterminowo, jak pokazują statystyki, takie ryzyko opłaca się podwójnie. Możemy zarabiać dużo więcej i przede wszystkim są to zarobki realne.

Pokutuje niestety awersja do ryzyka i pogląd, że giełda to hazard i raj dla spekulantów. Zupełnie niesłusznie. Okresowo wahnięcia, które się zdarzają (nawet te znaczne), w długim terminie i tak są niwelowane, co powoduje, że w dłuższej perspektywie przede wszystkim zyskujemy.

Jako Polacy relatywnie mało zarabiamy, a za dużo wydajemy i nie mamy nawyku inwestowania. A inwestycje możemy zacząć od małych kwot. Zaangażowanie początkowo nawet niewielkich środków skłania nas do zainteresowania się rynkami, instrumentami finansowymi i możliwościami, jakie nam mogą dać, a także śledzenia tendencji i zależności. To wszystko pozwala nam lepiej je zrozumieć. Uczymy się rynków, ale również uczymy się siebie jako świadomego uczestnika rynku finansowego, kalkulującego moż-

liwe do osiągnięcia korzyści na danym poziomie ryzyka, które akceptujemy. Możemy korzystać z własnych doświadczeń i z wiedzy innych. Obecnie w sieci znajdziemy bardzo dużo bezpłatnie dostępnej wiedzy, są m.in. ciekawe podcasty czy webinary praktyków i osób znających się na inwestycjach, jak choćby Marcina Iwucia (np. jeśli mamy problem, które konto oszczędnościowe, najlepszą na rynku lokatę lub rachunek maklerski z IKE i IKZE wybrać, to on chyba stworzył najlepszy ranking, jaki widziałem). Ważne jednak, aby korzystać z wiedzy osób o odpowiedniej reputacji, unikając „domorosłych specjalistów” obiecujących szybkie zyski bez ryzyka albo oferujących niezawodne systemy strategii.

Odkładanie na emeryturę

Dane dotyczące odkładania na emeryturę są w Polsce niepokojące. Jesteśmy krajem, który ma odłożone niewielkie środki finansowe w postaci aktywów emerytalnych. Tylko 21% osób, poza składkami obowiązkowymi, odprowadza jakieś środki na emeryturę, przystępując do Pracowni-

czych Planów Kapitałowych (PPK) czy odkładając w ramach Indywidualnego Konta Emerytalnego (IKE), Indywidualnego Konta Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE) albo Pracowniczego Programu Emerytalnego (PPE).

Obecnie największy przyrost liczby osób przystępujących do programów emerytalnych w ramach III filaru jest zauważalny w PPK. Program ma już ponad 3 mln 680 tys. uczestników, czyli partycypacja uprawnionych osób wynosi ok. 50%. Oznacza to, że do PPK przystępuje co druga osoba spośród tych, które mogłyby z tej formy skorzystać. Proporcje te rozkładają się różnie w zależności od branży. W sektorze prywatnym partycypacja przystąpień do PPK wynosi ponad 57%, a w sektorze publicznym – tylko niewiele ponad 28%. Wynika to prawdopodobnie z obawy przed powtórzeniem casusu Otwartych Funduszy Emerytalnych, ale warto odnotować, że jest to zupełnie inny program oraz całkiem inna własność gromadzonych tam środków. W OFE nie mamy do nich dostępu, natomiast PPK zawsze możemy zlikwidować, oczywiście ponosząc określone konsekwencje. Jednak ostatecznie i tak Pracownicze Plany Kapitałowe nam się opłacają, bo składki, które zostaną przez nas i pracodawcę wniesione, w dużej części pozostaną. Zostanie także to, co z tych środków zarobimy. Na tym po prostu w długim terminie nie da się stracić.

Relatywnie mało mamy również aktywnych kont IKE i IKZE. Na koniec 2024 r. było to ok. 900 tys. aktywnych kont IKE i ok. 550 tys. kont IKZE. Mamy tutaj możliwość różnych korzyści podatkowych, np. uniknięcia podatku od osiągniętego zysku kapitałowego w IKE. Z kolei wpłaty na IKZE pozwalają obniżyć podstawę opodatkowania, z czego znowu niewiele osób korzysta, a jest to tak naprawdę natychmiastowa korzyść, nie licząc tego, co możemy także uzyskać w przyszłości. Wymienione przeze mnie rachunki zawsze możemy zlikwidować, jeśli chcemy. Zapłacimy wówczas podatek od dochodów kapitałowych, ale te środki są i będą nasze.

W IKE i IKZE mamy do wyboru pięć form gromadzenia środków. Możemy inwestować je samodzielnie lub poprzez rachunki maklerskie, w tym także – co bardzo ważne – z możliwością dostępu do rynków zagranicznych. Oprócz tego możemy mieć takie konta prowadzone przez: powszechne towarzystwa emerytalne, fundusze inwestycyjne, banki i firmy ubezpieczeniowe. Jakąkolwiek formę wybierzemy, w większości przy-

padków (jeżeli nie będziemy robić tego samodzielnie) znaczna część środków będzie inwestowana w instrumenty bezpieczne, a reszta – szczególnie w przypadku funduszy inwestycyjnych czy towarzystw emerytalnych – inwestowana także na rynkach akcji.

Najlepiej dywersyfikować środki, czyli stworzyć sytuację, w której nie kupujemy tylko jednego rodzaju aktywów, a ich zestaw, tworząc portfel, który jako całość ma nam zapewnić odpowiednie stopy zwrotu. Wtedy ryzyko automatycznie się zmniejsza. Warto inwestować sukcesywnie, globalnie, tak abyśmy w naszych inwestycjach uwzględniali nie tylko polskie papiery wartościowe, ale także światowe rynki akcji i obligacji oraz instrumenty, które dają nam ekspozycję na rynku kruszców, metali przemysłowych czy surowców (które z punktu widzenia ostatnich lat wydają się chyba najbardziej niedowartościowane).

Jeśli nie mamy odpowiedniej wiedzy w zakresie inwestycji, to specjaliści najczęściej oferują następującą ścieżkę: załóż konto IKE/IKZE w funduszu inwestycyjnym lub PTE, a oni będą za Ciebie wszystko robić. Oczywiście nie za darmo. Natomiast dzisiaj mamy takie możliwości, że sami, płacąc niewielkie prowizje maklerskie, możemy kupić na rynku różne instrumenty i samodzielnie, nawet dysponując małymi środkami, osiągnąć dywersyfikację. Przykładem są ETF, czyli papiery wartościowe dające ekspozycję na globalny lub krajowy rynek akcji albo też globalny rynek obligacji lub w poszczególne jego segmenty. Możemy w jednym ETF mieć jednocześnie akcje i obligacje albo instrument dający ekspozycję na wszystkie surowce lub tylko kruszce, czyli kupując jeden instrument, tak naprawdę mamy od razu zdywersyfikowany portfel. Wydaje się, że z punktu widzenia długoterminowego oszczędzania, które miałyby przynosić nam realną korzyść, jest to dużo lepsze niż odkładanie środków w ramach funduszy prowadzonych przez banki lub ubezpieczycieli.

Dzisiaj traktujemy inwestycje jako możliwość, natomiast biorąc pod uwagę wydarzenia i sytuacje z ostatnich lat, takie jak pandemia, wojna za wschodnią granicą czy inflacja, to według mnie jest to konieczność. Dlatego jestem zdania, że powinniśmy zacząć oszczędzać i inwestować jak najwcześniej.

Roman Asyngier

Materiał pierwotnie ukazał się w formie komentarza w cyklu „Okiem eksperta”.

Nie ma miłości bez zazdrości?

Rozmowa z dr Pauliną Banaszekiewicz z Katedry Psychologii Emocji i Osobowości UMCS

Głos nauki

Jak możemy zdefiniować zazdrość? Czym ona tak naprawdę jest?

Na gruncie psychologicznym zazdrość ma jedną definicję. To emocja, która pojawia się w sytuacji, kiedy ważna dla nas relacja jest zagrożona. Zagrożeniem jest inna osoba, którą traktujemy jako rywala. Ten rywal może zrobić coś takiego, że bliska nam relacja się zakończy albo ulegnie osłabieniu.

Należy zaznaczyć, że w zazdrości ważna jest samoocena, bo okazuje się, że to nie tylko zagrożenie dla relacji może wywołać zazdrość, ale też zagrożenie dla naszej samooceny, czyli mówiąc bardziej obrazowo: jakby to o mnie świadczyło, gdyby osoba, z którą jestem blisko, zaangażowała się w jakąś inną relację?

Co ciekawe, zazdrość może wywołać emocje, które przez daną osobę mogą nie być w ogóle kojarzone z zazdrością, np. mój chłopak idzie do kina z kimś innym, a ja zostaję w domu i czuję się smutna. Wiele osób nie pomyślałoby, że to może być zazdrość, ale jeśli ten smutek pojawił się, ponieważ czuję, że w tym momencie związek z moim chłopakiem ulega pogorszeniu, bo on wybiera kogoś innego, to jest to po prostu zazdrość.

Porozmawiamy o źródłach zazdrości. Kiedy, dlaczego i w jakich okolicznościach najczęściej pojawia się zazdrość? Jak się objawia?

Gdy ludzie mówią o zazdrości, to zazwyczaj myślą o zazdrości romantycznej, czyli pojawia się ktoś, kto może sprawić, że mój związek przestanie istnieć albo partnerka/partner będzie więcej czasu, uwagi i uczuć

poświęcać innej osobie. To jest najczęściej przedstawiane w literaturze i kulturze. Musimy wiedzieć, że zazdrość pojawia się również między rodzeństwem lub współpracownikami. Można o niej mówić też w sytuacji, kiedy dzieci zamiast z rodzicami wolą spędzać czas z dziadkami. To z nimi więcej rozmawiają, bardziej się im zwierzają. I wtedy rodzic może czuć zazdrość. Relacja z dzieckiem jest wówczas zagrożona przez dziadków.

Co ważne, zagrożeniem może być osoba i/lub grupa osób, np. ktoś, z kim jestem blisko, znalazł sobie jakieś hobby i woli spędzać czas z grupą, którą poznał w ramach uprawiania tego hobby. Wtedy ta grupa osób będzie stanowiła zagrożenie. Może być też tak, że jesteśmy zazdrośni w sytuacji, kiedy relacja jest zagrożona przez pracę – partnerka/partner bardzo dużo pracuje, a ja przez to czuję, że poświęca mi mniej czasu. I mogę odczuwać zazdrość.

Zazdrość może być także uwarunkowana tym, że moja samoocena, czyli to jak siebie postrzegam, jest zagrożona. Jeżeli mężczyzna, z którym jestem blisko, zaczyna dużo mówić o swojej koleżance z pracy, to mogę zacząć się zastanawiać, co ze mną jest nie tak. Czy to znaczy, że jestem głupsza, brzydsza, gorsza? Gdy romans wychodzi na jaw, to też pojawia się wątek obniżonego poczucia własnej wartości. Wtedy taka osoba zaczyna rozważać, co takiego w niej było, że jej partnerka lub partner zainteresowali się kimś innym.

Co ciekawe, czasami jest tak, że ludzie ukrywają przed znajomymi i rodziną informację o zdradzie partnerki/

Fot. Ulla Czarda

partnera właśnie ze względu na to, że nie chcą, żeby to źle świadczyło o nich.

Co wywołuje w nas zazdrość? Z jakimi uczuciami jest mylona?

Zazdrość może być mylona np. ze smutkiem. Jeżeli odczuwam, że brakuje mi uwagi, uczucia, uznania osoby, z którą jestem blisko w relacji, bo zajęła się ona bardziej kimś innym, to mogę pomylić moje uczucia ze smutkiem. Zazdrość może być też mylona z zawiścią. Najczęściej ludzie traktują te dwie emocje wymiennie, czyli o zazdrości mówią w sytuacjach, które psychologia opisuje jako zawiść. Zawiść pojawia się wtedy, kiedy chcę mieć jakiś przedmiot, jakąś cechę osobowości, wyglądu, pozycję zawodową, pieniądze, samochód czy cokolwiek innego, co ma inna osoba. Tutaj ważne są

przedmioty albo cechy, natomiast w zazdrości zawsze chodzi o bliską relację.

Należy dodać, że zazdrość może być też mylona z poczuciem porzucenia. Porzucenie pojawia się wtedy, gdy osoba kończy związek i angażuje się w relację z kimś innym. Jednak w porzuceniu nie ma zagrożenia dla relacji, bo ona już po prostu nie istnieje. Jeżeli ktoś kończy związek na rzecz kogoś innego, to już nie będzie zazdrość, tylko poczucie porzucenia.

Zazdrość może być też mylona ze złością. W zazdrości jest dużo elementów złości za to, że ktoś naruszył pewne granice. Te granice mogą być oczywiście niewymówione wprost, ale będąc w relacji, zawsze mamy pewne oczekiwania względem drugiej osoby. I jeżeli widzimy, że te nawet niewypowiedziane normy zostały naruszone, to pojawia się złość. Najczęściej ma to

miejsce w relacjach romantycznych, gdzie mamy oczekiwanie, że coś będzie robione tylko z nami, a bliska osoba zaczyna to robić z kimś innym – wtedy pojawia się zazdrość, która jest bardzo często mylona ze złością. Związane jest to z tym, że w kulturze zazdrość przedstawiana jest najczęściej jako złość. Osoba, która przeżywa zazdrość, jest pokazywana jako irytująca się, zdenerwowana, inwigilująca partnera, zabraniająca mu robienia czegoś. Jeżeli mamy taki wzorzec, a sami przeżywamy zazdrość trochę inaczej, np. bardziej jako smutek albo poczucie lęku o to, co będzie dalej, to nie skojarzymy tego z zazdrością. Choć psychologia opisałaby to jako zazdrość.

Zazdrość jest złożoną emocją. Każdy może ją inaczej przeżywać. Najczęściej zazdrość jest mieszanką złości (za to, że jakieś granice zostały naruszone), smutku (że coś tracę) i strachu (o to, co będzie w przyszłości z moją relacją). Może tam dochodzić jeszcze mnóstwo innych emocji: poczucie samotności, zranienia, krzywdy lub zawiści.

Jak manifestuje się zazdrość? Możemy powiedzieć, że jest dobra lub zła?

Przede wszystkim pojawiają się różne emocje, które u każdego mogą występować w innej mieszance. Do tego dochodzą myśli o tym, że może coś ze mną jest nie tak, czyli zastanawianie się nad swoją wartością. Z tym mogą być związane różne zachowania, które można określić jako destrukcyjne albo konstruktywne.

Zachowania destrukcyjne to np. śledzenie, przepytывanie partnera, ograniczenie jego możliwości aktywności. Mogą kierować nas w kierunku przemocy słownej i/lub fizycznej.

Natomiast jeżeli chodzi o zachowania konstruktywne, to dotyczą one sytuacji, w których możemy zrobić coś na rzecz poprawy naszej relacji, np. porozmawiać i powiedzieć, jak się czujemy, zastanowić się nad tym, co zrobić, żeby ta osoba chciała z nami spędzać czas.

W tym miejscu warto powiedzieć też o pozytywnych konsekwencjach zazdrości. Czasami jest tak, że jeżeli zaczynamy odczuwać zazdrość o osobę, z którą jesteśmy w relacji, to dopiero wtedy uświadamiamy sobie, jak bardzo jest ona dla nas ważna, że warto o nią zabiegać. W relacjach romantycznych może to też wzniecać pożądanie.

Trzeba pamiętać, że w psychologii nie ma dobrych i złych emocji. One mogą mieć tylko różne konsekwen-

cje w zależności od siły, intensywności i tego, czy są odczuwane odpowiednio do sytuacji. Natomiast sama zazdrość ma ważną funkcję, bo chroni cenną dla nas relację. Problem pojawia się jednak, gdy zaczynamy być zazdrośni bez żadnych konkretnych przesłanek wskazujących na to, że ta relacja jest jakoś zagrożona. I zamiast robić coś konstruktywnego na rzecz jej ochrony, to idziemy w obwinianie siebie i obniżanie poczucia własnej wartości albo w przemoc i ograniczenie osoby, z którą jesteśmy w relacji.

Powiedziała Pani o tym, jak manifestujemy zazdrość. A czy możemy nad nią jakoś zapanować?

Pytanie, na ile jesteśmy w stanie zapanować nad emocjami. Silne emocje powodują, że powstaje pobudzenie fizjologiczne, które z czasem musi minąć. Jeżeli bardzo się zdenerwuję w sytuacji zazdrości, to nie jest tak, że za moment będę się w stanie uspokoić.

W zazdrości dużo miejsca jest też na myśli, które osoba przeżywająca zazdrość tworzy w swojej głowie. Może powtarzać sobie, że na pewno jest gorsza, że inna osoba ma coś lepszego do zaoferowania i w takim razie zostanie porzucona na jej rzecz. Jeśli ktoś jest bardzo wyczulony na takie odrzucenie, to nawet sytuację, gdy koleżanka spotka się z kimś innym na kawę, potraktuje jako zagrożenie dla jakości tej relacji i będzie przejawiać zazdrość.

Jeżeli chcielibyśmy zapanować nad zazdrością, to po pierwsze powinniśmy się zastanowić nad tym, czy faktycznie sytuacja, którą odbieramy jako zagrożenie, jest nim naprawdę. Po drugie warto zadać sobie pytania: co mogę zrobić w tej sytuacji? czy pozostaję bierna w swoim poczuciu utraty, smutku i lęku o to, co będzie? czy jednak mogę coś zrobić, np. porozmawiać, powiedzieć, jak się czuję, spróbować poprawić relację? W ostateczności, jeśli ta osoba nie reaguje, kiedy konkretnie i wyraźnie mówimy, że nie życzymy sobie robienia tego, bo nas to bardzo boli i obiektywnie jest to coś krzywdzącego, to być może należałoby się zastanowić nad sensem kontynuowania takiej znajomości. To jednak już mowa o skrajnych przypadkach.

Violetta Villas śpiewała kiedyś, że „nie ma miłości bez zazdrości”. Uważa Pani, że to stwierdzenie jest słuszne?

I tak, i nie. Zazdrość to reakcja na zagrożenie dla ważnej dla nas relacji, a więc jeżeli kogoś kocham, jest to

dla mnie ważna relacja. I ta zazdrość faktycznie będzie występowała częściej tam, gdzie pojawia się miłość. Ale żeby odczuwać zazdrość, nie trzeba kogoś kochać. Może się ona pojawić między przyjaciółmi, bo ktoś znalazł innego przyjaciela i ja teraz czuję się z tym źle. Pojawia się też zazdrość między współpracownikami, np. o sympatię i uwagę szefa, a w takiej sytuacji przecież trudno mówić o miłości.

Zatem zazdrość nie musi pojawiać się zawsze razem z miłością. Nie jest też tak, że im silniej kogoś kochamy, tym silniejsza jest zazdrość. W badaniach naukowych siła związku między zazdrością a miłością nie jest duża. Owszem, to idzie w parze, ale nie mocno, tzn. bardzo zazdrosna może być zarówno osoba, która kogoś w ogóle nie kocha lub jej miłość jest nikła, jak też może zaistnieć sytuacja, że bardzo kogoś kochamy, ale zazdrość jest słaba, bo ta osoba nie daje nam powodów do zazdrości albo po prostu czujemy się tak pewnie w tej relacji, że nie mamy wrażenia, że coś będzie jej zagrażało. Z pewnością zazdrość nie jest oznaką miłości. Może być tak, że kogoś kochamy, ale nie przejawiamy zazdrości.

Na koniec porozmawiajmy o tym, kto częściej bywa zazdrosny: kobiety czy mężczyźni?

Generalnie zarówno kobiety, jak i mężczyźni odczuwają zazdrość. Na podstawie dotychczasowych badań trudno jednoznacznie powiedzieć, która płęć częściej i silniej, ale jeżeli popatrzymy na różne sytuacje mogące wywołać zazdrość, to jesteśmy w stanie wskazać pewne różnice. Bardzo dobrze udokumentowane badaniami naukowymi jest zróżnicowanie na zazdrość emocjonalną i fizyczną.

Zazdrość emocjonalna to zazdrość o relację, która ma charakter uczuciowy. Chodzi tu nie tylko o związek romantyczny, ale może być to też np. posiadanie bardzo bliskiej przyjaciółki, przyjaciela, z którymi jest się w silnej więzi emocjonalnej.

Istnieje jeszcze zazdrość fizyczna, która jest związana z całą fizycznością, poczynając od pocałunków, kończąc na stosunku seksualnym. I jeżeli popatrzymy na różnice międzypłciowe, to mężczyźni są bardziej zazdrośni o sytuację zdrady fizycznej, czyli ta zazdrość seksualna jest u nich większa, natomiast u kobiet – emocjonalna. Choć warto dodać, że jeżeli kobiety mają dość duże doświadczenie w stosunkach seksualnych, to tak

jak mężczyźni są również zazdrosne o te sytuacje fizyczne. Można zatem powiedzieć, że w dużej mierze na te odczucia wpływa doświadczenie.

Różnice są widoczne również w zależności od faktu, czy naprawdę jakiś rywal się pojawił, czy może nam się tylko wydaje. Okazuje się, że kobiety częściej czują zazdrość, jeśli rzeczywiście pojawia się jakaś rywalka i wiedzą, że relacja jest zagrożona. Natomiast mężczyźni zwykle czują zazdrość w sytuacjach, gdzie w zasadzie tylko podejrzewają, że ich partnerka może ich z kimś zdradzać, choć nie mają na to jednoznacznych dowodów.

Z badań wynika, że osoby, które najczęściej i najsilniej odczuwają zazdrość, to te, które mają niższą samoocenę. W relacjach romantycznych czują, że są mało wartościowym partnerem, a osoba, z którą są, zasługuje na kogoś lepszego. Zazdrość częściej odczuwają osoby emocjonalne, które mają skłonność do tego, żeby różne emocje silnie, często intensywnie, przeżywać.

Interesujące, że w długoletnim małżeństwie poziom zazdrości będzie niższy niż na początkowym etapie poznawania się, tzn. wtedy, gdy jesteśmy już w związku i wiadomo, że mamy siebie na wyłączność, ale jeszcze nie mamy pewności co do zaangażowania drugiej osoby. Wtedy też zazdrość będzie się pojawiała częściej. Ważne jest to, jakie mamy wzorce relacji wyniesione z domu. Jeśli panuje u nas przekonanie, że ludzie się zdradzają i porzucają, to częściej będziemy odczuwać zazdrość.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mról

Materiał pierwotnie ukazał się w formie podcastu „Głos nauki”. Pełna wersja dostępna jest na stronie: www.umcs.pl/pl/odcinki,20240,1.htm.

Dr Paulina Banaszek – adiunkt w Katedrze Psychologii Emocji i Osobowości UMCS. Autorka publikacji z zakresu emocji, w tym książki pt. *Studium emocji zazdrości romantycznej Polaków* (2019). Prowadzi „Niemono podcast” – kanał edukacyjny na YouTube. Wśród jej zainteresowań naukowych znajdują się: problematyka doświadczenia, ekspresji i uwarunkowania zazdrości, funkcjonowanie osób w relacjach niemonogamicznych, psychologia emocji i bliskich związków, uwarunkowania jakości relacji, przywiązanie u osób dorosłych oraz różnice międzypokoleniowe.

Staramy się podążać za trendami

Rozmowa z dr. hab. Marcinem Lipowskim, prof. Uczelni – dziekanem Wydziału Ekonomicznego UMCS

Wydział Ekonomiczny UMCS obchodzi w tym roku jubileusz 60-lecia istnienia. Czy mógłby Pan wskazać najważniejsze, Pana zdaniem, wydarzenia w historii jednostki?

Wydział Ekonomiczny został powołany 15 lutego 1965 r. i działał w realiach systemu socjalistycznego, który wówczas obowiązywał w naszym kraju. Musimy mieć świadomość, że polskie nauki ekonomiczne do czasu przełomu 1989 r. nie były włączone w światowy nurt badań w tym obszarze, tylko funkcjonowały w ramach gospodarki socjalistycznej.

Wydział od początku zmagał się z różnymi trudnościami, w szczególności z brakiem kadry. Dopiero od 1969 r. systematycznie zasilali ją absolwenci pierwszych roczników studiów.

Przełom nastąpił w 1989 r., kiedy to przeobrażenia w kraju wpłynęły na zmianę formuły kształcenia i prowadzenia badań na Uczelni. Ja sam kończyłem Wydział Ekonomiczny jako pierwszy rocznik, który nie miał zajęć z ekonomii socjalizmu, tylko uczył się ekonomii rządzącej się prawami rynkowymi.

Prawdziwy przewrót w zakresie prowadzonych zajęć i w programach studiów nastąpił jednak w 1991 r. Wtedy rozpoczęliśmy kształcenie na kierunkach ekonomia oraz zarządzanie i marketing. Następnie na przełomie XX i XXI w. nastąpiła swoista rewolucja, jeśli chodzi o konieczność i potrzebę posiadania wyższego wykształcenia. Studia stały się wtedy bardzo popularne. Szczególnym zainteresowaniem wśród kandydatów cieszył

się m.in. kierunek zarządzanie i marketing. W szczytowym momencie na Wydziale Ekonomicznym studio wało ponad 4 tys. osób.

Dzieje i rozwój Wydziału Ekonomicznego są w znacznej mierze powiązane ze zmianami zachodzącymi na przestrzeni lat w nauce, ustroju państwa, społeczeństwie i gospodarce. Władze Wydziału i jego pracownicy starali się i nadal starają odpowiadać na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i trendy naukowe. Jakie badania i analizy są tu obecnie prowadzone?

Jak już wspomniałem, od początku lat 90. zaczęliśmy się włączać w nurty ogólnoswiatowe obowiązujące w naukach ekonomicznych. Dla wielu osób nie było to łatwe. Niektórzy musieli zaczynać swoje badania od początku i przestawić się z funkcjonowania w realiach gospodarki „niedoboru” na badania i analizowanie trendów globalnych i wolnorynkowych.

Oczywiście dzisiejszy świat dynamicznie się zmienia, a wraz z nim także obszary naukowe. Przede wszystkim nauka uległa fragmentaryzacji – specjalizujemy się w bardzo wąskich dziedzinach. Zmieniają się również obszary naszych zainteresowań. Staramy się podążać za tymi trendami. Obecnie pracownicy Wydziału zajmują się takimi tematami jak m.in.: zrównoważony rozwój, zmiany w kanałach dystrybucji, polityka w zakresie kształtowania cen na rynku i regulacji prawnych w tym zakresie (np. obowiązek podawania cen z ostatnich 30 dni, żeby nie wprowadzać konsumentów w błąd),

Zdjęcie: Centrum Promocji UMCS

różnorodność w finansach, polityka inkluzywności w różnych obszarach, w tym także w zarządach przedsiębiorstw, systemy ubezpieczeń zdrowotnych, przedsiębiorstwa rodzinne, zarządzanie kapitałem ludzkim, zarządzanie projektami oraz gospodarka cyrkularna.

Trudno jest wskazać wszystkie obszary i tematy, które interesują naszych naukowców. Specjalizacja sprawia, że każdy tak naprawdę zajmuje się trochę czymś innym, aczkolwiek często pracujemy w zespołach interdyscyplinarnych – zarówno wewnątrz Uczelni, jak i w skali krajowej i międzynarodowej.

Współpracujemy także z otoczeniem społeczno-gospodarczym, przedstawicielami biznesu i samorządami. Nasi naukowcy m.in. brali aktywny udział w opracowaniu strategii rozwoju Lublina i województwa lubelskiego. Przedsiębiorcy korzystają komercyjnie z naszych usług doradczych. Ponadto bierzemy udział jako eksperci w programie wsparcia dla start-upów. Pracownicy Wydziału Ekonomicznego robią różne analizy na ich potrzeby – od analizy konkurencji i innowacyjności, poprzez badania potrzeb rynkowych, skończywszy na elementach strategii marketingowej czy planach finansowych.

Ważnym obszarem działalności każdego wydziału jest kształcenie. Jakie możliwości rozwoju oferuje studentom Wydział Ekonomiczny?

Na Wydziale Ekonomicznym prowadzimy obecnie 7 kierunków studiów, w tym 1 w języku angielskim. Są to: analityka gospodarcza, ekonomia, finanse i rachunkowość, logistyka, międzynarodowe stosunki gospodarcze i zarządzanie oraz Business Analytics & Data Science. Staramy się umiędzynarodowić nasze studia i środowisko, w którym pracujemy, m.in. po to, żeby wzmacniać międzykulturowe kompetencje naszych studentów, a także umożliwiać nam, wykładowcom, pracę ze studentami obcokrajowcami oraz współpracę z uczelniami zagranicznymi.

Powtarzam studentom przy różnych okazjach, że jedna trzecia na drodze do osiągnięcia przez nich sukcesu zależy od wykładowców prowadzących zajęcia, którzy potrafią (albo nie) zaszczerpić w nich chęć zdobywania wiedzy w danej dziedzinie. Jedna trzecia zależy od ich faktycznego zaangażowania i chęci skorzystania z tych możliwości – wskazówek, zachęt do działania, które dajemy jako prowadzący, a jedna trzecia to już jest wyłącznie ich własna aktywność na różnych polach. Naszym

Widok na
Wydział Eko-
nomiczny →

Źródło: Centrum Promocji UMCS

studentom oferujemy np. możliwość skorzystania z programów wyjazdowych – krajowych (np. MOST) i międzynarodowych (np. Erasmus, dzięki któremu można wyjechać do krajów europejskich i poza Europę) oraz studiowania np. w Stanach Zjednoczonych (przez cały semestr lub kilka tygodni). Na naszym Wydziale bardzo aktywne są Samorząd Studentów oraz koła naukowe, które dają możliwości rozwoju poprzez działanie.

W mojej ocenie studenci chcą zdobywać wiedzę, ale nie tylko. Oczekują od nas włączania ich w praktykę, co realizujemy m.in. poprzez staże naukowe, wizyty i wyjazdy studyjne oraz współpracę z naszymi partnerami z różnych przedsiębiorstw. Przedstawiciele praktyki prowadzą zajęcia na Wydziale. W ostatnim czasie powołaliśmy Radę Przedsiębiorców Wydziału Ekonomicznego na lata 2025–2028. Staramy się, żeby zasiadały w niej osoby reprezentujące wszystkie obszary, w których kształcimy młodych ludzi. Zadaniem Rady jest m.in. ocena naszych kierunków studiów i zmian w programie kształcenia.

Jacy są absolwenci Wydziału Ekonomicznego? Czy monitorują Państwo, jak sobie radzą na rynku pracy?

Monitorowanie losów absolwentów to bardzo ważny obszar. Nasi absolwenci są dyrektorami różnych instytucji, prezesami dużych firm, robią karierę w korporacjach międzynarodowych w kraju i za granicą. Uważam, że często ci, którzy osiągnęli najlepsze wyniki podczas studiów lub robią wyjątkową karierę po ich ukończe-

niu, niekoniecznie stanowią najlepszy przykład. Wolałbym, żeby nasz „przeciętny” absolwent odnalazł swoją własną drogę, realizował to, co sobie wymarzył i spełniał się w tym, co robi. Naszym celem jest, żeby nasi absolwenci nie wyjeżdżali z Lublina, tylko żeby z naszym miastem czy szerzej z Lubelskim Obszarem Metropolitalnym łączyli swoją przyszłość, żeby tu zakładali rodziny, tu znajdowali pracę i tu robili karierę.

Pełni Pan funkcję dziekana Wydziału Ekonomicznego od września 2024 r. Jakie wyzwania stoją przed jednostką, którą Pan kieruje, i przed Panem jako dziekanem? Jak Pan widzi Wydział na koniec swojej kadencji?

Zacznę od tego, że są inicjatywy podjęte w poprzedniej kadencji władz dziekańskich, które chciałbym kontynuować. Mam tu m.in. na myśli starania o międzynarodowe akredytacje dla naszych kierunków. W czasie kadencji dziekana dr. hab. Mariusza Kici, prof. UMCS otrzymaliśmy akredytacje dla logistyki oraz finansów i rachunkowości. Zależy nam na uzyskaniu takich akredytacji dla pozostałych kierunków, w szczególności dla zarządzania. One potwierdzają jakość kształcenia w wymiarze międzynarodowym.

Kolejnym celem jest rozwój kierunków prowadzonych w języku angielskim. Chcielibyśmy, żeby na naszym Wydziale pojawił się ogólny kierunek dotyczący business management dla nieco szerszego grona odbiorców niż kierunek Business Analytics & Data Science. Byłby

Fot. Bartosz Hol

← Spotkanie na Wydziale Ekonomicznym podczas Zjazdu Absolwentów UMCS (5 października 2024 r.)

on z jednej strony odpowiedzią na niż demograficzny, z którym za chwilę zderzymy się bardzo silnie, a z drugiej poprawiłyby naszą pozycję na międzynarodowym rynku edukacyjnym, w którym już dzisiaj konkurujemy.

Jeśli chodzi o przyszłość Wydziału, to koniecznością wydaje się sięgnięcie po pracowników z zagranicy. Obecnie mamy trudności związane z naborem naszych absolwentów do pracy na Uczelni. Jest to dla nas problem i wyzwanie, bo musimy konkurować o pracowników, ale jednocześnie nasz sukces, bo nasi absolwenci dobrze odnajdują się na rynku pracy i korzystają z konkurencyjnych warunków oferowanych przez innych pracodawców. Zmierzamy w kierunku pracy w coraz bardziej umiędzynarodowionym środowisku.

Kolejny obszar, który chciałbym rozwijać, to studia podyplomowe. Chyba wszyscy mamy świadomość potrzeby, ale także konieczności kształcenia przez całe życie. Obecnie poszukuje się pomysłów na pełne studia wyższe dla osób starszych. Myślę, że studia w zakresie bezpieczeństwa byłyby odpowiedzią na potrzeby tej grupy. Nie ukrywam też, że moim osobistym pragnieniem, które chciałbym zrealizować, jest uruchomienie na naszym Wydziale studiów MBA.

Jakie wydarzenia i inicjatywy zaplanowali Państwo w ramach obchodów jubileuszu 60-lecia Wydziału Ekonomicznego?

Obchody rozpoczynamy 27 lutego, wraz z początkiem nowego semestru. W tym dniu będzie wydarzenie skie-

rowane do obecnych i byłych pracowników Wydziału oraz studentów. Została przygotowana wystawa, która prezentuje najważniejsze dokumenty związane z powołaniem Wydziału oraz późniejsze etapy jego rozwoju, aż po czasy współczesne. Na wystawie można zobaczyć też artefakty, np. zeszyt z zebrań Katedry Marketingu prof. dr hab. Genowefy Sobczyk, w którym znajduje się m.in. notatka ze stycznia 1982 r. dotycząca wprowadzenia stanu wojennego i tego, co się wówczas działo na Uczelni. Innym ciekawym eksponatem, który przechowuje obecny prorektor, a wcześniej dziekan Wydziału Ekonomicznego prof. dr hab. Zbigniew Pastuszek, jest klepka z Auli II sprzed remontu.

Kolejnym elementem obchodów jest spotkanie w czerwcu 2025 r. dla osób i instytucji współpracujących z Wydziałem połączone z konferencją naukową organizowaną przez Katedrę Bankowości i Rynków Finansowych. Przy okazji tego wydarzenia zostaną zaprezentowane publikacje – pamiątkowa księga jubileuszowa oraz książka dotycząca lubelskich przedsiębiorców z przełomu XIX i XX w.

We wrześniu w Ogrodzie Botanicznym odbędzie się tradycyjne spotkanie pracowników Wydziału organizowane na koniec semestru. Chcemy, żeby w roku jubileuszowym miało ono bardziej uroczysty charakter i planujemy zaprosić na nie także naszych absolwentów, żeby w miłej atmosferze i w otoczeniu przyrody powspominać dawne czasy.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Wydział Ekonomiczny UMCS w latach 1965–2025

Perspektywa trzech pokoleń

Dzieje Wydziału Ekonomicznego UMCS na przestrzeni 60 lat stanowiły w znacznej mierze odzwierciedlenie zmian zachodzących w naukach ekonomicznych, ustroju państwa, społeczeństwie i gospodarce. W okresie tzw. realnego socjalizmu program kształcenia ekonomicznego, kierunki studiów, limity przyjęć kandydatów, a także decyzje dotyczące awansów naukowych były w dużym stopniu poddane kontroli władz centralnych i partyjnych. W takich warunkach pokolenie założycieli Wydziału kierowało nim do końca lat 80. ubiegłego stulecia. Zmiana ustroju, przejście do neoliberalnej gospodarki rynkowej i demokratyzacji Uczelni zbiegły się w czasie z uzyskiwaniem statusu samodzielnych pracowników naukowych przez wychowanków pierwszego pokolenia profesorów. To zasługą nowego pokolenia było dostosowanie programów kształcenia i kierunków badań naukowych do dynamicznie zmieniających się warunków. Od połowy drugiej dekady XXI w. do głosu dochodzi trzecie pokolenie absolwentów Wydziału i profesorów Uczelni, które podjęło wyzwanie jego dalszego prowadzenia w obliczu zmian demograficznych, rozwoju nowych technologii i postępującego otwarcia na współpracę międzynarodową.

Pierwsze 25 lat – realia Polskiej Rzeczpospolitej Ludowej

Lubelszczyzna w okresie powojennym zmagala się z problemem deficytu wysoko wykwalifikowanych kadr o przygotowaniu ekonomicznym, co utrudniało rozwój gospodarczy regionu. Starania władz Uniwersyte-

tu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie o utworzenie wydziału o takim profilu kształcenia zostały zwieńczone wydaniem 15 lutego 1965 r. przez Ministra Szkolnictwa Wyższego decyzji o powołaniu w Uczelni Wydziału Ekonomicznego. Pierwszym dziekanem został doc. dr Zdzisław Lewandowski, a jednym z prodziekanów doc. dr Ryszard Orłowski, późniejszy wieloletni dziekan i prorektor.

Ten piąty w ówczesnej strukturze Uniwersytetu Wydział rozpoczął działalność w trudnych warunkach. Kadre nauczycieli tworzyła początkowo niewielka grupa osób przeniesionych z innych jednostek Uczelni, a pozostała część dojeżdżała z uczelni warszawskich i krakowskich. Było to łącznie 20 osób, w tym 7 doktorów habilitowanych na stanowiskach docentów, 6 doktorów i 7 magistrów. Poważnym utrudnieniem był także brak przez 13 lat własnej siedziby, skutkujący rozrzuceniem pomieszczeń katedr, dziekanatu, biblioteki oraz sal dydaktycznych w 6 obiektach na terenie miasta. Początki kształcenia były skromne – w pierwszym roczniku studia na kierunku ekonomika rolnictwa podjęło 61 osób, a rok później uruchomiony został kierunek ekonomika przemysłu, który cieszył się zdecydowanie większym zainteresowaniem kandydatów.

Podstawowym wyzwaniem dla Wydziału w pierwszym okresie jego funkcjonowania było wzmocnienie kadrowe. Część samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych pozyskanych z innych jednostek i ośrodków związała się z Wydziałem na stałe (Wacław Grzybowski, Władysław Holtzman, Sławomir Kozłowski, Alicja Pomorska, Tadeusz Przepiszewski,

Fot. Krzysztof Czajkowski, Muzeum UMCS

↑ Posiedzenie Rady Wydziału Ekonomicznego (lata 90. XX w.)

Zbigniew Szeloch, Urszula Wich, Jan Zalewa), ale ciągle utrzymywała się w tej grupie fluktuacja utrudniająca tworzenie nowych kierunków studiów i zagrażająca utrzymaniu uprawnień naukowych. Dość wspomnieć, że kolejne dwa kierunki kształcenia (ekonomiczno-społeczny oraz organizacja i zarządzanie) zostały uruchomione dopiero po 12 latach od utworzenia Wydziału. Jednocześnie od 1969 r. pierwsi absolwenci stali się głównym źródłem pozyskiwania pracowników, a ich awanse naukowe pozwalały na systematyczne poszerzanie i stabilizację zasobów kadrowych. Sprzyjało temu uzyskanie przez Wydział uprawnień do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych (1969) i doktora habilitowanego nauk ekonomicznych (1970). Ważnym elementem tworzącego się środowiska naukowego było powołanie w 1966 r. czasopisma naukowego „Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio H (Oeconomia)”, które do dzisiaj zachowało ciągłość wydawniczą, stając się nowoczesnym czasopismem naukowym wydawanym w dostępie otwartym w języku angielskim.

Należy przy tym wskazać, że działalność dydaktyczna Wydziału w okresie dużego zapotrzebowania na pracowników o kwalifikacjach ekonomicznych nie ograniczała się do jego siedziby w Lublinie. Przez wiele lat funkcjonowały punkty konsultacyjne w Jarosławiu, Mielcu, Stalowej Woli, Tarnobrzegu, a w latach 1969–2001 działała Filia UMCS w Rzeszowie kształcąca ekonomistów i prawników.

Badania naukowe w tym okresie prowadzone były głównie w ramach centralnie przydzielanych programów resortowych i dotyczyły takich problemów jak: przekształcenia dokonujące się w regionach słabo uprzemysłowionych, sterowanie systemem cen, gospodarka żywnościowa i rolna. Współpraca zagraniczna ograniczała się do kilku ośrodków w USA, Europie Zachodniej i ZSRR.

Okres transformacji i rozwoju gospodarki rynkowej
Przejście do gospodarki rynkowej stanowiło dla Wydziału wyzwanie polegające na dostosowaniu procesu kształcenia do potrzeb restrukturyzacji gospodarki,

Źródło: Muzeum UMCS

← Immatrykulacja na Wydziale Ekonomicznym UMCS (1 października 1989 r.)

prowadzenia zajęć praktyków oraz powołania Rady Przedsiębiorców jako organu doradczego w zakresie określania efektów uczenia się, tworzenia specjalności czy tematyki prac dyplomowych. W tym okresie zostały uruchomione takie kierunki studiów jak: zarządzanie i marketing, finanse i rachunkowość, który jako pierwszy w UMCS uzyskał wyróżniającą ocenę Polskiej Komisji Akredytacyjnej, logistyka oraz analiza gospodarcza. Ogromny wzrost zainteresowania studiami ekonomicznymi spowodował podjęcie przez Wydział współpracy z niepublicznymi szkołami wyższymi w regionie i prowadzenie w nich kształcenia na studiach drugiego stopnia. W szczytowym okresie pierwszej dekady obecnego stulecia liczba studentów przekroczyła 4 tys.

Zmiany ustrojowe, społeczne i gospodarcze z przełomu lat 80. i 90. zbiegły się z licznymi awansami naukowymi drugiego pokolenia pracowników Wydziału. Uzyskiwane przez nich habilitacje nie tylko otwierały drogę do obejmowania stanowisk kierowniczych na Wydziale i w Uczelni, ale przede wszystkim pozwoliły na zapewnienie sukcesji w wyniku promowania doktorów mających zostać w perspektywie kilkunastu lat ich następcami. Trzon najbardziej stabilnej kadry naukowej będącej w większości absolwentami Wydziału tworzyli w tym okresie profesorowie: Teresa Bednarczyk, Józef Marek Grabowiecki, Piotr Karpuś, Arkadiusz Kijek, Henryk Mamcarz, Radosław Mącik, Bogumiła Mucha-Leszko, Henryk Ronek, Agnieszka Sitko-Lutek, Elżbieta Skrzypek, Genowefa Sobczyk, Jolanta Szołno-Koguc, Jerzy Węclawski, Marian Żukowski. Wydział stał się także atrakcyjnym miejscem pracy i rozwoju dla naukowców z innych uczelni, którzy wzmocnili go kadrowo. Byli to: Maciej Bałtowski, Małgorzata Dolińska, Agnieszka Leszczyńska, Zbigniew Pastuszek, Czesław Skowronek, Anna Rakowska.

Źródło: Wydział Ekonomiczny UMCS

↑ Obrona pracy doktorskiej – mgr Stanisław Duda i recenzent prof. Jan Zalewa (grudzień 1979 r.)

rozwoju samorządu terytorialnego, modernizacji instytucji publicznych, zwłaszcza w obliczu postępującego otwarcia rynku na międzynarodową konkurencję. Nowe kierunki studiów i studiów podyplomowych uwzględniały doświadczenia pozyskiwane w ramach współpracy z innymi ośrodkami akademickimi w kraju i za granicą. Jednocześnie kształcenie nabrało charakteru bardziej praktycznego w wyniku włączenia do

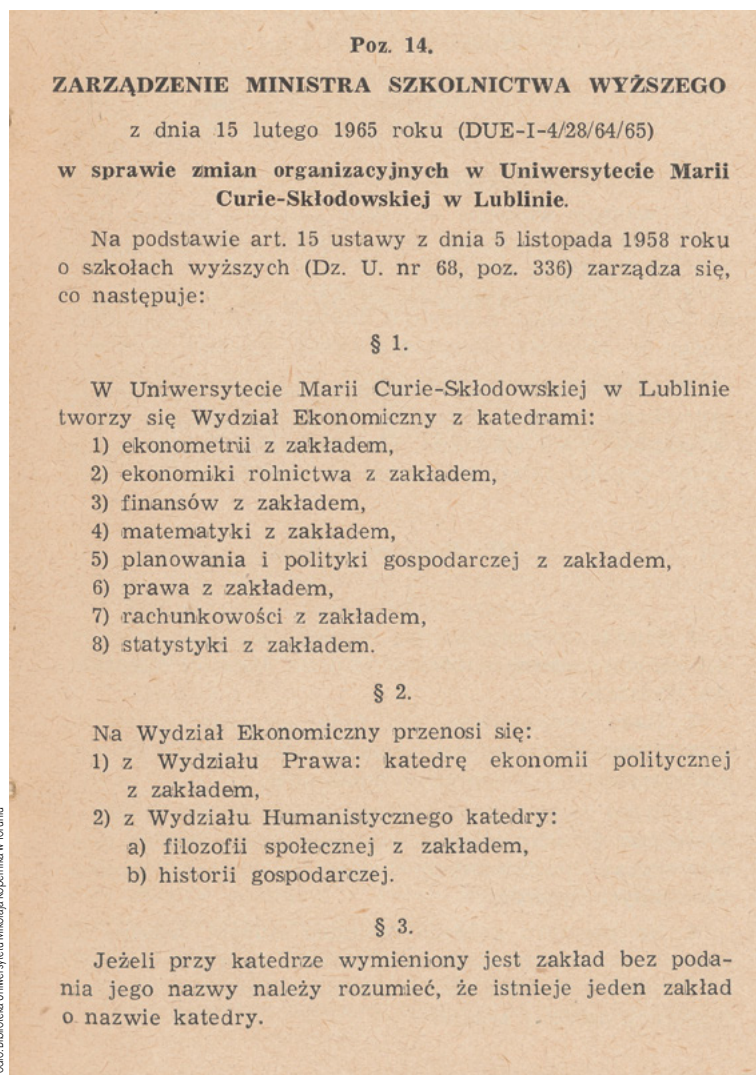
Tak istotne wzmocnienie kadrowe Wydziału pozwoliło na uzyskanie w 2016 r. drugich uprawnień naukowych, tj. do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie nauk o zarządzaniu. Rozwój zasobów kadrowych był w dużej mierze efektem realizacji dziesiątek projektów badawczych pozyskiwanych w ramach konkursów Komitetu Badań Naukowych, Narodowego Centrum Nauki, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej oraz współpracy naukowej z wieloma ośrodkami krajowymi i zagranicznymi.

Zakres działalności naukowo-badawczej podążał za aktualnymi problemami ekonomii, finansów i zarządzania. Znajdowało to przełożenie na wzrost pozycji Wydziału Ekonomicznego w środowisku naukowym, o czym świadczyły m.in. cieszące się wysoką renomą cykliczne konferencje o charakterze ogólnokrajowym i międzynarodowym poświęcone rynkom finansowym, finansom publicznym, marketingowi oraz wybranym problemom zarządzania, z których część doczekała się ponad 20 edycji.

Etap zmian w otoczeniu społeczno-ekonomicznym

Ostatnie lata drugiej dekady XXI w. to okres dużych zmian w otoczeniu Uczelni – postępujący spadek liczby studentów, rozwój nowych technologii informacyjnych, reforma szkolnictwa wyższego. Z tymi wyzwaniami przyszło się zmierzyć trzeciemu pokoleniu pracowników Wydziału. Odpowiedzią na nie było podejmowanie nowych kierunków badań naukowych, takich jak ekonomia behawioralna, integracja ekonomiczna, zrównoważony rozwój, innowacje finansowe, ład korporacyjny, bezpieczeństwo żywnościowe, zarządzanie środowiskowe, zachowania konsumentów, zastosowanie nowych technologii informacyjnych w zarządzaniu przedsiębiorstwami i organizacjami. Znalazły one przełożenie na wprowadzenie do oferty dydaktycznej Wydziału kolejnych kierunków studiów takich jak międzynarodowe stosunki gospodarcze i Business Analytics & Data Science oraz poszerzenie bazy rekrutacyjnej o studentów zagranicznych. W ostatnich latach przeciętnie 12% z prawie 3 tys. studentów stanowili cudzoziemcy. Towarzyszyły temu inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną, w tym stworzenie kilku wyspecjalizowanych pracowni informatycznych i wyposażenie sal audytoryjnych w nowoczesny sprzęt audiowizualny, które pozwalają na zachowanie wysokich standardów kształcenia stacjonarnego i zdalnego. Znalazło to odzwierciedlenie w przyznaniu przez European Logistics Association certyfikatu jakości dla kierunku logistyka oraz przez American Institute of Certified Public Accountants i Chartered Institute of Management Accountants certyfikatu dla kierunku finanse i rachunkowość. Wydatnie poszerzyła się także współpraca z uczelniami zagranicznymi, obejmując poza krajami europejskimi także uniwersytety w USA, Azji i Afryce.

Źródło: Biblioteka Uniwersytecka, Mikocja Kopernika w Toruniu

Przez 60 lat Wydziałem Ekonomicznym kierowało 20 ekip dziekańskich. Wypromowanych zostało na nim 38 tys. absolwentów, 315 doktorów i 35 doktorów habilitowanych. Wielu pracowników było i jest członkami prestiżowych towarzystw naukowych, uczestniczyło w pracach centralnych instytucji ze sfery nauki i szkolnictwa wyższego, było członkami i ekspertami jednostek administracji rządowej, instytucji finansowych, spółek, fundacji i innych podmiotów. Wręcz trudna do określenia jest liczba absolwentów, którzy zajmowali lub zajmują kierownicze stanowiska w gospodarce, administracji, samorządzie terytorialnym. Można zatem stwierdzić, że działalność dydaktyczna i naukowa Wydziału Ekonomicznego UMCS wniosła istotny wkład w rozwój gospodarczy i społeczny głównie południowo-wschodniej Polski, ale także całego kraju.

Jerzy Węclawski

Matylda Unger (1923–2025). Wspomnienie

22 stycznia 2025 r. zmarła Matylda Unger, żona Leopolda Ungera (1922–2011), wybitnego dziennikarza i publicysty międzynarodowego, doktora *honoris causa* UMCS, współfundatorka Stypendium im. Leopolda Ungera.

Matylda Unger, z domu Gordon, urodziła się 8 czerwca 1923 r. w Warszawie. Podczas okupacji w latach 1940–1942 przebywała wraz z rodziną w getcie, gdzie zdała maturę na tajnych kompletach. W kwietniu 1943 r. rodzina Gordonów została przewieziona na Majdanek, gdzie zginęli najbliżsi Matyldy – rodzice Debora i Chaim, babka Sara i 16-letni brat Marek. W połowie kwietnia 1944 r. Matylda Gordon uciekła podczas transportu więźniów i dotarła do Warszawy. Przeżyła wojnę, ukrywając się pod Mieczowem. Leopold Unger po wojennej tułaczce w 1948 r. przyjechał do Warszawy i rozpoczął pracę administracyjną i dziennikarską w „Życiu Warszawy”. On, żyd ze Lwowa, jedyny z rodziny, który przeżył, zwykle mówił o ich małżeństwie, że spotkało się dwoje rozbitków.

W lutym 1969 r. rodzina Ungerów wskutek partyjnej kampanii antysemitycznej została zmuszona do wyjazdu.

Osiedlili się w Brukseli, gdzie początkowo na utrzymanie domu pracowała Matylda. Leopold Unger bardzo szybko został zatrudniony w dzienniku „Le Soir”, następnie podjął współpracę z miesięcznikiem „Kultura” paryska i Rozgłośnia Polską Radia Wolna Europa. Rodzina odnalazła dom i stabilizację. Jak pięknie wielokrotnie pisał Leopold Unger: *bez Madzi życie wyglądałoby zupełnie inaczej*. Troskliwa i opiekuńcza nie tylko wobec dzieci (Moniki i Marka) pielęgnowała zamiłowanie do muzyki, malarstwa, literatury, oddając się tzw. prozie życia – tym trudniejszej, że emigracyjnej. W przeciwieństwie do męża nigdy nie przyjechała

do Polski, choć bardzo interesowała się sprawami polskimi, czytała książki, prenumerowała prasę, uczyła wnuczki języka polskiego.

Matyldę Unger poznałam podczas pierwszego naukowego pobytu w Brukseli w 2008 r. Zawdzięczam jej spotkanie ludzi i zwiedzanie miasta symbolicznymi ścieżkami związków rodzinnych. Zabierała mnie na spacer do licznych parków, kategorycznie kończąc naszą

pracę nad archiwum męża frazą: *Poldek, nie zniechęcaj pani tymi papierzyskami*. Przygotowywała pyszne sałaty i owocowe desery. Razem oglądaliśmy wystawy w królewskich muzeach. Lubiła muzykę Gustawa Mahlera i wyjazdy do Casa Matilda w uroczej wiosce niedaleko Portofino. Rozumiała logikę mediów i znaczenie zawodu dziennikarza.

Po śmierci męża Matylda Unger w 2013 r. zdecydowała o powołaniu i finansowaniu programu stypendialnego dla młodych dziennikarzy. Stypendium zostało afiliowane przy UMCS i jak dotąd skorzystało z niego prawie 70 osób, zdobywając doświadczenie w dziennikach „Le Soir” i „Gazeta Wyborcza”, tygodniku „Polityka” i biurze prasowym Forum Ekonomicznego w Krynicy, obecnie w Karpaczu.

Program ten stał się rozpoznawalny w Polsce i wyjątkowy dzięki promowaniu wzorców dziennikarstwa jakościowego. Zaangażowanie i udział w pracach Kapituły wzmocniły związki rodziny Ungerów z UMCS.

Matylda Unger została pochowana na żydowskim cmentarzu w Kraainem (Belgia) 24 stycznia. Pozostanie w mojej pamięci jako serdeczny, dobry człowiek, dzielący się mądrością płynącą z trudnych doświadczeń, pogodny i otwarty na innych, ciekawy świata i ludzi, umiejący się cieszyć życiem.

Cześć jej pamięci.

Iwona Hofman

Archiwum prywatne Moniki Unger

Międzynarodowy projekt AMUSE

W dn. 28–30 stycznia 2025 r. na UMCS odbyły się międzynarodowe spotkania w ramach projektu „Comprehensive Introduction of Augmented and Alternative Communication Methodology into the Ukrainian System of Education (AMUSE)”. Projekt jest realizowany w ramach programu Erasmus+ i ma na celu wprowadzenie metodologii wspomagającej komunikację alternatywną i wspomagającą (AAC) do ukraińskiego systemu edukacji.

Spotkanie otworzył prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, który przywitał uczestników z Ukrainy, Estonii, Norwegii i Holandii. Po części oficjalnej wydarzenie było kontynuowane na Wydziale Pedagogiki i Psychologii.

W trakcie trzech dni omawiano kluczowe cele projektu, m.in. opracowanie innowacyjnego podręcznika AAC dla przedszkoli, stworzenie kursu online „AAC in Education” oraz integrację metodologii AAC do programów kształcenia nauczycieli. Dyskusje dotyczyły także wyzwań i ryzyk związanych z realizacją poszczególnych etapów projektu oraz strategii długoterminowego wdrażania jego rezultatów.

W programie wydarzenia znalazł się też czas na zaprezentowanie naszego Uniwersytetu i miasta zagranicznym gościom. W oprowadzanie uczestników projektu była zaangażowana studentka z Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

Kierownikiem projektu z ramienia UMCS jest dr hab. Anna Prokopiak, prof. UMCS z Katedry Psychopedagogiki Specjalnej. Wykonawcami są dr Magdalena Wójcik i dr Katarzyna Rusinek. Organizatorami wydarzenia byli: Wydział Pedagogiki i Psychologii oraz pracownicy Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów i Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych.

Partnerami w projekcie są: Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. P. Tychny w Humaniu, Sumski Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny imienia A.S. Makarenki, Rówieński Państwowy Uniwersytet Humanistyczny, Połtawa Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. H.S. Skovoroda, Charkowski Narodowy Uniwersytet Pedagogiczny, Uniwersytet w Tartu, Uniwersytet w Oslo, Uniwersytet Nauk Stosowanych w Utrechcie, organizacje pozarządowe: „Healthy Society”, „Mówić bez słów” – ISAAC Polska i Fundacja SOFT Tulip Holandia oraz przedszkola w Humaniu i Charkowie.

*Anna Prokopiak
Ewa Nagowska*

Fot. Michał Piłat

Fot. Barbos Prohl

Fot. Magdalena Polukicka

Współpraca z Polskim Radiem Lublin

15 stycznia 2025 r. zostało zawarte porozumienie o współpracy pomiędzy naszym Uniwersyte-tem a Polskim Radiem Lublin reprezentowa-ny przez Mirosława Kasprzaka. W imieniu Uczelni umowę podpisały dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS i dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman.

Porozumienie przewiduje realizację wspólnych inicjatyw i projektów badawczych, edukacyjnych i informacyjnych na rzecz rozwoju dziennikarstwa jakościowego oraz podwyższania standardów profesjonalnego dziennikarstwa. Beneficjentami współpracy będą przede wszystkim młodzi dziennikarze i studenci kierunków medjoznawczych na Wydziale. To także szansa na wzmocnienie wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.

Projekt CJKP w programie NAWA

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców rozpoczyna realizację projektu „Polski w dobrym stylu – webinaria i ćwiczenia”, finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w ramach programu „Promocja języka polskiego”. Jego wykonawcami są dr hab. Bartłomiej Maliszewski, prof. UMCS (kierownik) i dr Magdalena Rumińska, prof. UMCS, a realizacja działań projektowych składa się z dwóch części. Pierwsza polega na przeprowadzeniu sześciu webinarów, których uczestnikami będą studenci partnerskich uczelni z Ukrainy. Druga część obejmuje przygotowanie dwóch bogato ilustrowanych e-booków służących nauce języka polskiego i promowaniu polskiej kultury. Bartłomiej Maliszewski pracuje nad materiałami mającymi na celu rozwijanie sprawności mówienia oraz kształtowanie umiejętności dyskusji, a Magdalena Rumińska przygotowuje zbiór ćwiczeń, których osnową są felietony Bolesława Prusa.

Fot. Michał Winiarski / Polskie Radio Lublin

Podpisana umowa przyczyni się do rozszerzenia oferty praktyk i staży, które żacy odbywają w Radiu Lublin. Umożliwi też szersze włączenie praktyków w proces dydaktyczny.

Inicjatorami porozumienia i jednocześnie koordynatorami realizacji zawartych w nim postanowień są prodziekan ds. studenckich WPiD dr hab. Małgorzata Adamik-Szysiak, prof. UMCS oraz p.o. redaktora naczelnego Radia Lublin Kinga Hendzel.

*Ihor Kolisnichenko
Małgorzata Adamik-Szysiak*

Projekt „Polski w dobrym stylu” jest realizowany w partnerstwie z pięcioma ukraińskimi uczelniami – Wołyńskim Uniwersytetem Narodowym im. Łeśi Ukrainki w Łucku (koordynator: doc. Julia Wasejko), Lwowskim Uniwersytetem Narodowym im. Iwana Franki (koordynator: dr Krystyna Stelmach), Czarnomorskim Uniwersytetem Państwowym im. Petra Mohyły w Mikołajowie (koordynator: mgr Aleksandra Cybulska), Narodowym Uniwersytetem im. Iwana Ohijenki w Kamieńcu Podolskim (koordynator: mgr Monika Pacukiewicz) i Odeskim Narodowym Uniwersytetem Politechnicznym (koordynator: mgr Aleksandra Rusek). To studenci tych uczelni będą brać udział w cyklu webinarów. Realizację działań projektowych wspomaga Zespół ds. Projektów Edukacyjnych UMCS, a ich zakończenie jest planowane na grudzień 2025 r.

W Internecie zostały opublikowane materiały będące pokłosiem poprzedniego projektu zrealizowanego w ramach programu „Promocja języka polskiego” NAWA. Są to bogato ilustrowane e-booki *Leksyka z kulturą* Bartłomieja Maliszewskiego z ilustracjami Katarzyny Wójcik oraz *Literatura (nie)zapomniana. Antologia nowel młodopolskich z ćwiczeniami (B2–C1)* Magdaleny Rumińskiej z grafikami Katarzyny Michockiej-Wolińskiej.

Bartłomiej Maliszewski

Spotkanie informacyjne na Wydziale Ekonomicznym dot. programu Erasmus+

16 stycznia 2025 r. na Wydziale Ekonomicznym odbyło się spotkanie informacyjne poświęcone programowi Erasmus+, które zgromadziło grono studentów zainteresowanych studiami i praktykami za granicą. Wydarzenie miało na celu przybliżenie zasad programu, zaprezentowanie jego możliwości oraz zachęcenie uczestników do podjęcia międzynarodowego wyzwania.

Spotkanie otworzył dziekan Wydziału Ekonomicznego dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS, który podkreślił, jak ważne są doświadczenia międzynarodowe w budowaniu kariery i rozwijaniu kompetencji. Kilka słów przekazał także wydziałowy koordynator Programu Erasmus+ dr Jakub Czerniak, prof. UMCS, który od lat wspiera studentów w realizacji ich marzeń o nauce za granicą.

Swoją wiedzę podzielili się również pracownicy Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów: Oleksandr Shtanhret, Patrycja Kuryś oraz Karolina Sokolińska. Wraz z koordynatorem wydziałowym przekazali szczegółowe informacje na temat procesu rekrutacji, wyboru uczelni partnerskich i finansowania wyjazdów, a także odpowiadali na pytania zainteresowanych.

Ważną częścią spotkania były wystąpienia studentów, którzy wzięli udział w programie Erasmus+ i opowiedzieli o swoich doświadczeniach. Jagoda Ostafińska, studentka trzeciego roku finansów i rachunkowości, mówiła o semestralnym pobycie w Stambule na Yildiz Technical University, który wspomina jako pełen niezapomnianych przygód i możliwości. Z kolei Konrad Surmański, również student finansów i rachunkowości, podzielił się swoimi wrażeniami z dwóch wyjazdów – do Rumunii i Chorwacji.

Podczas spotkania nacisk położono na omówienie praktycznych aspektów udziału w programie, takich jak wymagania językowe, procedura aplikacyjna i dostępne stypendia. Zaprezentowane informacje oraz doświadczenia uczestników wymiany udowodniły, że mobilność akademicka odgrywa ważną rolę w rozwoju osobistym i zawodowym. Program Erasmus+ otwiera drzwi do międzynarodowej edukacji, rozwoju kompetencji i budowania relacji na całym świecie.

Patrycja Kuryś

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Fot. Ihor Kolschenko

Fot. Ihor Kolschenko

Premiera cyklu „Open Debates”. Spotkanie z Krzysztofem Hetmanem

8 stycznia 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa zainaugurowano cykl spotkań pt. „Open Debates”. Jego celem jest przybliżenie studentom, uczniom, nauczycielom i innym zainteresowanym zagadnień związanych ze sprawami społeczno-politycznymi oraz zainteresowanie młodzieży bieżącą polityką na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym. Debaty to też okazja do pogłębienia wiedzy, inspiracja dla młodych ludzi do działania w różnych obszarach życia społeczno-politycznego oraz możliwość udziału w dyskusji i zadawania pytań. Dla uczniów może stanowić zachętę do studiowania nauk politycznych.

Po powitaniu uczestników spotkania przez dziekan dr hab. Ewelinę Podgajną, prof. UMCS inicjatywę zainaugurowała dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji dr hab. Katarzyna Radzik-Maruszak, prof. UMCS.

Pierwszym gościem cyklu „Open Debates” był Krzysztof Hetman. Dr Monika Sidor przybliżyła zebrany sylwetkę gościa. Poseł do Parlamentu Europejskiego jest absolwentem dawnego Wydziału Politologii. Ponadto ma duże doświadczenie polityczne, zarówno na szczeb-

lu samorządowym (marszałek województwa lubelskiego w latach 2010–2014), rządowym (podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego w latach 2007–2010, minister rozwoju i technologii w latach 2023–2024), a także europejskim (europoseł VIII, IX i X kadencji).

Debatę poprowadzili prof. Katarzyna Radzik-Maruszak i lic. Daniel Plisau z Naukowego Studenckiego Koła Samorządowców. Rozpoczęto od pytań dotyczących etapów kariery gościa. Prowadzących interesowało, co uważa za swoje największe osiągnięcie w zakresie politycznym. Krzysztof Hetman zauważył, że nie planował kariery politycznej. Na studiach jednak wciągnęła go działalność w Polskim Stronnictwie Ludowym, dlatego postanowił kontynuować tę ścieżkę kariery, która trwa do dzisiaj. Poseł podkreślił, że wszystkie etapy jego politycznej drogi były ważne, wniosły coś nowego i rozwijającego. Dużo satysfakcji i poczucie sprawstwa przyniosła mu funkcja marszałka województwa lubelskiego, m.in. dzięki jego działaniom budynek „Teatru w Budowie” przestał straszyć mieszkańców Lublina i stał się Centrum Spotkania Kultur.

Ciekawym wątkiem dyskusji były kwestie związane z pracą w Parlamencie Europejskim, która ma szczegółowy harmonogram, w elementach stałych ustalony z rocznym wyprzedzeniem. Gość podzielił się też swoimi spostrzeżeniami dotyczącymi nastrojów panujących obecnie w Unii Europejskiej, gdzie do głosu dochodzą eurosceptycy.

Po pytaniach od prowadzących nastąpiła seria pytań z sali, które były bardzo różnorodne – od wątków osobistych, przez umowę Mercosur, po rolę mediów społecznościowych w prowadzeniu kampanii wyborczych.

Monika Sidor

Fot. Inor Kofarschenko

66. Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym – etap okręgowy

1 lutego 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa zostały zorganizowane zawody okręgowe 66. Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, która w tym roku odbyła się pod hasłem „Współczesne systemy polityczne”.

W eliminacjach okręgowych, składających się z etapów pisemnego i ustnego, wzięło udział 53 uczestników ze szkół ponadpodstawowych z Lubelszczyzny.

Przed etapem pisemnym uczniów, rodziców, nauczycieli, przewodniczącą Komitetu Okręgowego (dr hab. Joannę Sanecką-Tyczyńską, prof. UMCS), członków komisji (w składzie: przewodnicząca – dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS, członkowie: dr Eleonora Kirwiel, dr Łukasz Lewkowicz) powitał sekretarz Komitetu Okręgowego dr Mateusz P. Gancewski. Olimpiadę otworzyła Dziekan WPiD.

W czasie sprawdzania prac uczniowie wysłuchali trzech wystąpień. W prezentacji pt. „Dlaczego warto studiować politologię?” dziekan prof. Ewelina Podgajna podkreśliła potrzebę kształcenia politologów, których umiejętności będą niezbędne dla zrozumienia politycznych zawiłości

szybko zmieniającego się świata. Przedstawiła też bogatą ofertę dydaktyczną Wydziału. Drugi wykład pt. „Historia wyborów mniejszości narodowych w Polsce” wygłosił lic. Dawid Błaszkiwicz, student politologii, członek Stowarzyszenia Racja. Zarysował dzieje wyborów mniejszości narodowych w III RP, tłumacząc zasady je obowiązujące oraz wyjaśniając przyczyny ich porażek i sukcesów po 1989 r. Wykład został dobrze przyjęty przez uczniów, którzy po nim udali się na poczęstunek. Po posiłku odbył się wykład dr. hab. Tomasza Browarka, prof. UMCS pt. „Przyczyny konfliktów etnicznych w Polsce po 1989 roku”.

Do etapu ustnego zakwalifikowało się 12 uczniów, spośród których komisja wyłoniła 6. Będą oni reprezentować nasz region w zawodach centralnych, które odbędą się w Warszawie w dn. 5–6 kwietnia.

Lista tegorocznych zwycięzców: Jakub Białek (I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Staszica w Lublinie), Jakub Knura (I Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Unii Europejskiej w Zamościu), Natalia Żebrowska (Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Lublinie), Piotr Szarowski (Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Królowej Jadwigi w Lublinie), Michał Rojewski (IV Liceum Ogólnokształcące im. Jana Pawła II w Łukowie) i Marcin Kusz (I Liceum Ogólnokształcące im. ONZ w Biłgoraju).

Wydział Politologii i Dziennikarstwa jest współorganizatorem Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym w okręgu lubelskim. Zawody zostały objęte honorowym patronatem Prezydenta Miasta Lublin i były finansowane ze środków Wydziału. Sponsorem nagród był WPiD oraz Wydawnictwo UMCS.

Mateusz P. Gancewski

OKO na UMCS

W dn. 28 i 30 grudnia 2024 r. odbyła się VII edycja Zimowych Warsztatów Otwartych Kół Olimpijskich na UMCS. Gościnne progi Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki odwiedziło wówczas ponad 600 osób: młodzież ze szkół średnich i starszych klas szkół podstawowych oraz osoby zainteresowane fascynującym światem nauki.

Prelegentami sesji tematycznych byli uczniowie i absolwenci OKO na UMCS oraz eksperci z dziedzin obejmujących działalność kół, tj. chemii, fizyki, informatyki, geografii, lingwistyki matematycznej i matematyki. Wykładowcy przyjechali m.in. z Harvard University, Oxford University, University of Dundee, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Warsztatom towarzyszyły wykłady z historii i malarstwa, wystawa obrazów prof. szt. plast. Jacka Wojciechowskiego z UMCS oraz ekspozycja „Lubelski bursztyn – złoto Lubelszczyzny”.

Gościem specjalnym VII Zimowych Warsztatów Otwartych Kół Olimpijskich na UMCS był prof. dr hab. Andrzej Dragan (Uniwersytet Warszawski, Narodowy Uniwersytet Singapuru). Wygłosił fascynujący wykład pt. „Czy ślimak idzie wystarczająco szybko, żeby odczuwać efekty relatywistyczne?”. Prof. Dragan, znany z dystansu do siebie i świata, zgodził się ponadto na udział w projekcie, którego efektem był model jego postaci wykonany techniką druku 3D przez zespół pod kierunkiem dr hab. Bożeny Zgardzińskiej, prof. UMCS.

Dzięki uprzejmości dr hab. Wojciecha Grudzińskiego, prof. UMCS z Katedry Biofizyki uczestnicy warsztatów mogli zwiedzić najnowocześniejsze laboratoria, jakimi dysponują fizycy z UMCS. Goście odwiedzili Laboratorium Obrazowania Molekularnego i Laboratorium Mikroskopii Superrozdzielczej.

Warsztaty odbyły się pod patronatem honorowym rektora prof. dr hab. Radosława Dobrowolskiego, dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki dr hab. Moniki Budzyńskiej, prof. UMCS, lubelskiego kuratora oświaty Tomasza Szablowskiego oraz Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Fizycznego. Zostały zorganizowane dzięki ogromnej życzliwości władz WMFI: dziekan prof. Moniki Budzyńskiej i prodziekan dr hab. Beaty Byliny, prof. UMCS. Uniwersytet Dziecięcy UMCS dziękuje również władzom i pracowni-

Fot. Anna Bukowska

↑ Prof. Andrzej Dragan z uczestnikami spotkania

kom Instytutów: Fizyki, Matematyki oraz Informatyki za pomoc w przygotowaniu wydarzenia.

Uniwersytet Dziecięcy UMCS we współpracy z Prywatnym Liceum im. Królowej Jadwigi i III Liceum Ogólnokształcącym im. Unii Lubelskiej w Lublinie organizuje zajęcia przygotowujące do udziału w olimpiadach przedmiotowych. Uczestnicy zajęć OKO na UMCS pozostają afiliowani przy swoich szkołach. Powinni wykazywać się pasją, zaangażowaniem i chęcią zdobywania wiedzy, nie są z kolei wymagane tzw. uzdolnienia w wybranym kierunku. Zajęcia odbywają się na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej, w Prywatnym LO im. Królowej Jadwigi i III LO im. Unii Lubelskiej w Lublinie. Udział w nich jest bezpłatny, koła są otwarte dla wszystkich zainteresowanych, niezależnie od miejsca zamieszkania. Wszystkie osoby prowadzące i organizujące zajęcia OKO na UMCS pracują bez wynagrodzenia.

W roku szkolnym 2023/2024 uczestnicy Otwartych Kół Olimpijskich zdobyli ponad 20 tytułów laureata i finaliści – najwięcej w historii województwa lubelskiego i olimpiad przedmiotowych. 10 tytułów w Olimpiadzie Chemicznej otrzymali podopieczni Piotra Jakubca, nauczyciela chemii w LO im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim i w II LO im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Lublinie. Finalistami zostali Mikołaj Tyra i Mateusz Pastuszko z I LO im. Stanisława Staszica w Lublinie, Julia Świąder i Mikołaj Łukasik z I LO im. Bohaterów Porytowego Wzgórza w Janowie Lubelskim, Bartłomiej Sierociuk z IV LO im. Jana Pawła II w Łukowie. W ramach OKO na Wydziale Chemii przygotowawali się również finaliści: Krzysztof Dąbrowski, Tymon Wójtowicz, Weronika Zalewska, Filip Maj. Geograficzne OKO na UMCS prowadzi Ewa Szablowska, nauczycielka

w III LO im. Unii Lubelskiej. Jej powodem do dumy są laureat oraz finalista Olimpiady Geograficznej.

Uczestnicy OKO na UMCS osiągnęli również inne spektakularne sukcesy. Anna Bryłowska pod kierunkiem nauczycielki Iwony Kusz zdobyła złoty medal na Międzynarodowej Olimpiadzie Lingwistyki Matematycznej. Konstanty Smolira otrzymał złoty Medal na 65. Międzynarodowej Olimpiadzie Matematycznej. Jego mentorami byli Iwona Kusz i Zbigniew Karczmarczyk. Ania, Kostek i nauczyciele reprezentują Prywatne LO im. Królowej Jadwigi w Lublinie.

Koło lingwistyki matematycznej prowadzi dr hab. Jarosław Bylina, prof. UMCS. Otwartym Kołem Olim-

pijskim z informatyki kieruje Henryk Kawka, nauczyciel z Prywatnego LO im. Królowej Jadwigi w Lublinie.

Koło fizyczne prowadzi pomysłodawca idei Otwartych Kół Olimpijskich Piotr Kononowicz, również nauczyciel z Prywatnego LO im. Królowej Jadwigi w Lublinie. W ostatnim roku szczylił się sukcesami uczestników koła. Mikołaj Litwin został laureatem, a Jacek Winiarczyk finalistą Olimpiady Fizycznej. Ponadto w ubiegłych latach uczestnicy koła fizycznego zdobyli 21 tytułów laureatów, w tym 12 finalistów. Zdobyli również 3 srebrne i 2 brązowe medale w Międzynarodowej i Europejskiej Olimpiadzie Fizycznej.

Więcej szczegółów na stronie www.umcs.pl/pl/oko.htm.

Anna Bukowska

Studenci informatyki na Akademickich Mistrzostwach Polski w Programowaniu Zespołowym i CERC

Akademickie Mistrzostwa Polski w Programowaniu Zespołowym (AMPPZ) to jedno z najbardziej prestiżowych wydarzeń w środowisku akademickim, skupiające najzdolniejszych studentów kierunków informatycznych z całego kraju. Nasza Uczelnia, podobnie jak w roku ubiegłym, wystawiła dwie trzyosobowe drużyny pod opieką dr Anny Gajos-Balińskiej. Zawody odbyły się 17 listopada 2024 r. na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie zmierzyły się 63 zespoły.

Pierwsza drużyna (Jan Trojnar, Jakub Gadomski, Vladislav Lozovi) osiągnęła znakomity wynik, rozwiązując pięć zadań. Druga drużyna (Michał Suwała, Jakub Obara, Paweł Borowiecki) również zaprezentowała się z dobrej strony, rozwiązując dwa zadania. Wyniki te świadczą o znaczącym postępie w stosunku do roku poprzedniego i potwierdzają, że nasi studenci są w stanie ry-

walizować z najlepszymi drużynami z wiodących uczelni w kraju w dziedzinie algorytmiki i programowania.

Ponadto pierwsza drużyna pod opieką dr. Jacka Krzaczkowskiego reprezentowała naszą Uczelnię na Central Europe Regional Contest (CERC), który odbył się 15 grudnia 2024 r. we Wrocławiu. CERC, będący odpowiednikiem mistrzostw na szczeblu środkowoeuropejskim, przyciągnął najlepsze zespoły z regionu. Nasza drużyna rozwiązała cztery zadania, co stanowi kolejny krok naprzód w rywalizacji międzynarodowej.

To osiągnięcie stanowi dowód na wysoki poziom umiejętności naszych studentów oraz ich zaangażowanie w rozwijanie kompetencji w zakresie algorytmiki i programowania.

Anna Gajos-Balińska

Panel dyskusyjny pt. „Między nami tłumaczami” z udziałem tłumaczy słowistów

Przekład to obszar badań naukowych, sfera działalności zawodowej oraz dziedzina kształcenia. Na Wydziale Filologicznym uruchomiono nowy kierunek II stopnia – wschodniosłowiańskie studia translatoryczne z dwiema specjalnościami: translatoryczną polsko-rosyjską i translatoryczną polsko-ukraińską. Zajęcia prowadzi m.in. teoretycy i praktycy przekładu z Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego oraz Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego.

W ramach promocji kierunku oraz katedr 21 stycznia 2025 r. odbył się panel dyskusyjny pt. „Między nami tłumaczami” przybliżający studentom sztukę przekładu poprzez pryzmat doświadczeń ich wykładowców. Program spotkania obejmował wystąpienia 6 prelegentów: zaproszonych gości oraz kadry UMCS.

Spotkanie otworzyła i prowadziła dr hab. Ewa Białek, prof. UMCS, inicjatorka wydarzenia, wraz ze studentami: Gabrielą Jarosz, Anną Marchyk, Olgą Mielniczuk, Nigorą Mirzaevą, Inną Sydoruk, Lesią Yalovitską, Dawidem Tokarzewskim, Jarosławem Zabornym. Panel dyskusyjny zgromadził liczne grono słuchaczy, wśród których były władze dziekańskie i dyrektorskie: prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS, dr hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS; słaWiści – kadra emerytowana: prof. dr hab. Feliks Czyżewski, mgr Małgorzata Nakonieczna, dr hab. Witold Kowalczyk, prof. UMCS; pracownicy KJS i KLS – dr hab. Jadwiga Kozłowska-Doda, prof. UMCS, dr hab. Agnieszka Gozdek, dr hab. Kamen Rikev, dr hab. Piotr Złotkowski, prof. UMCS, pracownicy administracyjni – mgr Elwira Michalska, mgr Iwona Tsanev oraz studenci studiów I i II stopnia.

Prof. dr hab. Roman Lewicki – językoznawca, teoretyk przekładu, wieloletni profesor UMCS podzielił się wspomnieniami o tłumaczeniach ustnych wykonywanych m.in. podczas wizyt na Uczelni delegacji zza wschodniej granicy. Przekładał także na język rosyjski teksty naukowe i utwory literackie. Dr hab. Ewa

Fot. Elwira Michalska

Białek, prof. UMCS – językoznawczyni, autorka publikacji nt. teorii i praktyki przekładu, specjalizująca się w tłumaczeniu specjalistycznym opowiedziała o specyfice tłumaczenia środowiskowego w turystyce na podstawie doświadczeń zdobytych w Afryce Północnej.

Dr hab. Agnieszka Dudek-Szumigaj – językoznawczyni, autorka prac o tematyce dialektologicznej i etnolingwistycznej, tłumaczka tekstów naukowych wystąpienie poświęciła specyfice frazeotranslacji, podkreślając złożoność tłumaczenia jednostek z konotacją kulturową. Dr Artur Sadecki – literaturoznawca, zajmujący się tłumaczeniami od czasu studiów, opowiedział o tłumaczeniach ustnych, które wykonywał na potrzeby różnych instytucji i podczas zwiedzania atrakcji turystycznych Lubelszczyzny.

Dr Leszek Mikrut – dydaktyk, tłumacz przysięgły języków rosyjskiego i ukraińskiego podzielił się bogatym doświadczeniem w zakresie tłumaczenia kabinowego, m.in. podczas spektakli teatralnych. Przedstawił też problematykę zapisu danych obywateli z krajów, w których obowiązuje alfabet cyryliczny. Dr hab. Petar Sotirow, prof. UMCS – etnolingwista i socjolingwista prowadzący badania na materiale języka bułgarskiego zasygnalizował problemy przekazu nazw własnych na przykładzie zapisu swojego imienia i nazwiska.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez dr hab. Ewę Białek, prof. UMCS we współpracy z pracownikami Katedry Językoznawstwa Słowiańskiego i Katedry Literaturoznawstwa Słowiańskiego działającymi w Zespole ds. Promocji na kierunku wschodniosłowiańskie studia translatoryczne, studentami tego kierunku oraz dr Elwirą Michalską.

Ewa Białek

Wykład i warsztaty „EcoCity”

29 stycznia 2025 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyły się zajęcia dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Gustawa Orlicz-Dreszera w Chełmie – szkoły partnerskiej UMCS.

Wydarzenie rozpoczęło się od wykładu dr Dąmary Kociuby pt. „Miasta w obliczu zmian klimatu”, podczas którego młodzież poznała przyczyny oraz środowiskowe, społeczne i finansowe skutki globalnego ocieplenia, a także praktyczne sposoby na budowanie miejskiej odporności, które może wdrożyć np. w swojej szkole.

Następnie uczniowie wzięli udział w warsztatach „EcoCity”, które prowadzili członkowie Studenckiego Koła Naukowego Planistów „SmartCity” – inż. Aleksandra Zajac, Aleksandra Błaszczak, Jakub Boguszewski i Paweł Duniec. Podczas prezentacji uczestni-

cy zapoznali się z ekologicznymi rozwiązaniami stosowanymi w miastach w Polsce i na świecie. Wiedzę z wykładu oraz prezentacji mogli wykorzystać w praktyce podczas projektowania własnych przestrzeni miejskich pełnych zieleni i wody, dostępnych dla pieszych i zasilanych odnawialnymi źródłami energii. Uczniowie pracowali w 4 grupach. Wyłonieni w obradach jury zwycięzcy otrzymali pamiątkowe nagrody. Na zakończenie przeprowadzono quiz podsumowujący zdobytą wiedzę.

Zajęcia na WNoZiGP stanowiły cenną okazję do poszerzenia wiedzy z zakresu ekologii i planowania przestrzennego oraz do rozwinięcia kreatywności. Opiekę nad uczniami sprawowały absolwentki UMCS – mgr Joanna Rybińska (geografia) i mgr Marta Góra (chemia).

Dąmara Kociuba

Wyjątkowa wizyta w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie

Studenci z Wydziałów Politologii i Dziennikarstwa oraz Pedagogiki i Psychologii, pod opieką mgr. Przemysława Buksińskiego z Katedry Dziennikarstwa, zrealizowali projekt społeczny w Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie.

Wizyta miała na celu przygotowanie specjalnych prezentów noworocznych dla pacjentów szpitala. Studenci, którzy mieli do wyboru różne formy zaliczenia przedmiotu, wybrali tę, w której zaprezentowali swoje umiejętności kreatywne, tworząc „Muppety ze skarpety”.

Grupa studentów produkcji medialnej animacji kultury przygotowała zabawne i wyjątkowe maskotki, które zostały przekazane dzieciom w szpitalu. Działania te miały na celu przede wszystkim wprowadzenie radości i uśmiechu w życie małych i nieco starszych pa-

Archiwum Prywatne Przemysława Buksińskiego

cientów, a także umożliwiły studentom wykorzystanie wiedzy teoretycznej w praktyce.

Dodatkowo podziękowania skierowano do Agnieszki Osińskiej, rzeczniczki prasowej USD, za wsparcie i pomoc w organizacji wydarzenia.

Inicjatywa ta stanowi doskonały przykład współpracy Uczelni z instytucjami medycznymi oraz pokazuje zaangażowanie studentów w działania charytatywne, łącząc naukę z praktycznym działaniem na rzecz społeczności, proponując nowe formy komunikacji.

Przemysław Buksiński

Każda droga ma swój koniec. Rozmowa z Michałem Kitlińskim – lekkoatletą AZS UMCS

Jak to jest, gdy sportowiec przyznaje przed samym sobą, że to koniec jego kariery zawodowej?

To nie jest tak, że podjąłem tę decyzję z dnia na dzień. Dojrzywałem do niej i ona była ze mną od jakiegoś czasu. To na pewno jest zdecydowany krok i dosyć trudne doświadczenie, ale kończę karierę jako spełniony sportowiec z osiągnięciami. Absolutnie nie ma we mnie żalu, chociaż wiem, że dla większości ludzi może to tak wyglądać.

Jestem szczęściarzem, bo spotkałem na swojej drodze wiele wybitnych osób. To jest chyba ta największa wartość. Wchodzę w inne życie, ale jestem na nie gotowy. Zacząłem robić kurs instruktorski. Chcę sprawdzić się w roli szkoleniowca.

Od jak dawna dojrzywała w tobie ta decyzja, że skończysz karierę wraz z zakończeniem studiów?

Ta myśl towarzyszyła mi w ostatnim roku, w ostatnim sezonie. Muszę przyznać, że trudniej jest startować w zawodach z myślą, że są to najprawdopodobniej ostatnie starty w życiu, niż samo wyjście na koniec i powiedzenie: „Tak, dzisiaj jest koniec”. Moje ciało już nie pozwalało po prostu na lepsze wyniki. Osiągnąłem swoje maksimum, więc taka jest kolej rzeczy.

Od lewej: Rafał Walczyk, prezes AZS UMCS Lublin, Michał Kitliński i Piotr Kitliński ↓

Fot. Eibus Studio

Powiedzieliśmy o końcu, więc teraz wspomnijmy o początkach. Jak to się wszystko zaczęło, że zostałeś lekkoatletą?

Wygrywałem czwartki lekkoatletyczne w szkole podstawowej i dlatego zacząłem trenować na poważnie. To się przełożyło na kolejne sukcesy i one mnie zawsze napędzały. Po drodze siły dodawali mi też ludzie, zwłaszcza trenerzy. Na pewno była to fantastyczna przygoda, którą polecam każdemu.

Tata też cię napędzał jako były lekkoatleta?

Tak, ale ważne i warte zaznaczenia jest to, że tata nigdy mi nic nie kazał, tylko zawsze pokazywał, jak to może wyglądać, i ta wizja mi się podobała. Sam dokonałem wyboru i uważam, że to była dobra decyzja. Wyniki taty były dla mnie wyznacznikiem. Trochę mi zabrakło do jego życiówek, ale minęliśmy się dosłownie o włos.

A potem pojawił się konkurent w postaci twojego brata.

Mój brat zdecydowanie bije nas wszystkich w rodzinie na głowę. Zaczął mnie wyprzedzać około dwa lata temu, ale wtedy jeszcze mogliśmy jakoś ze sobą rywalizować. W poprzednim roku już nie miałem z nim

**Michał Kitliński – zawodnik AZS UMCS Lublin w l. 2014–2024
Medale na Mistrzostwach Polski**

Junior młodszy (U18)

Złoto sztafeta 4x400 m (Mistrzostwa Polski U18 Łódź 2015 r.)

Brąz 800 m (Mistrzostwa Polski U18 Łódź 2015 r.)

Junior (U20)

Srebro sztafeta 4x400 m (Mistrzostwa Polski U20 Suwałki 2016 r.)

Brąz 800 m (Halowe Mistrzostwa Polski U20 Toruń 2017 r.)

Złoto sztafeta 4x400 m (Mistrzostwa Polski U20 Toruń 2017 r.)

Srebro 800 m (Mistrzostwa Polski U20 Toruń 2017 r.)

Młodzieżowiec (U23)

Złoto sztafeta 4x400 m (Mistrzostwa Polski U23 Lublin 2019 r.)

Brąz 800 m (Mistrzostwa Polski U23 Lublin 2019 r.)

Seniorzy

Srebro sztafeta 4x400 m (Mistrzostwa Polski Radom 2019 r.)

żadnych szans. Cieszę się, że mogłem być tą pierwszą cegiełką, która pozwoliła mu budować drogę do jego wielkiego sukcesu.

Które imprezy sportowe najlepiej wspominasz z całej kariery?

Zdecydowanie cały 2019 rok. To były moje lata jako młodzieżowca, w których już istniałem jako senior i na

Mistrzostwach Polski w Radomiu zdobyłem czwarte miejsce na 800 m. To było moje najwyższe indywidualne miejsce na mistrzostwach polskich seniorów. To zdecydowanie zapamiętam do końca życia. Przeskok od młodzieżowca do seniora był odczuwalny, bo później przyszła fala kontuzji i niefortunnnych zrzędzeń losu, które mocno pokrzyżowały moje plany seniorskie.

Rozmawiał Rafał Małys

Warsztaty w Fundacji Rozwoju Designu LuCreate

Studenci z Koła Naukowego Medialno-Popkulturowego „Produktywni” oraz Koła Naukowego Public Relations wzięli udział w warsztatach „Branding w praktyce. Praca z brand bookiem” (6 grudnia 2024 r.) oraz „Strategie realizowania kreatywnych projektów” (10 stycznia 2025 r.) w Fundacji Rozwoju Designu LuCreate.

Warsztaty poprowadziła Agnieszka Nowak, która zajmuje się kreatywnym tworzeniem treści w LuCreate. Posiada doświadczenie marketingowe zdobyte w międzynarodowych korporacjach, pracuje w języku polskim, angielskim i francuskim. Jest absolwentką UMCS, Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych. Ponadto wiedzą i doświadczeniem ze studentami dzielili się Michał Ćwiek, projektant i właściciel Mocno Studio oraz Radosław Nowakowski, projektant studia NEED.

Podczas spotkania uczestnicy zostali przeszkoleni z zagadnień definicyjnych i metodycznych, by następnie zrealizować projekty grupowe. W pierwszej odsłonie warsztatów studenci przyjrzyli się procesowi tworzenia branding z perspektywy designera. Omówili cel stosowania branding na najbardziej skutecznych przykładach polskich i zagranicznych. Nauczyli się dostosowywać komunikację do wytycznych zawartych w brand

Archiwum pwn.pl

bookach oraz projektować strategię komunikacji dla wybranych brandów.

Drugi warsztat dotyczył wykorzystania technik myślenia kreatywnego. Przeanalizowane zostały fazy myślenia projektowego według metody Design Thinking. Uczestnicy omówili na przykładach zastosowanie metody nie tylko w środowisku kreatywnym, ale też korporacyjnym, w tym IT. Ponadto opracowali projekt poprawiający życie i samopoczucie studentów w Lublinie.

Spotkania zorganizowała dr Justyna Maguś, opiekun Koła Naukowego Medialno-Popkulturowego „Produktywni”.

Justyna Maguś

Sportowy styczeń

Po przerwie świątecznej studenci sportowcy UMCS wrócili z nową energią i kolejnymi celami. Swoją formę pokazali już w rozgrywkach Akademickich Mistrzostw Województwa Lubelskiego.

Komplet zwycięstw dał szczypiornistom UMCS zwycięstwo w fazie grupowej AMWL. W styczniu rozegrali trzy mecze, a w każdym z nich pokazali swoją dominację. Rozbili Politechnikę Lubelską 33–13. Warto zwrócić uwagę na wynik pierwszej połowy. Dzięki szczelnej defensywie podopieczni Łukasza Achruka prowadzili do przerwy aż 19–3. Tego samego dnia czekał ich jeszcze pojedynek z Lotniczą Akademią Wojskową w Dęblinie. Choć sił mieli już zdecydowanie mniej, to znów zaprezentowali wysoki poziom i zwyciężyli 37–27. Rywalizację grupową zamknęli wygraną z Uniwersytetem Przyrodniczym, a ich triumf 37–19 potwierdza, że są na dobrej drodze do obrony tytułu akademickich mistrzów województwa. Niekwestionowanym liderem drużyny jest Patryk Książka – w każdym z wymienionych meczów był najskuteczniejszym graczem na parkiecie.

W siatkówce wiele radości dały nam studentki UMCS, które fazę grupową zamknęły na pierwszym miejscu i z kompletem zwycięstw. Co więcej, w dotychczasowych rozgrywkach przegrały tylko jednego seta. W styczniu odbył się mecz na szczycie tabeli grupy B pomiędzy UMCS a LAW Dęblin. Tym starciem lubnianki potwierdziły swoją dominację w grupie, wygrywając 2–0. Tytuł MVP spotkania przyznano Liwii Liszce. Niestety u panów pojedynek z rywalem z Dęblina zakończył się porażką 0–2. Rywale w fazie grupowej okazali się za mocni i UMCS zakończył mistrzostwa na czwartym miejscu w tabeli grupy A.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej dominuje w wielu sportach drużynowych w regionie, a niewątpliwie dumą Uczelni można nazwać żeńską koszykówkę. Na całą Polskę wypromowała ją koszykarki Polskiego Cukru AZS UMCS Lublin, które w styczniu zagrały w finale Pekao S.A. Pucharu Polski. Część z nich na co dzień studiuje na naszej Uczelni. Jeżeli zaś chodzi o rywalizację na płaszczyźnie akademickiej, to zawodniczki UMCS pokonały po raz drugi Uniwersytet Przyrodniczy i zajęły pierwsze miejsce w grupie. Oprócz wysokiego zwycięstwa 78–24 cieszy to, że każda zawodniczka dołożyła swoją cegiełkę do końcowego triumfu. Panowie przez wiele lat dominowali w rozgrywkach i co roku zdobywali złote medale. Teraz starają się wrócić na szczyt,

Fot. Bartosz Wojtowicz

↑ Złoty medalista AMWL w snowboardzie Krzysztof Panek

choć na koniec fazy grupowej po raz pierwszy musieli przełknąć gorycz porażki. W rewanżu lepsza okazała się Politechnika Lubelska, która minimalnie wygrała 71–65. W drużynie UMCS wyłoniło się kilku liderów zespołu, bo siłę ofensywną stanowiło trio Jakub Traczyk – Wojciech Matysek – Michał Szponder. W starciu przeciwko Politechnice zdobyli oni łącznie aż 56 punktów.

Styczeń to idealny moment w roku na rywalizację w sportach zimowych. Studenci UMCS pokazali, że nikt tak dobrze nie jeździ na nartach i snowboardzie jak oni. Zmagania w slalomie gigancie na snowboardzie zdominowali Krzysztof Panek i Dawid Szatan. Po pierwszym zjeździe na minimalnym prowadzeniu był Dawid Szatan, ale przy kolejnym zjeździe całej stawce odjechał Krzysztof Panek. Obaj ostatecznie stanęli na podium, bo K. Panek zdobył mistrzostwo, a D. Szatan został wicemistrzem.

„Jadąc na zawody, oczywiście chciałem wygrać. Jestem sportowcem i nie lubię przegrywać. Po pierwszym przejeździe byłem niepokieszony. Miałem minimalną stratę do prowadzącego wtedy Dawida i wiedziałem, że drugi przejazd muszę pojechać dużo lepiej i nie mogę popełnić tych błędów, które zrobiłem w pierwszym przejeździe. Udało mi się to, czułem dużo lepszą prędkość, dużo lepiej wyszedłem ze startu. Znacznie lepiej przejechałem płaski odcinek trasy, który był bardzo ważny. (...) Cieszę się, że udało mi się wygrać te zawody. Prawdziwy test dopiero przede mną, czyli Akademickie Mistrzostwa Polski na początku marca. To tam będę chciał tak naprawdę pokazać, na co mnie stać, by godnie reprezentować Uczelnię

– zapowiada Krzysztof Panek.

W AMWL w narciarstwie alpejskim bank rozbił Kacper Grudnik, który sięgnął po złoto zarówno w slalomie, jak i w slalomie gigancie. Tym samym powtórzył swój ubiegłoroczny sukces, gdy także nie dał szans rywalom. Pokazny dorobek medalowy przywoziła Zuzanna Gawda, która również stawała na podium w dwóch konkurencjach.

Wywalczyła srebrne medale w slalomie i w slalomie gigant. Obok niej na podium w slalomie stanęła Klaudia Stepniewska, która zdobyła brązowy medal. Tuż za nimi na czwartym miejscu zawody ukończyła Aleksandra Swatek.

Wróciła także rywalizacja w ramach Akademickich Mistrzostw Polski. Na pierwszy ogień ruszyła półfinałowa runda w futsalu, która skończyła się szczęśliwie dla studentów i studentek UMCS. Panie rywalizowały w rundzie półfinałowej w Lublinie, gdzie trafiły do bardzo silnej grupy. Zwycięstwo nad PRz Rzeszów (2–1), remis z AT Tarnów (1–1) oraz porażka z PWr Wrocław (0–2) wystarczyły do wyjścia z grupy z drugiego miejsca. Niestety podopieczne Pawła Porzucka nie miały już tyle szczęścia w ćwierćfinale, gdzie czekała AKF Kraków. Porażka 0–1 oznaczała, że lubliniankom pozostała walka o miejsca. Pewne zwycięstwo nad AWF Wrocław (6–2) i triumf nad UJD Częstochowa (3–1) zapewniły piąte miejsce. Panowie zaś zdominowali fazę grupową, wygrywając na swojej drodze z PRz Rzeszów (4–1), URK Kraków (5–1) oraz AGH Kraków (1–0). Niestety nie zdołali pokonać innej krakowskiej uczelni, którą był UEK Kraków (1–7). Z walki o piąte miejsce wyszli już zwycięsko,

dzięki wygranym nad AKF Kraków (2–2 w meczu i 2–0 w karnych) oraz nad AGH Kraków (3–2). Jedyne futsalistki zdołały wywalczyć bilety na turniej finałowy AMP.

W lekkoatletyce rozpoczął się halowy sezon, a niesamowity wynik wykreślił student UMCS Bartosz Kitliński. Zapisał się na kartach historii, gdyż na mityngu w Luksemburgu ustanowił nowy halowy rekord Polski U23 na dystansie 800 m. Wynik 1:45.75 był w dodatku czwarty w polskiej tabeli historycznej. Lubelski lekkoatleta został wiceliderem europejskich tabel i wywalczył udział w Halowych Mistrzostwach Europy, które odbędą się w dn. 2–5 marca 2025 r. w Ataköy Arena.

Warto też dodać, że poznaliśmy laureatów konkursu „Sportowiec Roku Województwa Lubelskiego”. W czołowej dziesiątce znalazła się studentka Wydziału Prawa i Administracji Adela Piskorska. Kapituła doceniła jej ubiegłoroczne sukcesy i umieściła na ósmym miejscu w rankingu. Przypomnijmy, że Piskorska w 2024 r. wywalczyła dwa złote medale i jeden brązowy podczas Mistrzostw Europy. Reprezentowała również nasz kraj na Mistrzostwach Świata oraz biła kolejne rekordy Polski w stylu grzbietowym.

Rafał Małyś

Strefa Chillu 2025

W dn. 29–31 stycznia 2025 r. odbyła się druga edycja Strefy Chillu. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Komisję Wsparcia Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów oraz Radę Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

Celem inicjatywy było zapewnienie studentkom i studentom chwili relaksu i oddechu przed zbliżającą się zimową sesją zaliczeniowo-egzaminacyjną. W Akwarium Instytutu Psychologii na wszystkich zainteresowanych czekały m.in. antystresowe kolorowanki dla dorosłych, origami, wygodne strefy relaksu oraz muzykoterapia.

„Uważam, że w czasie intensywnej nauki kluczowe jest wzajemne wsparcie. Strefa Chillu to przestrzeń stworzona właśnie po to, aby każdy mógł znaleźć chwilę wytchnienia. Realizacja tej inicjatywy po raz kolejny pokazała, jak ważne jest dbanie o dobrostan psychiczny

Fot. Magdalena Michalew

studentów. Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji tego wydarzenia. Mamy nadzieję, że na stałe wpisze się w kalendarz studenckich aktywności

– powiedziała Angelika Czerwińska, przewodnicząca Komisji Wsparcia.

Nina Gomoła

Pokaz filmu *Magiczne miasto*

23 stycznia 2025 r., po 25 latach od premiery, w Ośrodku „Brama Grodzka – Teatr NN” ponownie zaprezentowano film dokumentalny pt. *Magiczne miasto* w reżyserii prof. szt. film. Natalisy Ziółkowskiej-Kurczuk z Katedry Dziennikarstwa.

Pokazowi towarzyszyła także inna ważna okoliczność – 20. rocznica śmierci wybitnego literaturoznawcy i autora metaforycznej mitologii Lublina prof. dr. hab. Władysława Panasa, który był bohaterem i narratorem filmu.

Pokaz był połączony ze spotkaniem z reżyserką i autorką scenariusza prof. Natalszą Ziółkowską-Kurczuk, które poprowadził Tomasz Pietrasiewicz – dyrektor Ośrodka.

Obraz *Magiczne miasto* został wyprodukowany przez TVP2 (producentem wykonawczym była TVP3 Lublin). Jest to film dokumentalny o wielokulturowości Lublina, miasta, które można określić jako magiczne, tak jak Pragę, Lizbonę czy Petersburg. Poczucie jego magiczności mieli chrześcijanie i chasydzi. Katastrofizm przewijający się w poezji Józefa Czechowicza oraz tragiczna śmierć poety zapowiedziały zagładę tej wielokulturowości. Z dawnego Lublina pozostały pojedyncze obiekty, których przeznaczenie jest zupełnie inne niż pierwotne.

Oprócz prof. W. Panasa w filmie biorą udział m.in. prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska, prof. szt. plast.

„Nowe sytuacje, nowe re-interpretacje”

23 stycznia 2025 r. w Cafe Lulu odbyło się wydarzenie pt. „Nowe sytuacje, nowe re-interpretacje”, zorganizowane przez Komisję Kultury Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS i Koło Naukowe LAB119.

Było poświęcone twórczości Republiki, a szczególnie albumowi *Nowe sytuacje* z 1983 r. Na uczestników czekała prelekcja dotycząca zespołu i jego twórczości, występy studentów z ich reinterpretacjami piosenek

Fot. Patryk Pawłowski / Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”

Leszek Mądzik, Tomasz Pietrasiewicz, Janusz Opryński, ks. Romuald Jakub Weksler-Waszkinel oraz nieżyjący już prof. dr hab. Jerzy Kłoczowski, prof. dr hab. Tadeusz Radzik, o. prof. Albert Krąpiec. Warstwę narracyjną filmu wzbogacają sceny inscenizowane z udziałem lubelskich aktorów, a także bogata warstwa audialna oraz muzyka prof. dr. hab. Henryka Kuźniaka, autora kompozycji do filmów *Vabank* i *Seksmisja*. Autorem zdjęć jest dr hab. Tomasz Michałowski, który od kilku pracuje w Katedrze Dziennikarstwa Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach. Za montaż odpowiadał red. Tadeusz Sosnowski, a za dźwięk mgr Jacek Grzelak – obaj od lat związani z Wydziałem Polilogii i Dziennikarstwa.

Natasza Ziółkowska-Kurczuk

Republiki, aranżacje, scenki aktorskie, wiersze oraz wizualizacje przygotowane przez Koło Naukowe LAB119.

Wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje interpretacje utworów Grzegorza Ciechowskiego. Wystąpienia przyjmowały różnorodne formy artystyczne.

„Cieszę się, że wydarzenie się udało (...). Mimo że był to w założeniu dość luźny, studencki event, to występujący i autorzy plakatów podeszli do sprawy bardzo profesjonalnie. To niesamowicie wzruszające, że twórczość Ciechowskiego wciąż oddziałuje na młode pokolenie, a jego muzyka i teksty znalazły przestrzeń, aby wybrzmieć na nowo. Każdy z występujących obchodził się z utworami z szacunkiem, oddając pewnego rodzaju hołd artyście

– powiedziała prowadząca wydarzenie Anita Rybicka.

Nina Gomola

Zrównoważony rozwój miast w Arktyce – książka z Routledge już dostępna

W wydawnictwie Routledge ukazała się wyjątkowa książka, współtworzona przez dr. hab. Michała Łuszczuka, prof. UMCS z Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej oraz dr. hab. Katarzynę Radzik-Maruszak, prof. UMCS – dyrektorkę Instytutu Nauk o Polityce i Administracji. Publikacja jest efektem owocnej współpracy naszych naukowców z partnerami z Niemiec: dr. Dorotheą Wehrmann, dr. Jacqueline Götze oraz Arne Riedel w ramach projektu badawczego NCN/DFG – Beethoven 3, zakończono go we wrześniu 2024 r. Książka została wydana w serii „Routledge Studies in Sustainable Development” w otwartym dostępie, co czyni ją szeroko dostępną dla badaczy i praktyków na całym świecie.

Skupiając się na miastach europejskiej części Arktyki (regionie niezwykle istotnym dla współczesnych globalnych wyzwań klimatycznych i społecznych), książka oferuje unikalne spojrzenie na zrównoważony rozwój, zarządzanie miejskie oraz współpracę ponadnarodową w jednym z najbardziej peryferyjnie położonych obszarów świata. Autorzy udzielają w niej odpowiedzi na istotne pytanie: w jakim stopniu współpraca między miastami w odległych lokalizacjach może przyczynić się do skuteczniejszej realizacji globalnych polityk zrównoważonego rozwoju, takich jak Agenda 2030, Porozumienie Paryskie czy Nowa Agenda Miejska?

Na podstawie empirycznych badań przeprowadzonych w siedmiu miastach – Rovaniemi, Kolari, Nuuk,

Akureyri, Tromsø, Kirunie i Luleå – badacze szczegółowo analizują, jak różnorodne uwarunkowania geograficzne, społeczne i polityczne wpływają na podejście do zrównoważonego rozwoju w peryferyjnych lokalizacjach. Wskazują również, jak lokalne polityki mogą zostać skutecznie powiązane z globalnymi strategiami oraz dlaczego europejska Arktyka może pełnić rolę wzorca dla innych regionów o podobnym charakterze.

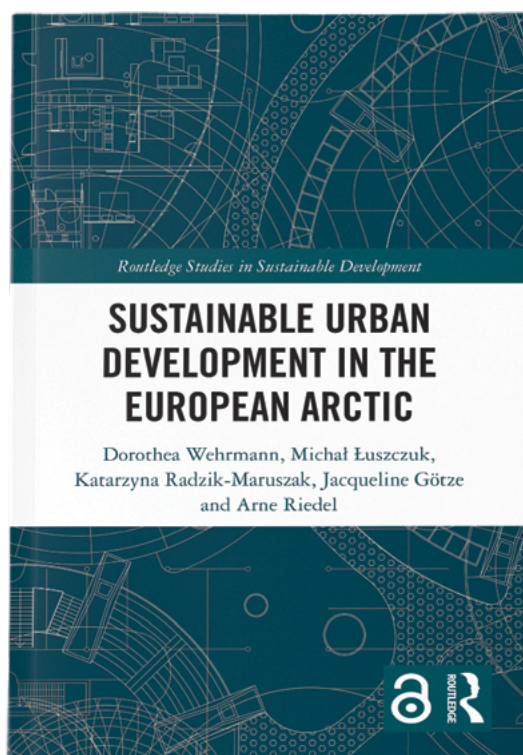
o podobnym charakterze.

Książka nie tylko wzbogaca trwające debaty na temat lokalnego zarządzania i międzynarodowej współpracy, ale także przedstawia praktyczne zastosowanie rozwiązań angażujących wiele podmiotów w społecznościach peryferyjnych. Autorzy podkreślają, że aktywne włączenie lokalnych interesariuszy w procesy decyzyjne przebiegające na wyższych poziomach rządzenia może znacząco zwiększyć efektywność wdrażania strategii zrównoważonego rozwoju, zarówno na poziomie lokalnym, jak i globalnym, jeśli proces ten zostanie odpowiednio skoordynowany.

Dzięki interdyscyplinarnemu podejściu i głębokiej analizie publikacja

staje się nieocenionym źródłem wiedzy dla badaczy, decydentów politycznych, urzędników i praktyków, jak również organizacji pozarządowych. To lektura obowiązkowa dla każdego, kto interesuje się przyszłością zrównoważonego rozwoju i sposobami zarządzania w peryferyjnie położonych, a jednocześnie najbardziej wymagających i strategicznie istotnych regionach świata.

*Michał Łuszczuk
Katarzyna Radzik-Maruszak*

Torańska i „Kultura”.

Promocja książki z serii „W kręgu paryskiej »Kultury«”

23 stycznia 2025 r. w Teatrze Starym w Lublinie odbyła się promocja książki pt. *Torańska i „Kultura”*. Publikacja w opracowaniu prof. dr hab. Iwony Hofman i dr Eweliny Górki została wydana nakładem Wydawnictwa UMCS jako XXXIII tom w serii „W kręgu paryskiej »Kultury«”. W rozmowie prowadzonej przez prof. Iwonę Hofman wzięli udział: prof. dr hab. Rafał Habielski, prof. dr hab. Violetta Wejs-Milewska, Leszek Sankowski i dr Ewelina Górka.

Książka zawiera niepublikowane do tej pory rozmowy Teresy Torańskiej z Jerzym Giedroycem i Zofią Hertz, charakterystyki autorów „Kultury” zatytułowane *Sceny z życia towarzyskiego „Kultury”*, przygotowane przez dziennikarkę, jej korespondencję z Redakcją „Kultury” z lat 1985–1986 i 1989–1999 oraz wywiady opublikowane uprzednio na łamach „Kultury” i „Zeszytów Historycznych” z takimi osobami jak: Jan Nowak-Jeziorański, Jan Krzysztof Bielecki, Leszek Balcerowicz, Jacek Merkel, Andrzej Zakrzewski i Wiktor Kulerski. Publikacja została zadedykowana *Teresie Torańskiej, mistrzyni rozmowy, z podziękowaniem za wspólne myślenie o dziennikarstwie w badaniach i dydaktyce i wiarę w jakość dziennikarstwa.*

Podczas dyskusji w Teatrze Starym w Lublinie rozmawiano o roli i znaczeniu dziennikarstwa jakościowego, współpracy Torańskiej z Instytutem Literackim w Paryżu, okolicznościach powstawania tekstu, a także specyfice pracy nad źródłami archiwalnymi.

Prof. Iwona Hofman zwróciła uwagę na wsparcie, jakiego Teresa Torańska udzieliła w zakresie prac nad dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach. Omawiana publikacja ukazała się 5 lat po udostępnieniu materiałów źródłowych, a w zbiorach archiwalnych znalazły się również materiały przekazane przez Leszka Sankowskiego (m.in. prasa i literatura „drugiego obiegu”).

Leszek Sankowski odniósł się do kontaktów Torańskiej z Instytutem Literackim i ich wspólnej wizyty w domu „Kultury” w Maisons-Laffitte w latach 80. Opowiadał o jej przygotowaniach do rozmów, niełatwym zbieraniu źródeł, lekturze tekstów publikowanych w paryskim miesięczniku i pierwszej wersji tekstu. Prof. Hofman dodała, że owa wersja tekstu, odtwarzana i zapisana z taśm, powstała prawdopodobnie w latach 1986–1987, co znajduje odzwierciedlenie w archiwalnych agendach Redaktora.

Prof. Wejs-Milewska mówiła o stronie technicznej i warsztatowej przeprowadzanych rozmów, podkreślając związki Torańskiej z radiem i „sztuką dokumentu”. Zwróciła uwagę na umiejętnie przez nią zadawane pytania i sekwencjonalność tekstu. Prof. Habielski dodał, że Giedroyc był wymagającym rozmówcą i niezbyt chętnie udzielał wywiadów. Tym bardziej interesujące było to, że Torańskiej udało się stworzyć atmosferę, w której Redaktor swobodnie udzielał odpowiedzi na zadawane mu pytania. Tak wydana wersja książki, zawierająca nieredagowany materiał, jest zatem cennym

Fot. Dorota Awajko

dokumentem, także do dalszych badań. Ujawnia bowiem dość krytyczny stosunek Redaktora do emigracji, ale także wiele jego pomysłów i inicjatyw.

Prof. Hofman zwróciła uwagę, że są to pierwsze rozmowy nagrywane z Giedroyciem, a ponadto podkreśliła szczególną więź między rozmówcami. Dwa tematy, które szczególnie często podejmowali, to kwestia niezależności oraz patriotyzmu i przyszłych zadań. W odniesieniu do tych zapisów Torańska używała dwóch określeń: bohaterowie i rozmowy. Jest to bardzo żywy zapis rozmowy, odsłaniający warsztat dziennikarki. Prof. Hofman omówiła również okoliczności związane z wydaniem książki.

Leszek Sankowski opowiedział o kwestii dystansu, jaki dzielił Torańską mieszkającą wtedy w Ameryce, i Giedroycia przebywającego w Maisons-Laffitte. Podkreślił także dużą rolę Zofii Hertz jako osoby, która zachęcała do tych rozmów. Wspomniał o obszernym indeksie nazwisk i tytułów prasowych (blisko 750 pozycji), który pojawił się w książce. Do tego wątku odwołała się też prof. Hofman, mówiąc, że sama Torańska przesyłała Giedroyciowi dodatkowe pytania, by w ten sposób uzupełnić swoje zapisy. Na rolę pamięci zwrócili też uwagę prof. Habielski i prof. Wejs-Milewska, która odniosła się do umiejętnie zadawanych przez dziennikarkę pytań i ich charakteru, ujawniającego jej warsztat. Dlatego zamieszczenie surowego tekstu wraz z korespondencją i innymi tekstami autorki jest ciekawym rozwiązaniem i może stanowić podstawę do dalszych badań naukowych i zajęć dydaktycznych.

Podczas dyskusji dr Ewelina Górka podkreśliła dobre przygotowanie Torańskiej do rozmowy, dopytywanie i dbałość o szczegóły potrzebne do realizacji tekstu. Odwołując się do *Scen z życia towarzyskiego „Kultury”*, wskazała portrety takich osób jak: Zofia Hertz, Jerzy Giedroyc, Józef Czapski, Witold Gombrowicz, Marek Hłasko, które zostały opracowane przez Torańską. Prof. Hofman przywołała też wywiady wydane w „Kulturze” i „Zeszytach Historycznych”. Dodała, że aktualnie jest opracowywana korespondencja kobiet – dziennikarek, publicystek, redaktorek, bibliotekarek z Giedroyciem.

Jak czytamy we fragmencie recenzji publikacji *Torańska i „Kultura”*, biografia zawodowa Teresy Torańskiej (1944–2013) bardzo dobrze oddaje dylematy niezależnych dziennikarzy w Polsce, szczególnie w okresie PRL. Już tytuły chyba najbardziej znanych jej książek – *Oni* (1985) i *My* (1994) symbolicznie wyznaczają domenę polityki i biografii polityków jako ważnego elementu jej publicystyki.

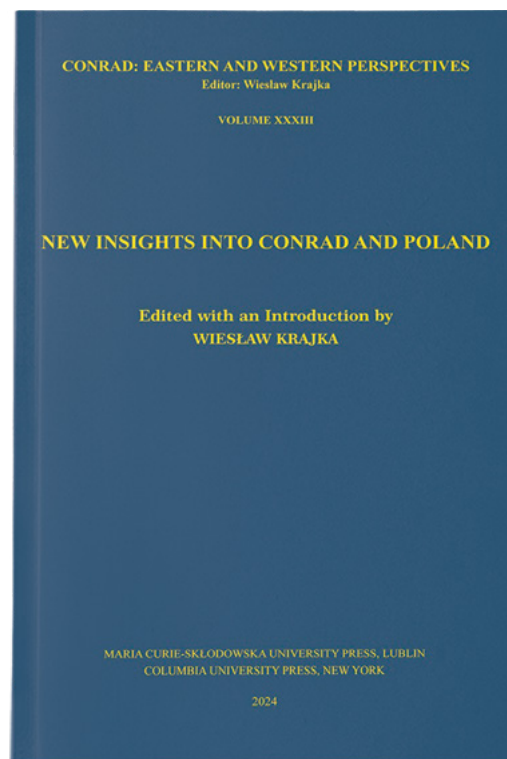
Torańska podkreślała, że rozmowa stanowi podstawę dziennikarstwa informacyjnego i interpretującego. Gdy wyjechała z Polski, w 1986 r., rozpoczęła nagrywanie rozmów z Jerzym Giedroyciem i Zofią Hertz. Oboje opowiadają dziennikarce, z wieloma dygresjami, historię Instytutu Literackiego w Paryżu, podsumowując niejako 40-lecie jego istnienia. Rozmowy nie ukazały się wówczas drukiem.

Ewelina Górka

XXXIII tom serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives”

Monografia wieloautorska *New Insights into Conrad and Poland* [pol. *Nowe wejrzenia w polskość Conrada*] pod redakcją naukową prof. dr. hab. Wiesława Krajki (profesora emerytowanego UMCS), wydana przez Wydawnictwo UMCS i Columbia University Press, prowadzi do wielu nowych, oryginalnych wejrzeń w problematykę polskości Conrada. Przedstawia drugą (po tomie 32/2023 serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives”) grupę wybranych studiów. W swych pierwszych wersjach były zaprezentowane podczas VII międzynarodowej konferencji Conradowskiej w UMCS w dn. 20–23 czerwca 2022 r., zorganizowanej w ramach międzynarodowego programu badań nad Conradem, realizowanego przez UMCS i Columbia University Press pod patronatem honorowym Parlamentu Europejskiego (miały go też poprzednio trzy konferencje Conradowskie zorganizowane w UMCS w ramach tego międzynarodowego programu badań w latach 2006, 2011 i 2016).

Rozdział otwierający monografię przedstawia panoramiczny ogląd ujęć polskości w dotychczas opublikowanych tomach serii „Conrad: Eastern and Western Perspectives”, definiuje jej wkład do Conradologii światowej w tym zakresie oraz formułuje strategię publikacyjną serii w przeszłości i na przyszłość. Studia następnie rozpatrują biografię członków rodziny Conrada na tle historycznym (m.in. z wykorzystaniem unikalnych materiałów z archiwów w Rosji i na Ukrainie); wpływ literatury polskiego romantyzmu na twórczość Conrada (gdzie mimo dotychczasowych badań istnieje potencjał dla dalszych interpretacji) oraz nieoświetlone dotąd aspekty wpływu jego spuścizny literackiej na polską literaturę współczesną (twórczość Stanisława Lema); ujęcia nieopracowanych aspektów polskiej recepcji jego dzieł (obejmującej adaptacje i wpływ edukacyjny): translatorskiej (wczesne przekłady noweli *Amy Foster*), w kreatywnych transformacjach artystycznych (opera filmowa *Jutro* Bairda, Hussakowskiego i Sity), w lekturach szkolnych, internecie i kulturze popularnej (adaptacje graficzne *Jądra ciemności*). Kodę zbioru stanowią dwa studia dotyczące odpowiednio doświadczenia wygnania w perspektywie polsko-żydowskiej jako

przejawu polskości *sensu largo* oraz antytezy przestrzeni artystyczno-aksjologicznych Rosji i Zachodu. Zawarte w tomie studia prezentują perspektywy metodologiczne tradycyjnej biografistyki, literaturoznawczej analizy i interpretacji, komparatystyczno-intertekstualnych zestawień utworów literackich Conrada i innych autorów oraz z dziełami sztuk pięknych, studiów nad przekładem i adaptacją literatury, badań recepcji twórczości Conrada w literaturze i kulturze popularnej, ujęć archetypowo-filozoficznych.

Autorami tekstów w tomie są profesorowie i badacze z ośrodków akademickich w USA: University of North Texas w Denton (John G. Peters), Niemczech: Freie Universität Berlin (James Mellor) oraz w Polsce: Uniwersytet Warszawski (Karol Samsel), Uniwersytet Śląski (Agnieszka Adamowicz-Pośpiech), Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (Mirosława Buchholtz), Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie (Ewa Kujawska-Lis), Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie (Olga Binczyk), Akademia Nauk Stosowanych w Raciborzu (Daniel Vogel), Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Witelona w Legnicy (Lilia Omełan) i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (Wiesław Krajka).

Wiesław Krajka

Spotkanie Rady Młodych Naukowców, 9 stycznia 2025 r.

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat, Bartosz Proll

Spotkanie w ramach projektu AMUSE, 28–30 stycznia 2025 r.

UMCS

UNIWERSYTET MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
W LUBLINIE

ATHENA
EUROPEAN UNIVERSITY

DRZWI OTWARTE UMCS

9 KWIETNIA 2025

STARTUJEMY O 9:00

